

ЗВІТ
ПРО ВИКОНАННЯ
УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
2015-2020

EUWA

У К Р А Ї Н А

—

Є В Р О П А

ЗМІСТ

Вступне слово Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольги Стефанішиної	4
Розділ 1. ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС	10
Розділ 2. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2015 – 2020 РОКАХ	13
2.1 ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА	14
2.2 ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА, БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ	21
2.3 ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ	32
2.4 ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ	35
2.5 САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ	40
2.6 МИТНІ ПИТАННЯ ТА СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ	50
2.7 КОНКУРЕНЦІЯ ТА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА	57
2.8 ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ	60
2.9 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	64
2.10 ПІДПРИЄМНИЦТВО	66
2.11 ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ	71
2.12 ЕНЕРГЕТИКА	75
2.13 ОПОДАТКУВАННЯ	85
2.14 СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ	88
2.15 НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	91
2.16 ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ	101

2.17 НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ, КОСМОС	109
2.18 ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ	117
2.19 УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ	126
2.20 ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА	129
2.21 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	134
2.22 ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ	140
2.23 СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ	142
2.24 ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я	146
2.25 ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ	151
2.26 ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ	157
Розділ 3. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ	160
Розділ 4. ДОПОМОГА З БОКУ ЄС ТА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ	169
УЗАГАЛЬНЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ / РЕЗЮМЕ	172

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІЦЕПРЕМ'ЄРКИ З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОЛЬГИ СТЕФАНІШИНОЇ

У 2020 році були підбиті важливі підсумки в роботі Уряду України над імплементацією Угоди про асоціацію Україна–ЄС. За 6 років ми створили архітектуру виконання Угоди та його моніторингу, адаптували величезний обсяг європейського законодавства та вибудували інтенсивний та всеосяжний діалог із ЄС на різних рівнях, зокрема з питань, які не охоплені Угодою.

Сьогодні Україну та ЄС поєднує міцне політичне та економічне партнерство і взаємна підтримка. 11 червня 2017 року ЄС запровадив безвізовий режим для українських громадян. У 2020 році Україна приєдналася до майже 90% заяв Європейського Союзу щодо міжнародних подій та підходів до їх врегулювання. Водночас Європейський Союз зберігає санкційний тиск проти Росії через її агресію на Донбасі та окупацію Кримського півострова.

Попри пандемію Уряд втримав євроінтеграцію серед пріоритетів свого порядку денного. У жовтні відбувся «офлайнний» Саміт Україна–ЄС, а у лютому було проведено засідання Ради асоціації Україна–ЄС. Формат особистої присутності в умовах загальноєвропейського локдауну ще раз засвідчив вагу, яку надає ЄС діалогу з Україною. Зі свого боку Кабінет Міністрів України практично на кожному засіданні ухвалює рішення, які прямо або опосередковано спрямовані на виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС — рішення, які зближують нашу країну з Європейським Союзом.

Сьогодні вже практично немає сфер, які б не були охоплені євроінтеграційними процесами, а отже, перелік питань порядку денного України–ЄС з кожним роком дедалі розширюється.

Моїм основним завданням із моменту призначення на посаду Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України 04 червня 2020 року були:

- надання нового імпульсу євроінтеграції через оновлення Угоди та формування спільного з ЄС бачення наших відносин, як мінімум у наступній п'ятирічній перспективі;
- пріоритизація транскордонних проєктів з країнами ЄС для «фізичного зшивання» України та ЄС;
- розширення доступу до використання новітніх інструментів фінансування ЄС.

Відтак, перш ніж приступити до аналізу звіту, пропоную ознайомитися з відповідями на декілька запитань щодо його змісту та структури.

ЧОМУ ЗВІТ ЗА 2015–2020 РОКИ?

Європейська інтеграція України є великим цивілізаційним процесом. Вона розпочалася у 2014 році з підписання Угоди про асоціацію і завершиться тоді, коли буде підписана наступна ключова угода — про вступ нашої країни до Європейського Союзу.

Процес інтеграції України до ЄС є безперервним. Зміни, що розпочиналися 6 років тому, приносять свої плоди сьогодні. Так само і робота Уряду сьогодні стане основою майбутніх трансформацій.

Ще ніколи євроінтеграція не об'єднувала дії влади так, як сьогодні. Попри виклики пандемії, ми дали старт процесу, який назвали Євроінтеграцією 2.0. Наше завдання — перейти від реалізації наявних політик Європейського Союзу до участі України у їх формуванні. Забезпечити фізичне та світоглядне «зшивання України з ЄС» ще до того, як на наша інтеграція отримає політичне втілення.

В Євроінтеграції 2.0 комплексно об'єднані різні аспекти нашого зближення: оновлення додатків до Угоди, перегляд параметрів зони вільної торгівлі та огляд досягнення цілей. Ми прагнемо до поступової інтеграції України у внутрішній ринок ЄС. Зважаючи на значний прогрес у цифровій сфері, ми разом із ЄС розглядаємо телекомунікаційні послуги як першу сферу, де може бути застосований режим внутрішнього ринку ЄС.

ЧОМУ ВАЖЛИВО ОКРЕМО ОЦІНИТИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ?

Угода має всього 6 цілей, що перераховані в її статті 1. Вони фундаментальні, спрямовані на максимальне використання можливостей політичної та економічної інтеграції. Цілі деталізовані в завданнях, що визначені окремими главами та подекуди статтями Угоди.

Важливо, щоб оцінка досягнення цілей Угоди враховувала прогрес обох сторін Угоди, оскільки зобов'язання взяла на себе не тільки Україна, але й Європейський Союз, в тому числі щодо лібералізації взаємного доступу до ринків.

За ці 6 років ми отримали багато взаємної вигоди від торгівлі. Однак крім прогресу, ми помітили декілька проблемних питань, яким потрібна об'єктивна оцінка і варіанти вирішення, що будуть прийнятними та вигідними для обох сторін.

Оцінка досягнення цілей покаже галузі, де ЄС та Україна можуть перейти до наступного рівня інтеграції, і допоможе ширше розкрити потенціал політичної співпраці та подальшої лібералізації торгівлі.

НАВІЩО ОНОВЛЮВАТИ УГОДУ?

Світ 2021 року відрізняється від світу 2007 року, коли починалися перші консультації щодо Угоди про асоціацію. Мало хто тоді міг уявити зростання ролі цифровізації або кліматичних викликів. Мало хто тоді міг визначити ті сильні сторони України, які перетворюються на статті експорту. Тому сьогодні ми маємо оновити Угоду відповідно до реалій нашого часу, усвідомлених можливостей та інтересів українського бізнесу.

У 2020 році Уряд уперше провів широке обговорення з бізнес-спільнотою щодо функціонування зони вільної торгівлі та зібрав низку пропозицій щодо оновлення Угоди. У консультаціях взяли участь понад 30 найбільших бізнес-асоціацій України, що представляють понад 3 000 підприємств, а також 150 представників МСБ, що взяли участь в онлайн-опитуванні.

Ми побачили, як попри заяви скептиків, український експорт дедалі більше переорієнтовується на ринки Євросоюзу. Саме ЄС є сьогодні ключовим торговельним партнером України.

Водночас ми отримали багато цінної інформації про технічні бар'єри, які не дають нашій державі повністю розкрити свій потенціал. Значна кількість наших підприємців хочуть бачити Україну невід'ємною частиною ринків ЄС і, насамперед, щоб ЄС враховував їхні можливості при розробленні своїх стратегічних документів та ланцюгів створення доданої вартості.

Тому наша мета в рамках процесу оновлення Угоди полягає в забезпеченні максимально можливої секторальної інтеграції з ринками ЄС шляхом оновлення окремих додатків до Угоди та підписання додаткових угод на кшталт Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСВА).

06 жовтня на Саміті Україна–ЄС ми отримали схвальну відповідь щодо можливості початку переговорів, і під час 7-го засідання Ради асоціації у лютому 2021 року передали стороні ЄС ноту про початок переговорів про прискорення та розширення сфери скасування ввізного мита у торгівлі. Перегляд економічних параметрів зони вільної торгівлі стане першим етапом оновлення Угоди.

УКРАЇНА І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС

Про готовність України до нового рівня відносин та діалогу з ЄС, напевне, найкраще свідчать перемовини в рамках Європейського зеленого курсу. У 2019 році Європейський Союз розпочав новий етап стратегування, оголосивши про запуск ініціативи «Європейський зелений курс» (European Green Deal). Завдяки проактивній позиції українського Уряду ми досягли домовленості зі стороною ЄС щодо започаткування регулярного діалогу, спрямованого на координацію політики у сферах, охоплених Європейським зеленим курсом, на основі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Мета ініціативи — через низку економічних реформ та «зелену» трансформацію виробництва досягти кліматичної нейтральності Європи до 2050 року. Ця внутрішня політика є насправді глобальною і матиме значні геополітичні наслідки для континенту, для всіх партнерів ЄС, особливо для країн, що межують із ним. Україна поділяє кліматичні амбіції ЄС і заявила про своє бажання сприяти досягненню цілей кліматичної нейтральності Європи, тим більше, що такі амбітні плани ЄС неможливі без України.

Після ухвалення відповідних актів права ЄС ми зможемо інкорпорувати їх до Угоди через оновлення додатків XXX та XXXI до Глави 6 «Навколишнє середовище». Разом із ЄС ми визначили сфери спільного інтересу: енергоефективність, водень, трансформація вугільних регіонів, промислові альянси та розвиток архітектури кліматичного врядування. Ми також заявили про амбіцію розробити Український зелений курс, який визначить ціль із досягнення кліматичної нейтральності країни з урахуванням її особливостей та спроможностей. Наближення нашої кліматичної політики до європейської є необхідним для повноцінного «зшивання» України з ЄС.

Водночас Європейський зелений курс має враховувати наші об'єктивні можливості, щоб ця політика не зводила нові бар'єри для товарів і послуг, а стала додатковим інструментом ціннісного та економічного об'єднання Європи.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Європейський Союз є ключовим торговельним партнером України. Із початку дії зони вільної торгівлі питома вага торгівлі товарами та послугами з ЄС складає більше 40% від загального обсягу торгівлі України. Після безвізу, який відкрив вільний рух осіб, ПВЗВТ з ЄС привідкрила також доступ до європейського ринку, причому велика частина нашого експорту до ЄС — це сьогодні товари і послуги, які виробляють вітчизняні малі та середні підприємства. Це той результат Угоди, який на рівні з «безвізовим режимом» можуть відчувати більшість українських експортерів, що не бояться виходити на ринки держав-членів ЄС. Так, якщо у 2013 році український експорт до ЄС складав 13,4 млрд євро, то у 2019 році він сягнув 19,1 млрд євро. У 2020 році ж, на жаль, через коронавірус експорт скоротився до 16,5 млрд євро. Це — прямі наслідки реалізації Угоди про асоціацію.

Водночас, на мою думку, основним результатом виконання Угоди все ж є внутрішні зміни, підвищення якості життя і безпеки для українців. Цьому сприяло, зокрема, впровадження європейських стандартів у сфері виробництві харчових продуктів, санітарних та фітосанітарних норм, забезпечення безпеки транспорту, встановлення екологічних вимог та проведення інших реформ, які переносять фундаментальні цілі Угоди на секторальний та операційний рівні та наближають рівень життя українців до європейського. Ми рухаємося до такого стану, коли для українців, з точки зору безпечності продуктів у супермаркеті, вже не буде різниці, чи купувати їх в Одесі чи у Вроцлаві — вимоги до безпечності для здоров'я людини мають бути однакові.

Варто зазначити, що не всі євроінтеграційні реформи мають миттєвий ефект. Деякі з них потребують відповідних інституційних змін, як у структурі виконавчої влади, так і у принципах ведення бізнесу. Велика частина цих структурних реформ протягом декількох років перебувала на «лавці запасних» і сьогодні отримала друге дихання завдяки співпраці Уряду та Верховної Ради. Однак найважливішим є те, що ці реформи мають високий рівень сталості та в прямому сенсі «зшивають» Україну з ЄС.

У 2020 році ми завершили розпочату в 2014 році реформу децентралізації, яка сприяла збільшенню економічних, соціальних, інвестиційних можливостей регіонів. В Україні створено майже 900 ЦНАПів, що надають зручні державні послуги нашим громадянам.

Ми провели реформу сфери державних закупівель шляхом імплементації європейських правил у цій сфері. Відтепер держзакупівлі відбуваються лише через електронну систему ProZorro, мінімізуючи людський фактор і можливість корупції. Мало хто вже пам'ятає ці страшні вислови: «тендерний комітет», «публікація в офіційному віснику». Сьогодні держзакупівлі — це не лише прозорий інструмент, але й реформа, яка є одним із найпотужніших запобіжників корупції та дає змогу щороку заощаджувати мільярди гривень. Завдяки запровадженню цієї системи держава зекономила сотні мільярдів гривень.

Відбуваються критично важливі зміни на митниці: спрощуються митні формальності для підприємств із високим рівнем довіри, створено підстави для взаємного визнання статусу авторизованих економічних операторів. У березні 2021 року розпочався етап національного застосування електронної транзитної системи (NCTS), яка є основою європейської системи спільного транзиту.

Ми активно працюємо над інтеграцією України в енергетичний ринок ЄС. 1 жовтня 2015 року набув чинності Закон України «Про ринок природного газу», який спрямований на впровадження правил внутрішнього ринку природного газу ЄС. Реформовано вертикально інтегровані компанії. На сьогодні Україна повністю синхронізована з Європою в режимі роботи газового ринку шляхом переходу на добове балансування.

11 червня 2017 року набув чинності Закон України «Про ринок електричної енергії». Запущені основні сегменти нового ринку, в тому числі ринок двосторонніх угод, ринок на добу наперед, внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг. А у квітні 2021 року Парламент проголосував за ухвалення закону про сертифікацію оператора системи передачі НЕК «Укренерго», що створює передумови для синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав-членів ЄС (ENTSO-E).

Ухвалення деяких рішень щодо структурних законопроектів потребувало відповідної політичної волі та сміливості, оскільки євроінтеграційні реформи часто передбачали заміну радянських традицій соціально-економічного життя європейськими нормами, що орієнтуються на ринкові правила. Тому до 2019 року

Верховна Рада тримала ці проєкти Законів у безкінечній «залі очікувань». Прикладом може слугувати виконання угоди у сфері транспорту, яку врешті вдалося розблокувати завдяки ухваленню Закону України «Про внутрішній водний транспорт».

Загалом від початку 2020 року і до сьогодні ВРУ ухвалила низку законів, спрямованих на поглиблення інтеграції України у європейський правовий та економічний простір. Більшість із них — не дрібні технічні, а фундаментальні системні зміни правил гри в цілих секторах. Це — найкращий інструмент демонополізації і запуску висококонкурентних ринків.

Протягом 2020 року Україна також виконала низку завдань, що стояли перед нею в рамках імплементації Угоди в попередні роки. Так, на 13% збільшено прогрес виконання Угоди за 2019 рік (до 50%), на 6% збільшено прогрес за 2018 рік (до 65%), на 9% за 2017 рік (до 69%) та на 2% за 2016 (до 81%).

За кожним із цих відсотків, за кожним законом та актом стоїть щоденна копітка праця багатьох людей: в Офісі Президента, Уряді та Парламенті. Людей, які надають великому процесу європейської інтеграції виконавчого виміру, втілюють його у конкретних практичних кроках.

Сьогодні процес імплементації Угоди координується із залученням усіх гілок влади: президентської, законодавчої та виконавчої. Для цього у 2020 році створена Комісія з питань координації виконання Угоди про асоціацію під головування Прем'єр-міністра України. Комісія вже показала свою ефективність як важливий майданчик, що дає змогу на політичному рівні узгоджувати багато деталей. Зокрема, в рамках роботи Комісії сформовано карту пріоритетних євроінтеграційних законопроєктів, яка є дорожньою картою роботи Уряду та Парламенту на євроінтеграційному напрямі.

Якщо одним словом підсумувати результати європейської інтеграції у 2020 році, то цим словом буде «незворотність». Європейська інтеграція стала тією призмою, крізь яку ми дивимося на кожен законопроєкт і кожен ухвалений акт. Десь ми рухаємося швидше, ніж очікували, десь — повільніше, ніж хотіли би, але невпинно йдемо до набуття повноправного членства України в Європейському Союзі.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Імплементація Угоди про асоціацію (далі — «Угода про асоціацію», «Угода» або «УА») з ЄС передбачає виконання українською стороною майже 8 тис. заходів у рамках понад 2 тис. завдань. Усі вони визначені в інформаційно-аналітичній системі «Пультс Угоди», яку Уряд використовує для моніторингу прогресу виконання наших зобов'язань за Угодою загалом та у 24 сферах (секторах) співробітництва зокрема.

Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію, згідно з даними «Пультсу Угоди», становить 54%. Таким чином, загалом у 2020 році Україна просунулася в реалізації своїх зобов'язань на 10%.

Найбільшого прогресу за весь час виконання Угоди про асоціацію досягнуто у таких сферах:

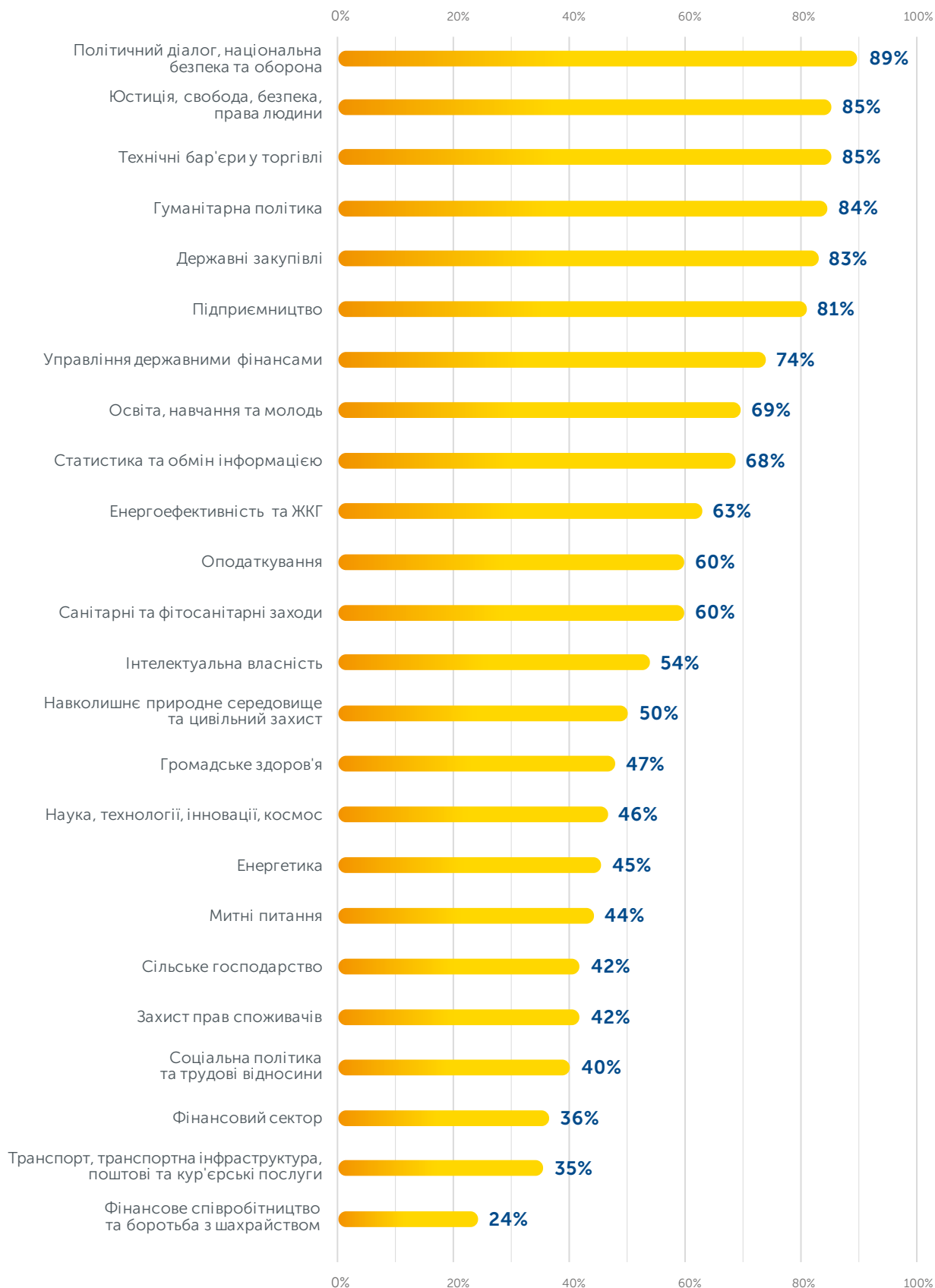
- Політичний діалог, національна безпека та оборона — 89 %
- Юстиція, свобода, безпека, права людини — 85 %
- Технічні бар'єри у торгівлі — 85 %
- Гуманітарна політика — 84%
- Державні закупівлі — 83 %
- Підприємництво — 81 %

Водночас є сфери, в яких Україна суттєво відстає від графіку виконання своїх зобов'язань. Зокрема, найменший прогрес спостерігають у таких секторах:

- Фінансове співробітництво та боротьба із шахрайством — 24 %
- Транспорт, транспортна інфраструктура, поштові та кур'єрські послуги — 35%
- Фінансовий сектор — 36%

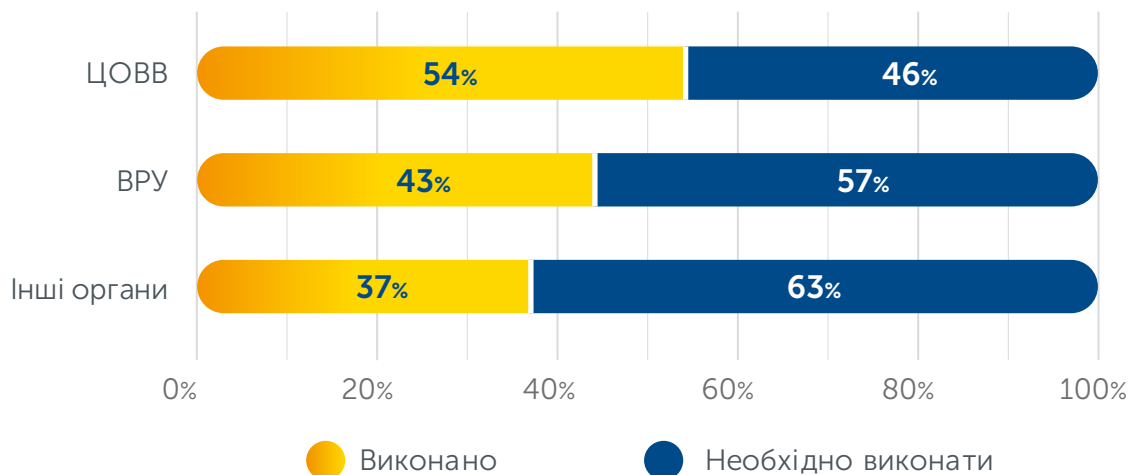
Дані про стан виконання заходів за 24 сферами наведені в діаграмі нижче.

% ВИКОНАНИХ ЗАХОДІВ

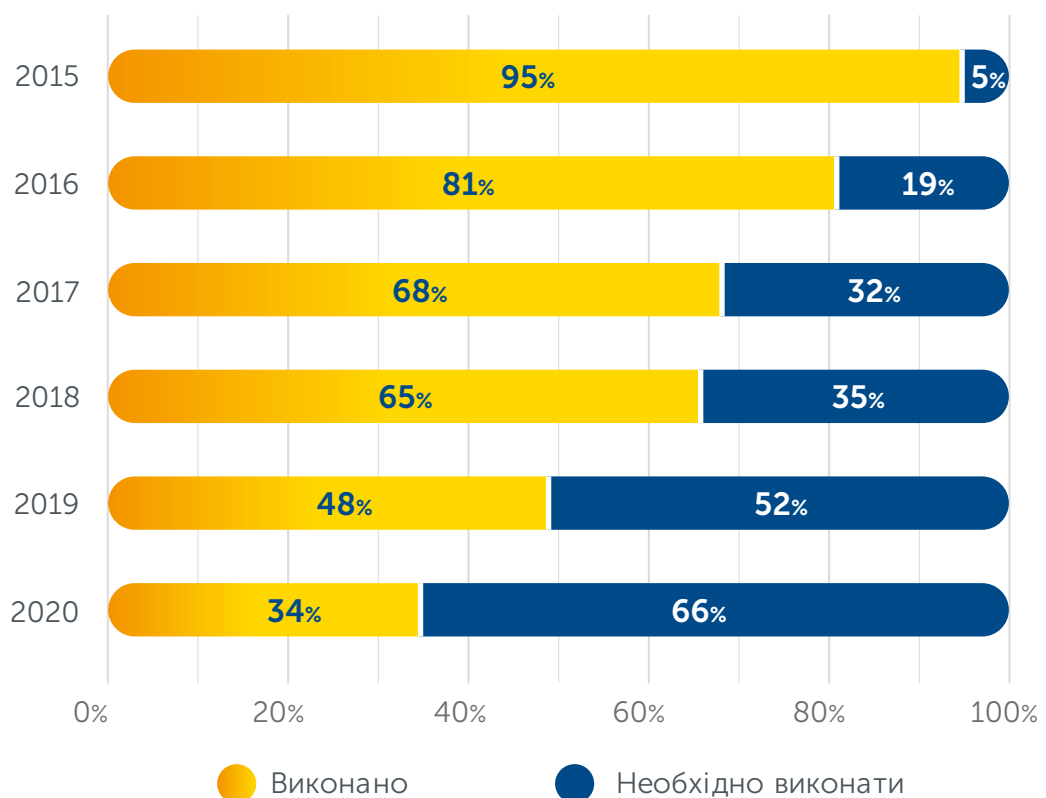
Результати моніторингу виконання Угоди за групами відповідальних виконавців показали, що найкраще зі своїми завданнями справляються центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ), які на кінець 2020 року виконали 54% від усіх доручених їм заходів. Водночас Верховна Рада України впоралася із 43% своїх завдань, а інші органи державної влади виконали 37% заходів.

ПРОГРЕС ЗА ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Залежно від передбаченого Планом заходів строку виконання всі заходи в «Ппульсі Угоди» розподілені за роками. Стан виконання заходів у розрізі повних 6 років виконання Угоди вказаний у діаграмі нижче.

ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ПО РОКАХ:

РОЗДІЛ 2.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2015 – 2020 РОКАХ

2.1 ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА

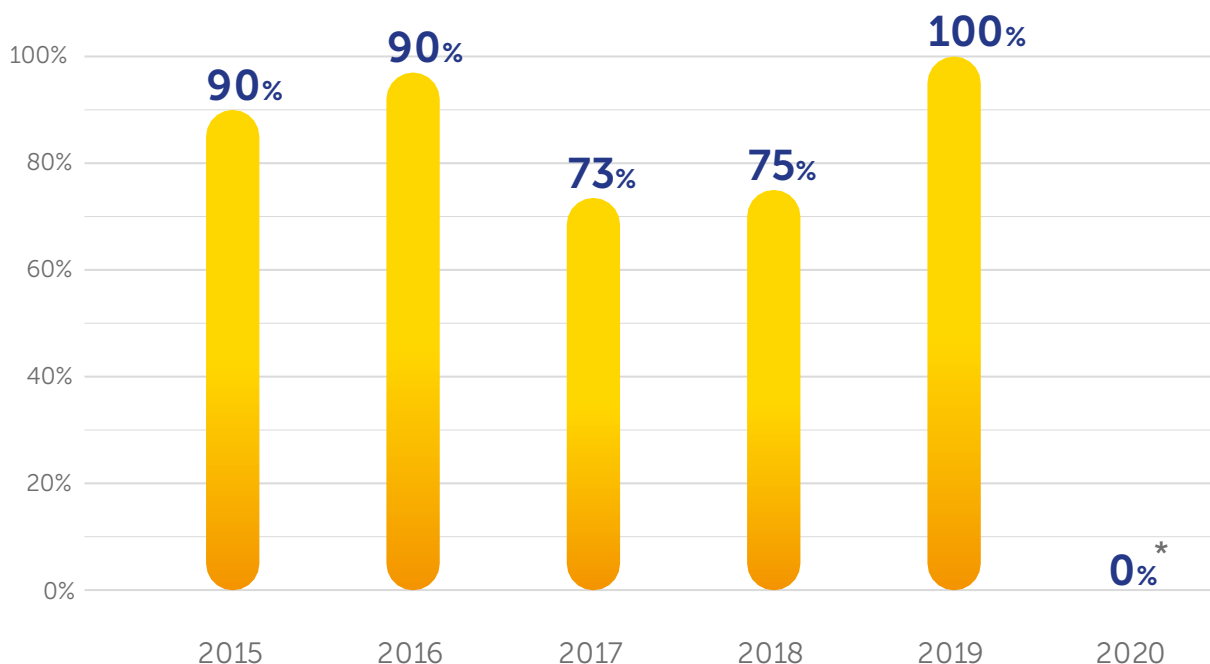
Включає **157** заходів у рамках **26** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **89%**

157
ЗАХОДІВ

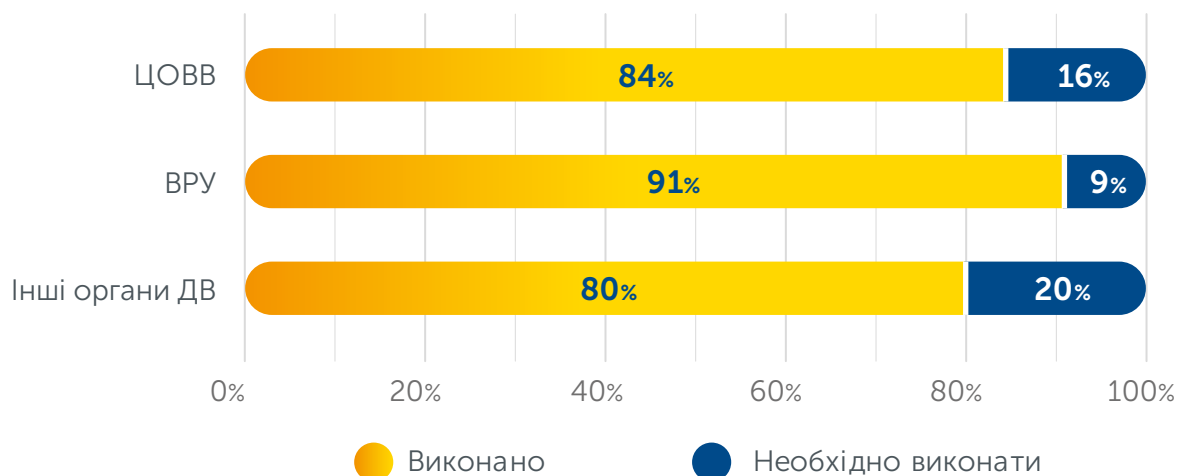
26
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

* Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію на 2020 рік у даній сфері передбачено одне завдання - затвердження концепції реформи СБУ. Проектом Закону №3196-д від 26.10.2020, який було ухвалено ВРУ у першому читанні, приведено статус СБУ у відповідність із Законом України «Про національну безпеку України». Відповідно до діючої системи моніторингу, відсутня можливість відобразити даний позитивний результат на сайті «Пульс Угоди» без відповідних змін до Плану заходів виконання Угоди про асоціацію.

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ І СПІВРОБІТНИЦТВО З ПИТАНЬ ВНУТРІШНІХ РЕФОРМ

Для забезпечення незворотності курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію за ініціативою Президента України внесено зміни до Конституції України щодо закріплення стратегічного курсу України на вступ до ЄС і НАТО (від 03.09.2018 № 9037).

Політичний діалог Україна–ЄС залишається на високому рівні та відбувається в рамках усіх існуючих механізмів, у тому числі для координації підходів України та ЄС до оцінки та засудження дій Росії проти міжнародного миру й безпеки та застосування відповідних заходів протидії.

ЗОВНІШНЯ ТА БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА. МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА, ДОСЯГНЕННЯ МИРУ, БЕЗПЕКИ Й СТАБІЛЬНОСТІ

Розвиток діалогу щодо зовнішньої політики та політики безпеки спрямований на поступове зближення та узгодження позицій України та ЄС в питаннях міжнародної політики та відносин, включно з питаннями міжнародної безпеки, для глибшого залучення України до Європейської зони безпеки.

У 2016 році схвалено Стратегічний оборонний бюлетень України, спрямований на забезпечення практичної реалізації положень Воєнної доктрини України та Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, який визначає стратегічні й оперативні цілі та результати оборонної реформи.

Ухвалено Закон України «Про національну безпеку України» (від 21.06.2018 № 2469-VIII), яким стандарти національної безпеки і оборони приведено у відповідність до стандартів ЄС.

Україна продовжує практику приєднання до заяв і виступів ЄС з міжнародних питань, у тому числі в рамках міжнародних організацій (ООН та системи її органів і установ, ОБСЄ, МАГАТЕ тощо). Активне приєднання України до заяв і позицій ЄС з актуальних міжнародних питань свідчить про спільність поглядів і підходів стосовно врегулювання і належного реагування на регіональні та глобальні виклики. За період із 2014 року по березень 2021 року Україна приєдналася до 2323 заяв Європейського Союзу.

Запровадження обмежувальних заходів є одним із інструментів сприяння досягненню цілей Спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу, зокрема розвитку демократії, верховенства права, дотримання прав людини та норм міжнародного права¹.

БОРІТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 92 затверджено Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків.

Указом Президента України від 05 березня 2019 року № 53 затверджено Концепцію боротьби з тероризмом в Україні, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 січня 2021 року № 7-р — План заходів з реалізації Концепції.

РАТИФІКАЦІЯ СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (№ 1401-VIII) передбачено, що Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду.

Відповідним положенням доповнено статтю 124 Основного Закону.

Розроблено проекти законів України «Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього» та «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та деяких законодавчих актів у зв'язку з ратифікацією Римського статуту та поправок до нього».

¹ Обмежувальні заходи ЄС можуть включати: дипломатичні санкції (видворення дипломатів, охолодження дипломатичних зв'язків, призупинення офіційних візитів); призупинення співробітництва з третьою країною; бойкот спортивних або культурних заходів; торговельні санкції (загальні та індивідуальні торговельні обмеження, ембарго на постачання зброї тощо); фінансові санкції (замороження фінансових ресурсів, заборона фінансових операцій, обмеження інвестиційної чи кредитної діяльності); заборона здійснення авіаперельотів; обмеження в'їзду. Обмежувальні заходи ЄС можуть стосуватися урядів третіх країн, юридичних та фізичних осіб.

КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА

За останні роки внесено низку змін до Конституції, зокрема законами:

- «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» (№ 742-VII від 21 лютого 2014 року), який набув чинності 02 березня 2014 року².
- «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (№ 1401-VIII від 02 червня 2016 року), який набув чинності 30 вересня 2016 року. Закон передбачає значні зміни не лише в судовій системі, але й у системі прокуратури, адвокатури тощо. Зокрема, Закон № 1401-VIII підвищує вимоги до зайняття посади судді, запроваджує інститут конституційної скарги, вводить адвокатську монополію в судах, встановлює обов'язкове досудове врегулювання спорів тощо.
- «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» (№ 2680-VIII від 07 лютого 2019 року). Окрім внесення змін до Конституції України для закріплення незворотності стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, зазначеним законом із Перехідних положень Конституції виключено пункт, який передбачав використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань на умовах оренди відповідно до міжнародних договорів.
- «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» (№ 27-IX від 03 вересня 2019 року), який набув чинності 01 січня 2020 року. Закон скасовує положення, за якими народним депутатам України гарантована депутатська недоторканність.

Крім того, на сьогодні у Верховній Раді України зареєстрована низка інших законопроектів про внесення змін до Конституції³.

РЕФОРМА СБУ

Відповідно до ухваленого Закону України «Про національну безпеку України» (від 21.06.18 № 2469) змінено правовий статус СБУ із правоохоронного органу спеціального призначення на державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку. Відповідно, цей рамковий закон передбачає концептуальні зміни в підході до реалізації реформи СБУ.

² Таким чином, із 02 березня 2014 року чинною є редакція Конституції України, ухвалена на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, зі змінами і доповненнями, внесеними Законами України № 2222-IV від 08 грудня 2004 року, № 2952-VI від 01 лютого 2011 року, № 586-VII від 19 вересня 2013 року і № 742-VII від 21 лютого 2014 року. Законом, зокрема, передбачено, що Верховна Рада України може формувати коаліцію депутатських фракцій у складі як фракцій, так і окремих народних депутатів.

³ № 1013 від 29.08.2019, № 1015 від 29.08.2019, № 1016 від 29.08.2019, № 1017 від 29.08.2019, № 1027 від 29.08.2019, № 1028 від 29.08.2019.

Проектом Закону № 3196-д від 26.10.2020, який було ухвалено Верховною Радою України в першому читанні, буде приведено у відповідність із Законом України «Про національну безпеку України» статус СБУ, значно посилено контррозвідальний та антитерористичний напрямки її діяльності та розширено повноваження щодо застосування сил і засобів Служби проти терористичних організацій, незаконних збройних і воєнізованих формувань, транснаціональних злочинних угруповань за межами України, а також щодо проведення та протидії спеціальним інформаційним операціям проти України.

ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Для уніфікації та впорядкування регулювання виборчого процесу та відповідно до рекомендацій міжнародних організацій у 2019 році Верховна Рада ухвалила Виборчий кодекс України (№ 396-IX від 19.12.2019), яким передбачена систематизація виборчого законодавства шляхом його зведення в єдиний нормативно-правовий акт.

Також у липні 2020 року набув чинності закон⁴, яким зокрема внесено зміни до Виборчого кодексу України в частині вдосконалення порядку проведення місцевих виборів.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р дало початок реалізації однієї з найважливіших реформ, спрямованої на формування спроможного місцевого самоврядування, децентралізацію влади та розвиток регіонів. В основу реформи було закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращий світовий досвід.

У результаті реалізації першого етапу реформи (2014–2019 роки) на базі 4492 існуючих громад добровільно створено 983 об'єднані територіальні громади (далі — «ОТГ»). Із них у 936 ОТГ відбулися перші місцеві вибори, до 47 міст обласного значення приєдналася 151 територіальна громада. Органи місцевого самоврядування ОТГ отримали додаткові повноваження та ресурси.

На 2020–2023 роки заплановано визначення адміністративно-територіального устрою базового та субрегіонального рівнів. Стосовно базового рівня, Уряд 12.06.2020 р. затвердив 24 розпорядження про визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад 24 областей, у результаті чого в країні створено 1469 територіальних громад (включно з 31 громадою на непідконтрольній території в межах Донецької та Луганської областей). Водночас у частині реформування субрегіонального рівня Постановою Верховної Ради

⁴ Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» від 16.07.2020 № 805.

України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» затверджено новий адміністративно-територіальний устрій субрегіонального рівня, внаслідок чого в Автономній Республіці Крим та 24 областях утворено 136 нових та ліквідовано 490 районів.

НАЛЕЖНЕ ВРЯДУВАННЯ (РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ)

Активна реалізація реформи державного управління згідно з європейськими принципами належного врядування розпочалася в 2016 році з ухваленням нового Закону «Про державну службу» та комплексної Стратегії реформування державного управління, що відповідають принципам публічної адміністрації ОЕСР/ SIGMA.

У 2016 році Уряд розробив і затвердив Стратегію реформування державного управління України на період до 2021 року, що відповідає європейськими стандартами належного врядування.

У рамках реформи реалізовано такі основні заходи⁵:

- Розпочато реформу системи центральних органів виконавчої влади, зокрема схвалено Концепцію оптимізації системи центральних органів виконавчої влади, переглянуті положення Концепції (схваленої Розпорядженням КМУ від 27.12.2017 № 1013) відповідно до результатів оцінки стану справ у системі державного управління відповідно до принципів публічної адміністрації, розроблених SIGMA.
- Розпочато кадрове оновлення державної служби (на виконання Концепції запровадження посад фахівців з питань реформ).
- Розпочато впровадження сучасних технологій управління персоналом;
- Створено служби управління персоналом в органах державної влади, забезпечено їх методичну підтримку, утворено Раду управління людськими ресурсами державної служби при НАДС.
- Проведено повний цикл оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби категорій «А», «Б», «В», на основі визначених завдань та за ключовими показниками результативності.

5 Ухвалені та в процесі впровадження такі документи: Закон «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII; Концепція запровадження посад фахівців з питань реформ (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2016 року № 905-р); Концепція оптимізації системи центральних органів виконавчої влади (визначає керівні принципи організації діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади); Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1013-р; Концепція впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та план заходів щодо її реалізації (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 року № 844-р); Концепція реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 року № 974-р); Постанова Кабінету Міністрів України 18 травня 2016 року № 335 «Про Координаційну раду з питань реформування державного управління»; Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 року № 246 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби»; Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів»; Постанова Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 647 «Деякі питання реалізації комплексної реформи державного управління» (Порядок та умови розподілу і використання бюджетних коштів на підтримку реалізації комплексної реформи державного управління); Закон України № 117 «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади» від 19 вересня 2019 року № 117-IX; Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1034 «Деякі питання реформування державного управління».

- Відповідно до визначених місій, цілей і сфер державної політики у десяти пілотних міністерствах, двох національних агентствах та Секретаріаті Кабінету Міністрів утворено нові структурні підрозділи — директори.
- Затверджено методичні рекомендації щодо визначення ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В», а також керівників новоутворених директоратів.
- У 2018 році Програма SIGMA провела перше комплексне оцінки стану державного управління в Україні. Результати оцінювання підтвердили прогрес у впровадженні реформи, а висновки й рекомендації стали основою для оновлення Стратегії та Плану заходів із її реалізації. Оновлена Стратегія визначає 21 результативний індикатор та 69 заходів.
- У листопаді 2019 року постановою Уряду затверджено нову редакцію Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А».
- У дослідну експлуатацію введено інформаційну систему управління людськими ресурсами (Human Resource Management Information System, HRMIS), яка нині функціонує в НАДС, Мінфіні та Мінцифри.
- Створено умови для реформування системи професійного навчання та професійного розвитку державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Ратифікувати Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція).
- Внести зміни до деяких законодавчих актів щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації з правом Європейського Союзу.
- Внести зміни до адміністративного та кримінального законодавства щодо вдосконалення відповідальності за дискримінацію й учинення злочинів на ґрунті ненависті та посилення механізмів протидії катуванню і жорсткому поводженню з людьми.
- Завершити реалізацію чергового етапу Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.
- Внести зміни до Закону України «Про захист персональних даних» для приведення його у відповідність до Регламенту ЄС № 2016/679 про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних.
- Продовжити реформування державного управління та відновити конкурси на посади фахівців із питань реформ, які було призупинено в 2020 році через пандемію COVID-19.

2.2 ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА, БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

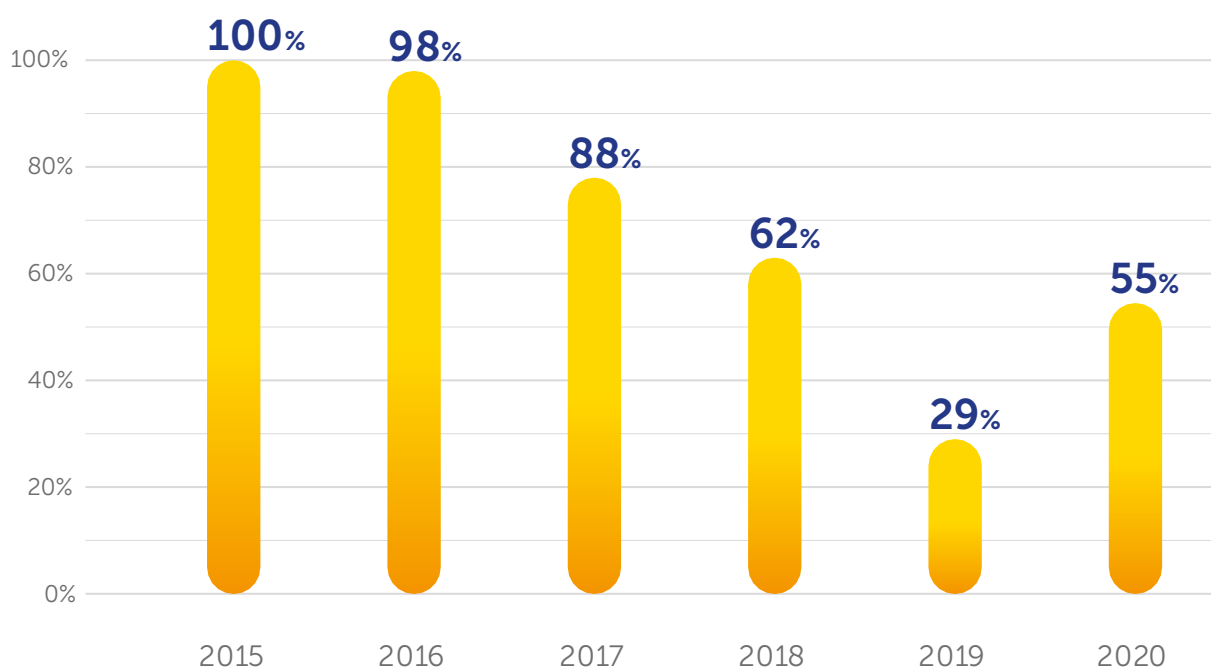
Включає **449** заходів у рамках **100** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **85%**

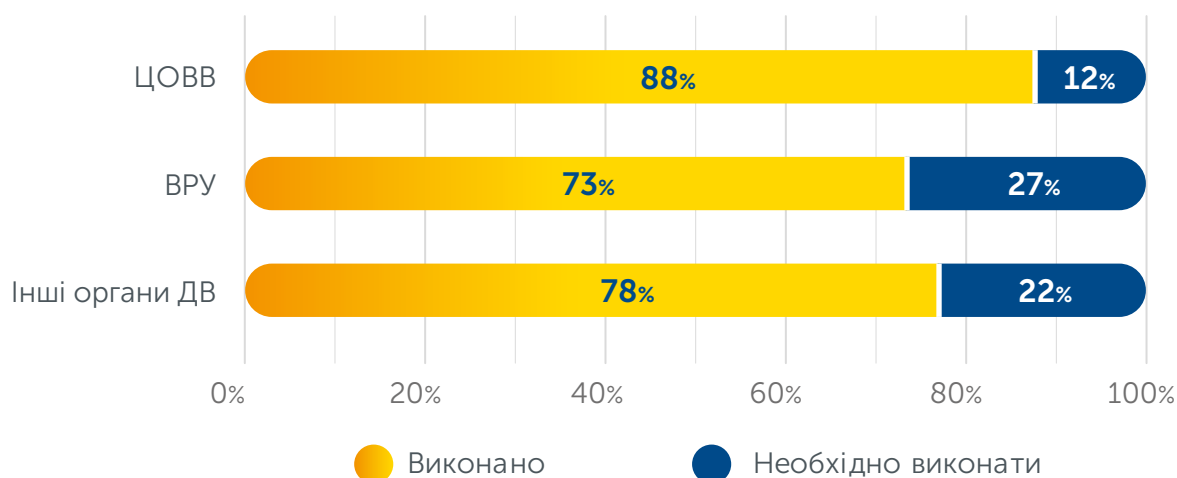
449
ЗАХОДІВ

100
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ

18 грудня 2015 року Європейська Комісія опублікувала Шосту доповідь про виконання Україною Плану дій щодо лібералізації візового режиму, в якій було відзначено виконання Україною всіх критеріїв Плану дій.

Із 11 червня 2017 року між Україною та ЄС діє безвізовий режим. Громадяни України можуть подорожувати без віз до 34 європейських країн: 26 держав-членів ЄС (крім Великої Британії та Ірландії) та 4 держав-асоційованих учасниць Шенгенської угоди (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія), а також 4 держав, у яких діє візове законодавство ЄС (Андорра, Сан-Марино, Ватикан, Монако).

20 грудня 2017 року ЄК, у тому числі за результатами розгляду отриманої від України інформації, оприлюднила першу Доповідь щодо дотримання критеріїв безвізового режиму з ЄС⁶.

За три роки від запровадження безвізового режиму поїздок громадяни України здійснили 48,5 млн поїздок до країн ЄС, 10,1 млн громадян перетнули кордон із використанням біометричного паспорту.

За 2020 рік громадяни України здійснили понад 6 млн поїздок до країн ЄС.

Створена Національна система біометричної верифікації та ідентифікації громадян, яка дає змогу автоматично перевіряти всі типи біометричних документів.

⁶ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-is-new/news/20171220_first_report_under_suspension_mechanism_en.pdf

ПРАВА ЛЮДИНИ

Для вдосконалення діяльності щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні [Указом Президента України від 25 серпня 2015 року](#) затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, яка спрямована на об'єднання суспільства довкола розуміння цінності прав і свобод людини, які захищаються на основі принципу рівності та без дискримінації.

На виконання Національної стратегії у сфері прав людини Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1393-р затверджено відповідний План дій з її реалізації. Серед основних досягнень у реалізації цього плану дій можна відзначити такі:

- Ухвалення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та внесення змін до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу України, які в комплексі покликані створити нові дієві механізми запобігання та протидії насильству над жінками та домашньому насильству. Обидва законодавчі акти спрямовані на реалізацію положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульської конвенції).
- Ухвалення Урядом Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року, в якій враховані напрями Стратегії Ради Європи у сфері гендерної рівності.
- Реалізація Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки, спрямованої на налагодження взаємодії влади з організаціями громадянського суспільства, передусім із питань забезпечення прав і свобод людини.
- Створення Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства зі статусом консультативно-дорадчого органу при Президенті України.
- Створення та ведення реєстру (єдиної інформаційної бази даних) внутрішньо переміщених осіб.
- Формування інституту Урядового уповноваженого з питань гендерної політики.

На виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, рекомендацій за результатами Універсального періодичного огляду, Діалогу з прав людини між Україною та ЄС Міністерство юстиції України розробило проєкт плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ ТА ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА

02.06.2016 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та Закон України № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (нова редакція), які набули чинності 30.09.2016 р.

21.12.2016 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про Вищу раду правосуддя», який набув чинності 05.01.2017 р.

07.06.2018 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України № 2447-VIII «Про Вищий антикорупційний суд», яким визначено, зокрема, статус та завдання, підсудність справ Вищого антикорупційного суду, вимоги до кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду, порядок зайняття посади, а також додаткові гарантії безпеки суддів цього суду.

21.06.2018 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України № 2470-VIII «Про утворення Вищого антикорупційного суду».

Із ухваленням Закону «Про Вищий антикорупційний суд» у червні 2018 року розпочалося створення спеціалізованого суду. Вищий антикорупційний суд (БАКС) розпочав роботу 05.09.2019 р.

Крім того, для приведення положень законодавства України у відповідність до рішення Конституційного Суду України від 11.03.2020 р. № 4-р/2020, а також удосконалення процедури формування та діяльності органів суддівського врядування, з врахуванням застережень, висловлених Європейською комісією за демократію через право (Венеціанська комісія) щодо окремих положень Закону № 193-IX, Президент України вніс⁷ на розгляд Верховної Ради України та визначив як невідкладний проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування» (№ 3711).

За результатами доопрацювання Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики проєкту Закону 29.01.2021 р. народними депутатами було внесено на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» (№ 3711-д, 03.03.2021 р. ухвалено в першому читанні).

Крім того, на виконання Рішення Конституційного Суду України від 11.03.2020 № 4-р/2020 та низки міжнародних зобов'язань Президент України вніс на розгляд Верховної Ради України та визначив як невідкладний проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя» (№ 5068), яким запропоновано визначити:

⁷ 22 червня 2020 року.

- порядок утворення, діяльності та повноваження Етичної ради, у тому числі щодо встановлення відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя критеріям професійної етики та доброчесності;
- конкурсні засади добору кандидатів для здійснення відповідним органом обрання (призначення) члена Вищої ради правосуддя;
- оцінювання Етичною радою відповідності членів Вищої ради правосуддя (крім Голови Верховного Суду) критеріям професійної етики та доброчесності;
- порядок діяльності Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя.

Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо відрядження суддів та врегулювання інших питань забезпечення функціонування системи правосуддя в період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» від 04.06.2020 № 679-IX Вищій раді правосуддя на період відсутності повноважного складу ВККС надано право ухвалювати рішення, зокрема, щодо відрядження судді до іншого суду, внесення Президенту України пропозицій про призначення на посаду судді, повноваження якого припинилися у зв'язку із закінченням строку, на який його було призначено.

На виконання Закону № 679-IX Вища рада правосуддя розпочала необхідні процедури, зокрема щодо відрядження суддів до іншого суду того самого рівня і спеціалізації для здійснення правосуддя.

РЕФОРМА ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

На сьогодні продовжується реформування прокуратури, розпочате відповідно до положень Закону України від 19.09.2019 № 113 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури».

Так, відповідно до положень зазначеного закону:

- проведено атестацію прокурорів Генеральної прокуратури та регіональних прокуратур, розпочато атестацію прокурорів місцевих прокуратур;
- триває утворення реформованої структури системи органів прокуратури. Зокрема, у 2020 році відбувся запуск роботи Офісу Генерального прокурора та обласних прокуратур;
- на базі Національної академії прокуратури України створено Тренінговий центр прокурорів України, який є державною установою, що створена для підвищення кваліфікації прокурорів.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ТА БОРОТЬБА З НЕЮ

Із ухваленням Закону «Про Вищий антикорупційний суд» у червні 2018 року розпочалося створення спеціалізованого суду.

Для відновлення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення та запровадження інституту визнання необґрунтованими активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та їх стягнення в дохід держави, 31.10.2019 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України № 263-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів».

Зазначений закон спрямований, зокрема, на відновлення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення та запровадження інституту визнання необґрунтованими активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та їх стягнення в дохід держави.

Так, відповідно до положень Закону № 263-ІХ Державне бюро розслідувань та Національне антикорупційне бюро України наділені повноваженнями вживати заходів щодо виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості та подальшого надсилання Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі відповідних матеріалів для вирішення питання про пред'явлення позову про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

Представництво інтересів держави в суді у таких справах здійснюють прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а у визначених законом випадках — прокурори Офісу Генерального прокурора.

РЕФОРМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

За останні роки одним із ключових правоохоронних органів, які зазнали значної трансформації, стало Міністерство внутрішніх справ (МВС). Реформа МВС здійснювалася відповідно до затверджених стратегічних документів, зокрема Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України, Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ (затверджених Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 року № 1118) та Стратегії розвитку Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року, розробленої спільно з експертами ЄС та затвердженої 15 листопада 2017 року.

У рамках реформи створено Головний сервісний центр МВС України, що надає платні й безоплатні послуги, віднесені до компетенції Міністерства внутрішніх справ. 144 сервісні центри наразі працюють за принципом «єдиного вікна» у формі відкритого офісу, 25 мобільних сервісних центрів надають послуги у найбільш віддалених районах.

Забезпечено належну реалізацію Закону України «Про Національну поліцію». Зокрема були затверджені Порядок діяльності поліцейських комісій та Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади.

Проведено переатестацію працівників Національної поліції. Створено незалежний рекрутинговий центр, розроблено і впроваджено систему прозорих, відкритих конкурсних відборів слідчих, дільничних та оперативних співробітників.

У 2016 році створено єдиний спеціальний підрозділ оперативного реагування — Корпус оперативно-раптової дії (КОРД).

Триває робота над формуванням концепції подальшого реформування Національної поліції України за напрямками: взаємодія поліції з населенням, управління натовпом, кримінальні розслідування, підбір та підготовка кадрів.

Створено центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом — Державне бюро розслідувань (Постанова Кабінету Міністрів від 29 лютого 2016 року № 127).

Затверджено Стратегію розвитку Державної прикордонної служби України, Концепцію інтегрованого управління кордонами та План заходів з її реалізації. Затверджено Стратегію Державної міграційної політики на період до 2025 року та відповідний план заходів. Кабінетом Міністрів схвалено Концепцію Державної програми розвитку Національної гвардії України на період до 2020 року. Затверджено Стратегію реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Відповідно до Закону «Про національну безпеку України», а також нової стратегії безпеки МВС провело першу частину Огляду громадської безпеки та цивільного захисту, а саме частину щодо цивільного захисту. Нова стратегія безпеки є основою для подальшої розробки понад 15 галузевих стратегічних документів у сфері безпеки та оборони.

Окрім того, сьогодні важливим аспектом є посилення регіонального виміру співпраці, у тому числі із залученням регіонального офісу КМЕС, зокрема в Маріуполі.

Україна продовжує вживати заходів щодо створення спільної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту МВС — третього за величиною вертолітного парку в Європі (55 вертольотів «Airbus»). Україна також взяла участь в операції «Sea Breeze 2019»: Пілотовані літальні апарати патрулювали 40 тис. км державного кордону.

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Нині триває розроблення законодавчих пропозицій у сфері захисту персональних даних. Зокрема, готується проєкт нової редакції Закону України «Про захист персональних даних» із урахуванням вимог до захисту персональних даних, відображених у Регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27.04.2016 р. про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних).

Водночас перед Україною стоїть завдання приєднатися до Протоколу про внесення змін до Конвенції про захист осіб у зв'язку із автоматизованою обробкою персональних даних (Конвенції № 108), яким, з-поміж іншого, розширено та деталізовано повноваження наглядових органів. Одним із головних викликів для України на цьому шляху є створення незалежного наглядового органу відповідно до вимог Конвенції 108.

ДМС забезпечила належний захист персональних даних під час оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм засобами відомчої інформаційної системи ДМС «Єдина інформаційно-аналітична система управління міграційними процесами», а також під час оформлення дипломатичних і службових паспортів України з безконтактним електронним носієм засобами Єдиного державного демографічного реєстру.

Із 01 січня 2018 року Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1073 запроваджено функціонування Національної системи біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства

У сфері безпеки документів, включно з біометрикою, забезпечено високий рівень надійності біометричних документів та розширено їх функціонал.

Із початку 2015 року в Україні видано понад 16 млн паспортів для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм біометричної інформації.

СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ МІГРАЦІЇ ТА ПРИТУЛКУ

У січні 2016 року запроваджено оформлення і видачу паспорта громадянина України у формі картки з безконтактним електронним носієм.

Законом України від 14.07.2016 № 1474-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України» внесено зміни до Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статусу».

Запроваджено видачу із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру біометричних проїзних документів, які відповідають стандартам Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO), у тому числі в консульських установах України за кордоном.

Для посилення відповідальності за підроблення або неправомірне використання ідентифікаційних документів розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за викрадення, привласнення, збут, підроблення документів, що підсвічують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, а також свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану та/або використання завідомо підроблених таких документів», який 03 грудня 2020 року Верховна Рада України прийняла за основу.

Запроваджено 13 електронних сервісів, які спрощують доступ громадянам до адміністративних послуг.

Україна забезпечує належні умови тримання нелегальних мігрантів та розміщення шукачів захисту, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту. Постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2015 року № 144 затверджено норми харчування іноземців та осіб без громадянства, що розміщуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, пунктах тимчасового розміщення біженців Державної міграційної служби.

Наказами МВС України затверджено Інструкцію про порядок утримання іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, та затверджено вимоги до матеріально-технічного забезпечення біженців та осіб, які потребують додаткового захисту та проживають у пунктах тимчасового розміщення біженців.

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ У СФЕРІ РЕАДМІСІЇ ОСІБ

Триває робота з підготовки до підписання імплементаційних протоколів у сфері реадмісії осіб із державами-членами ЄС, а також угод про реадмісію з європейськими країнами та імплементаційних протоколів до них.

Набули чинності імплементаційні протоколи до Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб між Кабінетом Міністрів України та урядами п'яти країн ЄС: Австрії, Чехії, Естонії, Польщі та Литви.

Проекти імплементаційних протоколів до Угоди з ЄС, запропоновані українською стороною, наразі розглядають компетентні органи Мальти, Греції, Словенії, Угорщини, Хорватії, Швеції, Словаччини, Італії, Кіпру, Іспанії та Португалії. На опрацюванні української сторони знаходяться імплементаційні

протоколи між Кабінетом Міністрів України та урядами Франції, Німеччини та Болгарії. На завершальній стадії знаходиться підготовка до підписання імплементаційних протоколів із Румунією та Латвією. Реадмісійний діалог на різних стадіях триває із Сербією, Казахстаном, Вірменією, Ліваном, Таджикистаном, Азербайджаном, Афганістаном, Китаєм, Іраном, Індією, Шрі-Ланкою, Бангладеш, Іраком, Лівією, Нігерією, В'єтнамом та Пакистаном.

УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ

Обмін інформацією між центральними органами виконавчої влади з міграційних питань здійснюється на підставі Спільного наказу МВС, МЗС, Мінінфраструктури, Мінфіну, СБУ від 01.09.2015 року № 1050/254/341/749/562, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2015 року за № 1094/27539. Цим наказом затверджено новий Порядок обміну інформаційно-аналітичними матеріалами між суб'єктами інтегрованого управління кордонами.

У вересні 2019 року набула чинності нова Стратегія інтегрованого управління кордонами (ІУК) до 2025 року, а також план дій з її виконання на 2020–2022 роки.

Для координації впровадження Стратегії ІУК була створена Міжвідомча робоча група під головуванням Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Створюється абсолютно нова «інтелектуальна» технічна система охорони державного кордону. Посилено систему моніторингу морської акваторії Азовського та Чорноморського узбережжя, басейнів річок Дніпро та Дунай. Зокрема, модернізовано п'ять спостережних пунктів на Азовському узбережжі.

У рамках реалізації компонента щодо підвищення сталості на 4 атомних електростанціях була введена в експлуатацію автоматизована система ідентифікації, моніторингу та повідомлення про виявлення безпілотних літальних апаратів (безпілотників).

БОРОТЬБА З ЛЕГАЛІЗАЦІЄЮ (ВІДМИВАННЯМ) КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯМ ТЕРОРИЗМУ

За результатами 5-го раунду взаємної оцінки України Комітетом MONEYVAL 07 грудня 2017 року було затверджено Звіт про взаємну оцінку України.

У червні 2020 року Комітет MONEYVAL затвердив другий Звіт про прогрес України, в якому відзначив позитивну динаміку нашої держави у приведенні національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (ПБК/ФТ).

Держфінмоніторинг (із залученням інших учасників системи ПВК/ФТ) розробив план заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків виявлених ризиків, пов'язаних із відмиванням злочинних доходів та фінансуванням тероризму.

СПІВРОБІТНИЦТВО У ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ, СФЕРІ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ, ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Протягом 2016–2020 років було реалізовано Державну соціальну програму протидії торгівлі людьми. Мінсоцполітики розробило проєкт Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року», який наразі доопрацьовують.

Указом Президента від 05.08.2020 № 306/2020 «Про національного координатора у сфері протидії торгівлі людьми» Міністерство соціальної політики України визначено національним координатором у цій сфері. Продовжено роботу гарячої телефонної лінії 15-47 для прийому звернень і повідомлень про/або від осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1369).

2.3 ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Із 01 січня 2016 року розпочалося тимчасове застосування Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині ПВЗВТ. Одночасно завершив свою дію режим автономних торговельних преференцій ЄС для України, започаткований 03 квітня 2014 року, в рамках якого в односторонньому порядку українським експортерам було надано доступ до ринку ЄС на умовах УПВЗВТ. Із 01 вересня 2017 року Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності в повному обсязі.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПВЗВТ

Ефект ПВЗВТ для України став відчутним уже в 2014 році, з моменту надання Україні автономних торговельних преференцій. На це вказує зростання обсягів експорту українських товарів, щодо яких були скасовані або зменшені ввізні мита та запроваджені безмитні тарифні квоти.

Загалом після набуття чинності Угоди за 2015–2020 роки експорт українських товарів у ЄС зріс на 60%. Наразі Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України з питомою вагою торгівлі товарами 40,7% від загального обсягу зовнішньої торгівлі України.

Основні позитивні наслідки дії ПВЗВТ для України:

- диверсифікація ринків збуту, розширення кола експортерів та товарної номенклатури;
- адаптація до європейських стандартів та вимог до якості харчових продуктів;
- репутаційні надбання.

Протягом 2016–2020 років спостерігалася позитивна динаміка заповнення Україною тарифних квот ЄС, а саме з точки зору кількості використовуваних квот та обсягів експорту в межах цих квот. Основний приріст забезпечила сільсько-господарська сировина, харчові продукти та мінеральні продукти. Також було виявлено позитивну тенденцію до збільшення рівня заповнення квот для товарів із вищим ступенем переробки.

Натомість український експорт товарів в ЄС залишається все ж таки недиверсифікованим, і протягом 2014–2020 років збільшилася залежність від деяких товарних позицій: зерно, олія, залізна руда, металопрокат та електрокабелі для автомобілів. Крім того, фактичний експорт для частини квот значно перевищує безмитні постачення в межах квот.

За окремими товарними позиціями вибирання квот відбувається дуже швидко, одразу на початку року. Товарні позиції, що стосуються м'ясної продукції,

крім м'яса птиці, не вибирають зовсім. Основна причина цього полягає у відсутності погоджених процедур ветеринарно-санітарного контролю, що створює перешкоди для доступу до європейського ринку. Крім того, деякі квоти охоплюють дуже широкий асортимент товарів, у тому числі товарні позиції, віднесені до різних ринків із різними правилами та умовами функціонування. Це обмежує реалізацію експортного потенціалу.

У 2020 році українські експортери використовували можливості 31 із 40 тарифних квот. Повністю було використано 12 тарифних квот⁸.

Українські виробники використовували тарифні квоти на: часник (93,8%); висівки, відходи та залишки (87,7%); яйця та альбуміни, додаткова (84,2%); пшеницю (77,9%); солод та пшеничну клейковину (72,2%); овес (69,1%); м'ясо птиці додаткова (65,4%) тощо.

У 2021 році українські експортери використовують можливості 28 із 40 тарифних квот. Станом на 15.03.2021 р. вже повністю використано тарифні квоти на мед; виноградний та яблучний соки; оброблені томати. Використовують тарифні квоти на: ячмінну крупу та борошно (85,0%); кукурудзу (73,8%); цукор (44,6%); крохмаль (35,1%); оброблену продукцію із зернових (32,0%); м'ясо птиці (25,0%); яйця та альбуміни (25,0%); овес (20,8%); часник (15,7%); пшеницю (12,9%); висівки, відходи та залишки (10,7%) тощо.

Українські компанії активно використовують можливості ПВЗВТ з ЄС.

У 2016 році товари до держав-членів ЄС експортували 13 402 компанії, у 2017 році — 14 136 компаній, у 2018 році — 14 715 компаній, у 2019 році — 14 545 компаній, у 2020 році — 13 849 компаній. У січні–лютому 2021 року 6 771 компанія здійснювала експорт до держав-членів ЄС.

Постійно зростає кількість підприємств, умови виробництва продукції на яких відповідають вимогам ЄС. У 2014 році 185 українських підприємств мали право експорту своєї продукції до ЄС, а за результатами 2019 року — 319 підприємств. У 2020 році експортувати власну продукцію на ринок ЄС мали право 362 українських підприємств (155 підприємств-виробників продукції для споживання, 207 підприємств-виробників нехарчової продукції).

У 2020 році митними органами було видано 106 845 сертифікатів EUR.1. У січні–лютому 2021 року видано 16 989 сертифікатів EUR.1 для експорту до держав-членів ЄС. Усього з початку застосування ПВЗВТ видано 441 047 сертифікатів EUR.1. Збільшується і кількість орієнтованих на Європу експортерів, які отримали статус уповноваженого експортера та можуть експортувати до ЄС без оформлення сертифікату EUR.1. На сьогодні таких підприємств уже 271.

⁸ На мед, ячмінну крупу та борошно, оброблені томати, оброблений крохмаль, виноградний та яблучний соки, кукурудзу, продукти переробки солоду та крохмалю, цукор, м'ясо птиці, яйця та альбуміни, оброблену продукцію із зернових, крохмаль.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ У ТОРГІВЛІ

Водночас виникають і проблемні питання, зокрема спір у зв'язку з тимчасовою заборonoю експорту з України лісоматеріалів у необробленому вигляді.

11 грудня 2020 року Арбітражна група з розгляду цього питання направила сторонам своє остаточне рішення, зазначивши, що обмеження експорту не відповідає статті 35 Угоди про асоціацію. Україна повинна вживати будь-яких заходів, необхідних для добросовісного виконання постанови Арбітражної групи, як це передбачено статтею 311 Угоди про асоціацію.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Торгівля між Україною та ЄС стала більш прозорою, поглибленою та передбачуваною. Водночас рівень тарифної лібералізації між Україною та ЄС не відповідає реальному обсягу торгівлі між сторонами.

Аналіз ефекту ПВЗВТ вказує на необхідність збільшення обсягів і покращення товарної структури українського експорту в ЄС. На сьогодні в українських виробників сформувався чіткий запит на прискорення та розширення перегляду параметрів лібералізації.

Враховуючи рівень тарифної лібералізації, українська сторона 11 лютого 2021 року під час сьомого засідання Ради асоціації передала стороні ЄС ноту стосовно започаткування консультацій, можливість яких передбачена пунктом 4 статті 29 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Окрім перегляду торговельної частини положень Угоди про асоціацію, вітчизняних товаровиробників цікавлять проблемні питання щодо запровадження нетарифних бар'єрів у торгівлі. Зокрема визначено такі проблемні зони двостороннього співробітництва в рамках ПВЗВТ:

- відсутність регіоналізації та/або зонування території України для цілей застосування заборон експорту продукції, яка підпадає під державний ветеринарний контроль;
- відсутність Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА);
- обмеження кількості універсальних і транзитних дозволів на перевезення вантажів автомобільним транспортом через країни ЄС;
- відсутність будь-яких переваг для українських виробників під час участі в публічних закупівлях. Існує нагальна потреба у якнайшвидшому визнанні зі сторони ЄС виконання Україною першого етапу реформування системи публічних закупівель, що забезпечило взаємне відкриття ринків публічних закупівель ЄС та України у розрізі постачання товарів для центральних органів влади.

2.4 ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ

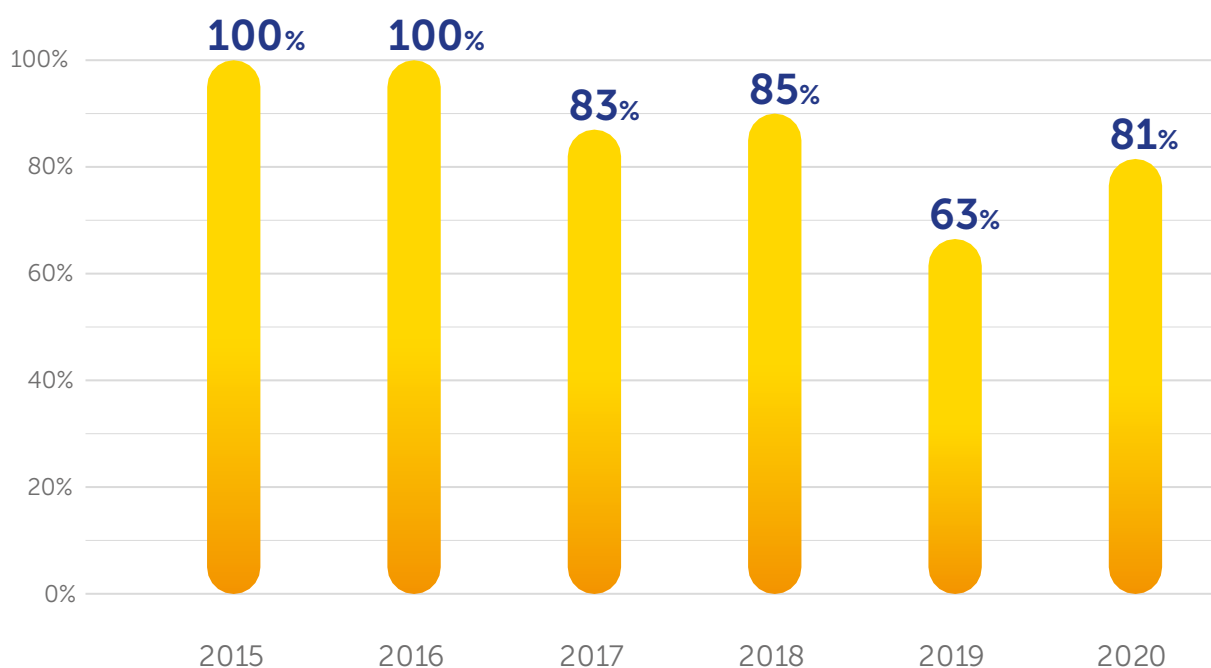
Включає **170** заходів у рамках **46** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **85%**

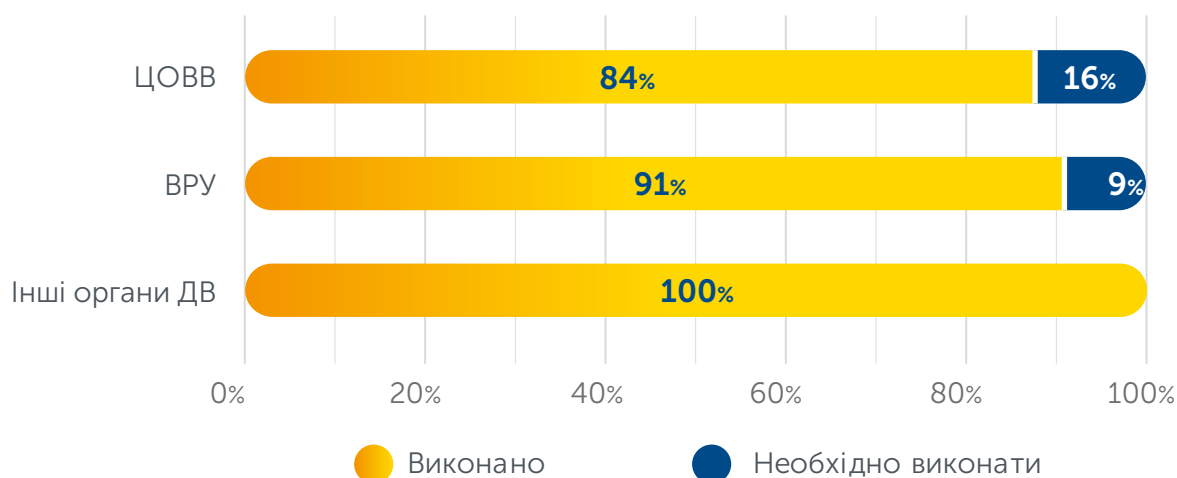
170
ЗАХОДІВ

46
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ, АКРЕДИТАЦІЯ ТА РИНКОВИЙ НАГЛЯД

На сьогодні в Україні ухвалено 91 технічний регламент, із яких 83 розроблено на основі актів законодавства ЄС. 82 технічні регламенти вже є обов'язковими до застосування.

У сфері оцінки відповідності та акредитації діють 2 горизонтальні рамкові закони [*«Про технічні регламенти та оцінку відповідності»*](#) та [*«Про акредитацію органів з оцінки відповідності»*](#).

Також внесено зміни до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання, зокрема до законів України про технічні регламенти, про акредитацію, про метрологію та метрологічну діяльність, про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції тощо.

Наразі інфраструктуру оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів складають 109 акредитованих органів, із яких 58 державної і 51 приватної форми власності. Крім того, призначено 15 органів із оцінки відповідності вимогам 3 технічних регламентів щодо засобів вимірювальної техніки та вповноважено 61 повірочну лабораторію.

Із 2019 року запроваджено процедуру моніторингу призначених органів із оцінки відповідності для перевірки їх відповідності вимогам до таких органів і виконання ними своїх обов'язків, які є ідентичними вимогам та обов'язкам, що визначені в ЄС щодо європейських органів із оцінки відповідності. Модернізовано випробувальне й вимірювальне обладнання українських лабораторій, задіяних у процедурах оцінки відповідності вимогам технічних регламентів, та підвищено

рівень компетентності персоналу органів влади, органів оцінки відповідності лабораторій, зокрема завдяки європейській технічній і фінансовій допомозі.

Завершено перехід від застарілої системи обов'язкової сертифікації продукції в державній системі сертифікації «УкрСЕПРО» до системи оцінки відповідності згідно з технічними регламентами, що ідентичні європейським технічним регламентам.

Відповідно до Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» в Україні функціонує незалежний орган з акредитації, а саме Національне агентство з акредитації України, яке надає послуги з акредитації органам із сертифікації, органам із інспектування, випробувальним, калібрувальним та медичним лабораторіям тощо.

Національне агентство з акредитації України акредитувало 850 випробувальних та 35 калібрувальних лабораторій, 16 медичних лабораторій, 204 органи з сертифікації, 105 органів із інспектування та 4 провайдери програм перевірки кваліфікації.

Українську систему акредитації визнано на міжнародному та європейському рівнях. Національне агентство з акредитації України уклало угоди про визнання результатів акредитації з Європейською кооперацією з акредитації (EA), Міжнародним форумом з акредитації (IAF), Міжнародною кооперацією з акредитації лабораторій (ILAC).

У сфері державного ринкового нагляду ухвалено зміни⁹ до трьох горизонтальних рамкових законів¹⁰ щодо впровадження в національне законодавство Регламенту (ЄС) № 765/2008, Директиви 2001/95/ЄС, Рішення 768/2008/ЄС, Директиви Ради 85/374/ЄЕС.

Уряд ухвалив Постанову від 28.12.2016 № 1069 «Про затвердження видів продукції, щодо яких органами державного ринкового нагляду здійснюється ринковий нагляд». Згідно із зазначеною постановою ринковий нагляд щодо відповідності нехарчової продукції вимогам технічних регламентів на сьогодні здійснюють 7 визначених Урядом органів.

МЕТРОЛОГІЯ І СТАНДАРТИЗАЦІЯ

Україна поступово оновлює свою нормативну базу, замінюючи застарілі стандарти на сучасні міжнародні та європейські.

Фонд національних стандартів становить 27 083 документи, з яких 9 629 гармонізовані з європейськими стандартами і 8 743 з міжнародними.

⁹ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зменшення тиску на бізнес з боку органів ринкового нагляду» від 12 грудня 2019 року № 367-ІХ.

¹⁰ Закон України «Про загальну безпечність нехарчової продукції»; Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції»; Закон України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту продукції».

Як національні ухвалено 4 161 гармонізований європейський стандарт під усі технічні регламенти з Додатка III (крім частини стандартів щодо будівельних виробів та радіообладнання). Застосування цих стандартів свідчить про те, що продукція відповідає їхнім вимогам.

На виконання Програми Уряду, схваленої постановою Верховної Ради України у 2015 році, скасовано 14 475 чинних в Україні ГОСТів, розроблених до 1992 року (із певними датами скасування, зокрема, з 2016, 2017, 2018 та 2019 років). Наразі залишаються чинними близько 930 ГОСТів, розроблених до 1992 року, зокрема ті, на які існують посилання в нормативно-правових актах та які ще необхідні виробникам до переходу на нові національні стандарти.

У 2017 році ДП «УкрНДНЦ» отримало статус організації-компаньйона в Європейських комітетах зі стандартизації CEN та CENELEC, а також підписало Меморандум про взаєморозуміння з Європейським інститутом телекомунікаційних стандартів (ETSI).

Україна набула повноправного членства в Метричній конвенції, що дало змогу значно скоротити витрати на звіряння національних еталонів одиниць вимірювання, необхідних для роботи метрологічних лабораторій в Україні.

Ухвалено Закон України від 05.11.2020 № 998 «Про приєднання України до Конвенції про заснування Міжнародної організації законодавчої метрології», що дасть змогу стати повноправним членом цієї організації.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

1. Постійне оновлення національної нормативної бази, а саме ухвалення як національних стандартів нових редакцій гармонізованих європейських стандартів, зокрема для цілей імплементації актів законодавства ЄС, визначених Додатком III до Угоди про асоціацію.
2. Ухвалення проекту Закону про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про стандартизацію» (від 21.11.2019 № 2477), який передбачає добровільний підхід до застосування національних і галузевих стандартів, а також стандартів і технічних умов, ухвалених підприємствами, установами та організаціями.

УГОДА АСАА

Ухвалення горизонтального та вертикального законодавства України, гармонізованого із законодавством ЄС, а також його практичне застосування у сферах технічного регулювання, оцінки відповідності, стандартизації, метрології та ринкового нагляду дало змогу перевести у практичну площину питання підписання Угоди АСАА.

04 березня 2021 року ЄС надав проміжний звіт попередньої оціночної місії ЄС, у якому, крім констатації досягнутих спільними зусиллями значних конструктивних зрушень у переговорному процесі та прогресу в підготовці до укладення Угоди АСАА, окреслено рекомендації, які українській стороні запропоновано врахувати.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Врахування українською стороною рекомендацій, наданих європейськими експертами за результатами проведення попередньої оціночної місії ЄС.
- Досягнення домовленості щодо початку роботи офіційної оціночної місії ЄС та започаткування переговорів з метою укладення Угоди АСАА.
- Опрацювання питання щодо розширення Угоди АСАА для охоплення й іншої продукції пріоритетних галузей промисловості згідно з Додатком III до Угоди про асоціацію, що дасть можливість підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції та підвищити експортний потенціал України.

2.5 САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ

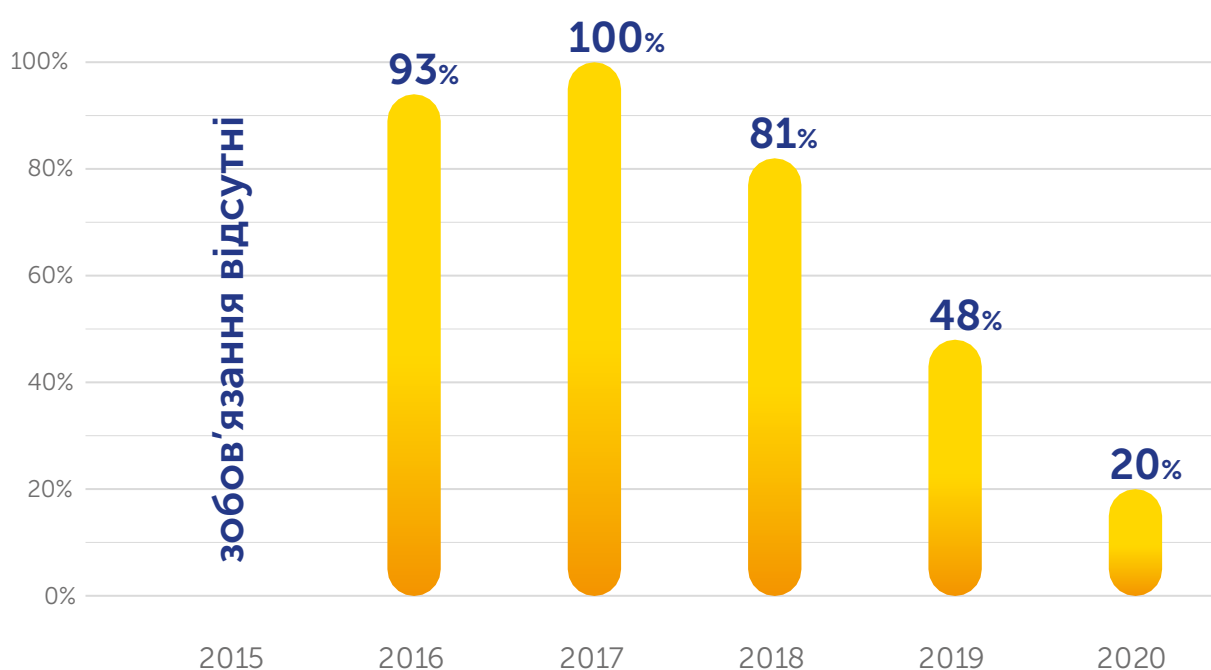
Включає **768** заходів у рамках **250** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **60%**

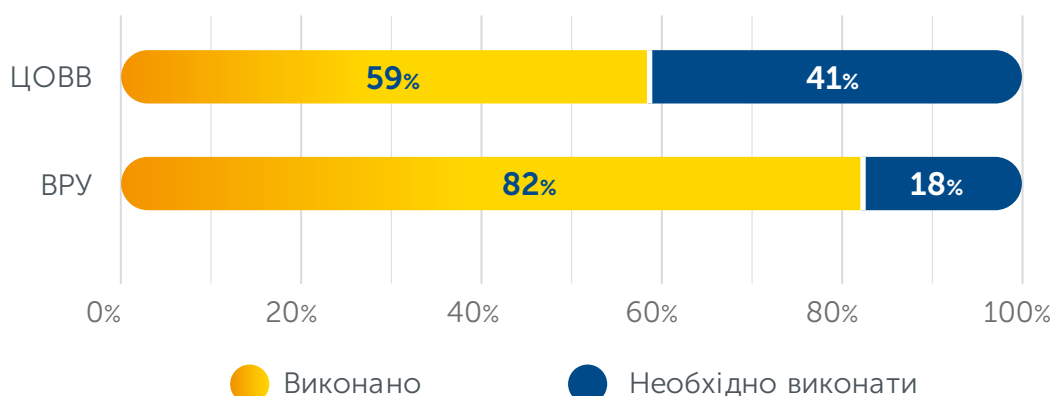
768
ЗАХОДІВ

250
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

БЕЗПЕЧНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І КОРМІВ

Санітарні та фітосанітарні заходи стосуються стандартів безпеки продуктів та є необхідними для спрощення процедур торгівлі сільськогосподарською та харчовою продукцією, а також рослинами.

У рамках виконання Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію, затвердженої Розпорядженням КМУ від 24.02.2016 № 228-р, Україна вже ухвалила низку законодавчих актів, які закладають основу для реформування системи безпеки харчових продуктів і кормів шляхом упровадження базових європейських принципів і практик.

РЕГУЛЯТОРНЕ НАБЛИЖЕННЯ У ЦЬОМУ ПІДСЕКТОРІ ЗДІЙСНЮВАЛОСЯ В РОЗРІЗІ ТАКИХ РОЗДІЛІВ (ПИТАНЬ):

I. У сфері впровадження механізму забезпечення дотримання безпеки та якості харчових продуктів, а також безпеки та гігієни кормів:

Внесено зміни до Закону України «Про основні принципи та вимоги щодо безпеки та якості харчових продуктів» № 771/97-ВР від 23 грудня 1997 року з метою запровадження в Україні європейської моделі системи безпеки та якості харчових продуктів, основаної на принципі «від лану до столу» та вимогах простежуваності (відповідно до вимог Регламенту (ЄС) № 178/2002), а також забезпечення поступового переходу операторів ринку на обов'язкове використання процедур, основаних на принципах HACCP (Системи аналізу небезпечних факторів і контролю у критичних точках — Hazard Analysis and Critical Control Point), для сприяння лібералізації торгівлі з країнами ЄС.

Крім того, ухвалено закони України:

- «Про безпечність та гігієну кормів» від 21.12.2017 № 2264, який розроблено на основі Регламентів (ЄС) №№ 183/2005, 1831/2003, 767/2009 та яким визначено правові й організаційні засади гарантування безпечності кормів у процесі їх виробництва, обігу та використання, зокрема встановлено вимоги до гігієни, маркування, пакування та представлення кормів, врегульовано відповідні правовідносини між операторами ринку та органами державної влади;
- «Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про харчові продукти та корми, здоров'я та благополуччя тварин» від 18.05.2017 № 2042, який, відповідно до положень Регламентів (ЄС) №№ 882/2004, 854/2004, 669/2009, 136/2004, Директиви 97/78/ЄС та Рішення Комісії № 2007/275, запроваджує європейський підхід до правових та організаційних засад державного контролю, який здійснюють з метою перевірки дотримання операторами ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин, а також законодавства про побічні продукти тваринного походження під час ввезення (пересилання) таких побічних продуктів на митну територію України;
- «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 06.12.2018 № 2639-VIII, яким встановлено правові та організаційні засади надання споживачам інформації про харчові продукти з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я громадян і задоволення їхніх соціальних та економічних інтересів;
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур» від 10.07.2018 № 2501, який посилює можливості залучення приватного сектору до надання послуг із фітосанітарного інспектування та експертизи продукції на кордоні, а також вдосконалено окремі фітосанітарні процедури і приведено їх у відповідність до законодавства ЄС.

II. У сфері контролю максимальних меж залишків та забруднюючих речовин у харчових продуктах було розроблено та ухвалено:

- Наказ Мінагрополітики від 22.05.2019 № 264 «Про затвердження Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів мікотоксинів у харчових продуктах для цілей державного контролю» (імплементация Регламенту (ЄС) № 401/2006);
- Наказ Мінагрополітики від 25.06.2018 № 288 «Про затвердження Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю» (імплементация Регламенту (ЄС) № 333/2007);
- Наказ Мінагрополітики від 05.02.2019 № 34 «Про затвердження Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів нітратів у деяких харчових продуктах для цілей державного контролю» (імплементация Регламенту (ЄС) № 1882/2006);

- Наказ Мінагрополітики від 25.06.2018 № 289 «Про затвердження Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів залишків пестицидів у продуктах рослинного та тваринного походження для цілей державного контролю» (імплементация Директиви 2002/63/ЄС);
- Наказ МОЗ від 23.12.2019 № 2646 «Про затвердження Показників безпечності харчових продуктів «Максимальні межі (рівні) залишків діючих речовин ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження» (імплементация Регламентів (ЄС) №№ 37/2010 та 470/2009);
- Наказ МОЗ від 13.05.2013 № 368 «Про затвердження Державних гігієнічних правил і норм «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах» (у редакції Наказу МОЗ від 22.05.2020 № 1283) (імплементация Регламенту (ЄС) № 1881/2006).

III. У сфері гігієнічних вимог до харчових продуктів тваринного походження ухвалено:

- Наказ Мінагрополітики від 10.02.2016 № 38 «Про затвердження Порядку затвердження експортних потужностей, внесення та виключення їх з реєстру затверджених експортних потужностей»;
- Наказ Мінагрополітики від 10.02.2016 № 39 «Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам»;
- Наказ Мінагрополітики від 10.02.2016 № 40 «Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів ринку та потужностей, на які видано експлуатаційний дозвіл»;
- Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів»;
- Наказ Мінагрополітики від 01.10.2012 № 590 «Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР)» (набув чинності в 2017 році).

Крім цього, на виконання Угоди про асоціацію протягом 2016–2020 років затверджено:

- Наказ Мінагрополітики від 06.05.2019 № 241 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо безпечності та гігієни кормів»;
- Наказ Мінагрополітики від 19.06.2019 № 330 «Про затвердження Вимог до меду» на виконання Директиви Ради 2001/110/ЄС про мед;
- Наказ Мінагрополітики від 21.03.2019 № 148 «Про затвердження Інструкції з профілактики та боротьби з везикулярною хворобою свиней»;
- Наказ Мінагрополітики від 12.07.2019 № 384 «Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насінневої картоплі»;

- Наказ МОЗ від 15.05.2020 № 1145 «Про затвердження Вимог до тверджень про поживну цінність харчових продуктів та тверджень про користь для здоров'я харчових продуктів» (імплементация Регламенту (ЄС) № 1924/2006).

Здійснено заходи щодо утворення компетентного органу у сфері санітарних та фітосанітарних заходів — Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі — «Держпродспоживслужби»), що відповідає за здійснення державного контролю на всіх стадіях агропродовольчого ланцюга (відповідно до принципу «від лану до столу») та застосовує підходи, встановлені законодавством ЄС. Орган розпочав свою роботу 06 квітня 2016 року. Наразі здійснюються заходи щодо підвищення його інституційної спроможності.

Упровадження ухваленого законодавства дало змогу:

- збільшити обсяги виробництва якісних кормів, зменшити фінансове та адміністративне навантаження на операторів ринку та підвищити рівень захисту здоров'я тварин;
- запровадити європейські вимоги для виробництва та обігу безпечних для тварин кормів;
- зобов'язати виробників харчових продуктів надавати повну інформацію про свою продукцію;
- посилити можливості залучення приватного сектору до надання послуг із фітосанітарного інспектування та експертизи продукції на кордоні, а також вдосконалити окремі фітосанітарні процедури і привести їх у відповідність до законодавства ЄС;
- оновити систему державного контролю, основу на вимогах законодавства ЄС. Зокрема впроваджено: інтегрований державний контроль, що охоплює весь ланцюг харчової продукції «від лану до столу», включно з кормами та продуктивними тваринами; ризик-орієнтований підхід до здійснення планових перевірок; перевірки без попередження; вичерпний перелік питань для проведення перевірок; посилену відповідальність виробників за порушення законодавства у цій сфері; новий порядок здійснення державного контролю на кордоні тощо;
- виробникам кормів впровадити процедури HACCP та вимоги щодо простежуваності;
- запровадити чіткі вимоги щодо маркування на всіх етапах виробництва та обігу кормів;
- встановити порядок затвердження та реєстрації потужностей у сфері виробництва та обігу кормів;
- встановити вимоги до імпорту та експорту кормів;
- встановити гігієнічні вимоги до виробництва кормів;
- запровадити спрощену еквівалентну європейській систему реєстрації кормових добавок.

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ КОРМІВ ТА КОРМОВИХ ДОБАВОК

1. Розблоковано ринок кормів та кормових добавок. Виробники кормів зможуть використовувати зареєстровані в ЄС кормові добавки.

Законом України від 02.12.2020 № 1033 «Про внесення змін до розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку кормів» дозволене вільне використання в Україні кормових добавок, зареєстрованих у Європейському Союзі. Цей тимчасовий захід діятиме протягом чотирьох років, починаючи з 19 січня 2020 року. Цього часу має вистачити, щоб створити в Україні повноцінну систему реєстрації кормових добавок, яка повністю відповідатиме вимогам законодавства ЄС.

2. Затверджено Положення про державну реєстрацію кормових добавок.

Постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 210 визначені правові та організаційні засади гарантування безпечності кормів у процесі їх виробництва, обігу та використання, зокрема затверджено положення про державну реєстрацію кормових добавок.

3. Затверджено Наказ Мінагрополітики від 06.05.2019 № 241 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо безпечності та гігієни кормів».

4. Затверджено Порядок знищення, утилізації кормів, повернення їх в обіг для годівлі тварин або для інших, ніж годівля тварин, цілей.

Порядок, затверджений Наказом Мінекономіки від 13.04.2020 № 689 та зареєстрований в Мін'юсті 12.06.2020 за № 519/34802, дає можливість вилучення неякісних та небезпечних кормів власником цієї продукції за його рішенням або за рішенням територіального органу Держпродспоживслужби.

5. Затверджені Правила застосування спрощеного підходу до розроблення, запровадження та використання постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).

Відповідні Правила затверджені Наказом Мінекономіки від 24.04.2020 № 784, зареєстрованим у Мін'юсті 08.05.2020 за № 427/34710.

6. Затверджені Методики розрахунку вартості послуг з наукової оцінки (експертизи) кормових добавок та послуг референс-лабораторії.

Відповідні Методики затверджені Наказом Мінекономіки від 08.07.2020 № 1301, зареєстрованим в Мін'юсті 10.09.2020 за № 867/35150.

Із ухваленням базового законодавства щодо безпечності харчових продуктів та ідентифікації тварин¹¹ в Україні розпочато запровадження основного принципу законодавства ЄС у цій сфері — контроль безпечності продукції «від лану до столу».

Наслідком реалізації заходів із імплементації права ЄС в законодавство України є постійне зростання обсягів торгівлі харчовою продукцією між Україною та ЄС. У структурі експорту переважають такі традиційні товари, як зернові, олійні культури та олії, зростає експорт низки інших аграрних і харчових продуктів. Крім того, постійно зростає кількість підприємств, які отримують дозвіл на експорт до ЄС.

МОЖЛИВОСТІ/ПОДАЛЬШІ КРОКИ

- Визнати еквівалентність системи санітарних і фітосанітарних заходів України європейській системі.
- Збільшити експорт харчових продуктів до країн ЄС та третіх країн.
- Підвищити рівень захисту життя і здоров'я людей, тварин та рослин в Україні та посилити захист прав українських споживачів харчових продуктів.

Водночас очікується ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері дитячого харчування у відповідність до вимог законодавства ЄС» (№ 4554 від 29.12.2020), який розроблено з метою приведення законодавства України у сфері виробництва та обігу дитячого харчування до вимог законодавства ЄС, а саме до Регламенту № 609/2013 та Регламенту № 2016/127. 16.03.2021 р. відповідний законопроект було схвалено Комітетом з питань аграрної та земельної політики.

Також 04.01.2021 р. було зареєстровано законопроект «Про матеріали і предмети, що контактують з харчовими продуктами» № 4568. Проект було підтримано Комітетом ВРУ з питань аграрної та земельної політики. Найближчим часом очікується його ухвалення в першому читанні.

ЗДОРОВ'Я ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН, ЗДОРОВ'Я РОСЛИН

У 2016 році відбулося розширення доступу на ринки ЄС для продукції тваринного походження з України. Зокрема, у січні 2016 року Україна одержала дозвіл на експорт до ЄС молочної продукції. Українські підприємства розпочали експорт молочної продукції до ЄС з другого півріччя 2016 року.

Станом на кінець 2020 року 362 українських виробників тваринної продукції пройшли процедури перевірки та отримали право на експорт продуктів

¹¹ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» від 22.07.2014 № [1602-VII](#).

тваринного походження до ЄС, з них 155 виробників харчових продуктів тваринного походження (в тому числі м'яса птиці та продуктів із нього — 7, яєць та яєчних продуктів — 5, молока та молочних продуктів — 24, рибних продуктів — 23, меду — 72, кишкової сировини — 1, колагену — 1, равликів — 22). Для багатьох підприємств право експорту на ринок ЄС дає істотну перевагу і на інших ринках збуту.

РЕГУЛЯТОРНЕ НАБЛИЖЕННЯ У ПІДСЕКТОРІ ЩОДО ЗАХОДІВ, ЗАСТОСОВНИХ ДО ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ЖИВИХ ТВАРИН, ЗДІЙСНЮВАЛИ В РОЗРІЗІ ТАКИХ РОЗДІЛІВ (СФЕР):

I. У сфері вдосконалення системи ідентифікації та реєстрації тварин:

Протягом 2017–2019 років ухвалено накази Мінагрополітики: від 04.12.2017 № 642 «Про затвердження Порядку ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби та Порядку оформлення і видачі паспорта великої рогатої худоби» (імплементация Регламентів (ЄС) №№ 1760/2000, 911/2004, 494/98, Рішення Комісії 2006/28/ЄС), від 01.12.2017 № 639 «Про затвердження Порядку ідентифікації та реєстрації свиней» (імплементация Директиви 2008/71/ЄС та Рішення Комісії 2000/678/ЄС), від 16.01.2018 № 20 «Про затвердження Порядку ідентифікації та реєстрації овець і кіз» (імплементация Регламентів (ЄС) №№ 21/2004 та 1505/2006), а також від 22.05.2019 № 263 «Про затвердження Змін до Порядку ідентифікації та реєстрації овець і кіз» (імплементация Рішення Комісії 2006/968/ЄС).

II. У сфері контролю та ліквідації хвороб тварин ухвалено:

- Наказ Мінагрополітики від 21.03.2019 № 148 «Про затвердження Інструкції з профілактики та боротьби з везикулярною хворобою свиней» (імплементация Директиви 92/119/ЄЕС та Рішення Комісії № 2000/428/ЄС);
- Наказ Мінекономіки від 03.12.2020 № 2533 «Про затвердження Інструкції щодо профілактики та боротьби з блутангом (катаральною лихоманкою овець)» (імплементация Директив 2000/75/ЄС та 92/119/ЄЕС, а також Регламенту (ЄС) № 1266/2007).

III. Стосовно впровадження порядку ведення реєстру потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки та місць видалення побічних продуктів тваринного походження (Регламент Комісії (ЄС) № 142/2011) були ухвалені такі нормативно-правові акти:

- Закон України від 19.10.2016 № 287-VIII «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», який визначає організаційні та правові засади діяльності фізичних та юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, переробкою, утилізацією, видаленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або визнаних непридатними для споживання людиною, продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

- Закон України від 04.02.2021 № 1206 «Про ветеринарну медицину», яким внесено зміни до Закону України від 19.10.2016 № 287 «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» для приведення його положень у відповідність із вимогами законодавства ЄС, зокрема в частині термінології, категоризації побічних продуктів тваринного походження, порядку поводження з різними категоріями побічних продуктів тваринного походження, порядку реєстрації потужностей (об'єктів) тощо.

Для забезпечення безперервності процесу виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію 18 листопада 2019 року в м. Брюсселі під час четвертого засідання Підкомітету Україна–ЄС з управління санітарними та фітосанітарними заходами Комітету асоціації в торговельному складі сторони підписали рішення Підкомітету стосовно схвалення Всеохоплюючої стратегії СФЗ, яка оновила Додаток V до Угоди про асоціацію з ЄС «Всеохоплююча стратегія імплементації Глави IV (санітарні та фітосанітарні заходи)».

У кінці 2020 року був розроблений і поданий на розгляд Парламенту проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами» (від 30.12.2020 № 4558).

Затверджено нові форми міжнародних сертифікатів для ввезення в Україну продуктів тваринного походження.

Відповідним Наказом Мінекономіки від 14 липня 2020 року № 1329 затверджено 72 форми міжнародних сертифікатів.

Нові форми міжнародних сертифікатів наближають вітчизняне законодавство до європейських і міжнародних вимог, а також спрощують процедуру імпорту в Україну харчових продуктів. Це рішення сприятиме доступу українців до безпечніших харчових продуктів.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Щоб забезпечити подальше виконання Угоди в цій сфері, необхідно ухвалити:

- проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу)» (№ 2351 від 30.10.2019);
- проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» (№ 2289 від 18.10.2019);
- проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері дитячого харчування у відповідність до вимог законодавства ЄС (№ 4554 від 29.12.2020);

- проєкт Закону про матеріали і предмети, що контактують з харчовими продуктами (№ 4568 від 04.01.2021);
- проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами» (№ 4558 від 30.12.2020);
- проєкт Закону України «Про захист рослин» (№ 4600 від 16.01.2021), який має на меті наближення українського законодавства до фітосанітарного законодавства ЄС, а саме: Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/2031 від 26 жовтня 2016 року про захисні заходи проти шкідливих організмів рослин, про внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) №№ 228/2013, 652/2014 та 1143/2014 та про скасування директив Ради 69/464/ЄЕС, 74/647/ЄЕС, 93/85/ЄС, 98/57/ЄС, 2000/29/ЄС, 2006/91/ЄС та 2007/33/ЄС; Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/625 від 15 березня 2017 року про офіційний контроль та іншу офіційну діяльність, що провадиться для забезпечення застосування законодавства про харчові продукти і корми, правил щодо здоров'я і благополуччя тварин, здоров'я рослин та засоби захисту рослин; Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 1107/2009 від 21 жовтня 2009 року про розміщення на ринку засобів захисту рослин і скасування директив Ради 79/117/ЄЕС та 91/414/ЄЕС; Делегованого Регламенту Комісії (ЄС) 2019/2125 від 10 жовтня 2019 року, що доповнює Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/625 в частині правил здійснення спеціальних заходів офіційного контролю дерев'яного пакувального матеріалу, нотифікацій щодо певних вантажів та необхідних заходів у разі виявлення невідповідностей; Директиви 2009/128/ЄС від 21 жовтня 2009 року, яка встановлює правову базу для діяльності Співтовариства з метою досягнення екологічної сталості застосування пестицидів.

Для забезпечення безперервності процесу виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію сторони підписали рішення Підкомітету стосовно схвалення Всеохоплюючої стратегії СФЗ, яка оновила Додаток V до Угоди про асоціацію з ЄС «Всеохоплююча стратегія імплементації Глави IV (санітарні та фітосанітарні заходи)».

Відповідно до Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері СФЗ до кінця 2021 року Україна має імплементувати в національне законодавство понад 250 актів ЄС за такими напрямками: державний контроль у сфері СФЗ, безпечність харчових продуктів і кормів, здоров'я і благополуччя тварин, здоров'я рослин тощо. На виконання зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію на початок 2021 року Україна наблизилася орієнтовно 60% актів у сфері СФЗ до права ЄС.

2.6 МИТНІ ПИТАННЯ ТА СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ

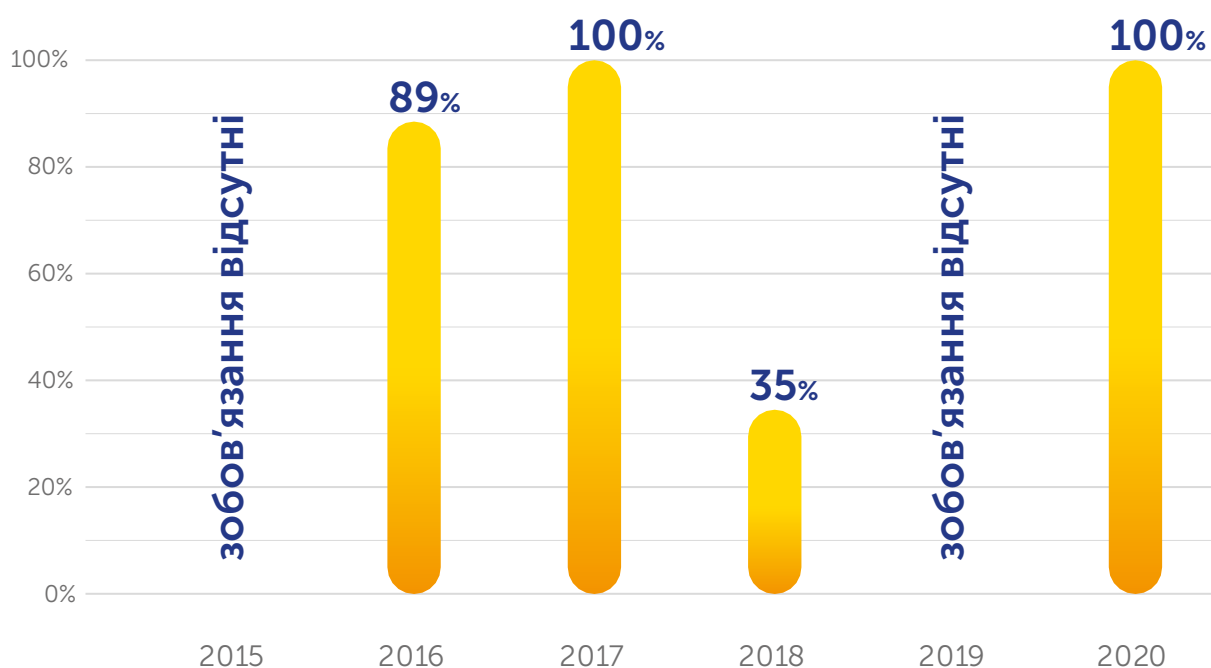
Включає **493** заходи у рамках **167** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **45%**

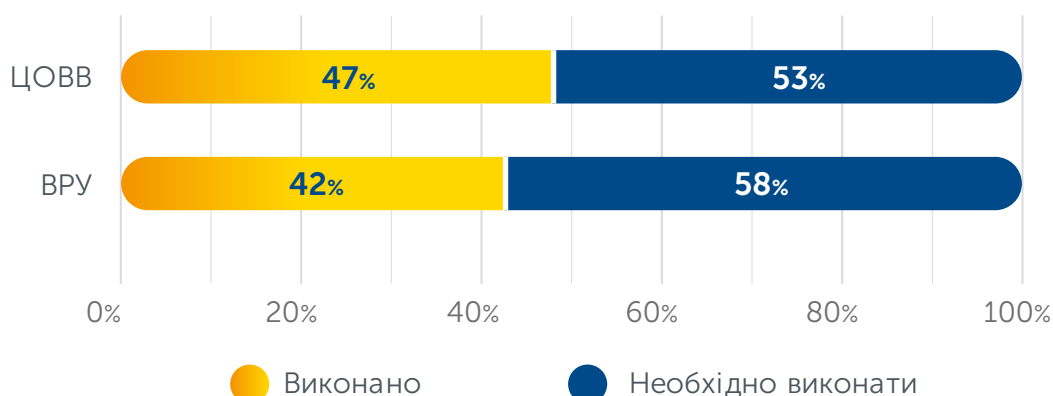
493
ЗАХОДИ

167
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Угодою про асоціацію передбачено наближення до норм Митного кодексу Європейського Союзу, приєднання до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами та Конвенції про єдиний режим транзиту, взаємне визнання авторизованих економічних операторів, імплементацію європейських норм щодо звільнення від сплати мит та митного контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності.

МИТНІ ПИТАННЯ

1. Приєднання до Конвенцій про спрощення формальностей у торгівлі товарами і про єдиний режим транзиту.

Восени 2018 року із ухваленням Верховною Радою України Закону України № 2530-VIII «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України» здійснено перший важливий крок до приведення транзитних процедур України у відповідність до умов Конвенції про процедуру спільного транзиту. На виконання зазначеного Закону Уряд ухвалив Постанову Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 619 «Про внесення змін до Положення про митні декларації».

Пізніше для інтеграції України в систему спільного транзиту ЄС Верховна Рада України 12.09.2019 р. ухвалила Закон України № 78-IX «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи». Завдяки ухваленню цього закону в Україні будуть створені умови для застосовування європейських транзитних правил, що, відповідно, дасть можливість вітчизняним підприємствам використовувати єдину митну декларацію та єдину гарантію для переміщення товарів від країни відправлення до країни призначення через

всі кордони Договірних сторін Конвенції про процедуру спільного транзиту без затримок.

Держава отримає можливість у режимі реального часу обмінюватися митною інформацією з 35 країнами європейського регіону та підвищить ефективність використання системи аналізу ризиків.

На виконання Закону № 78-ІХ ухвалено низку урядових актів, які визначають порядок роботи незалежних фінансових посередників при гарантуванні операцій у режимі спільного транзиту¹², затверджують форму транзитного супровідного документа та положення про митні декларації окремих типів¹³ і визначають порядок надання спеціальних транзитних спрощень¹⁴.

Окрім того, Міністерство фінансів України забезпечило затвердження порядків заповнення митних декларацій окремих типів¹⁵, виконання митних формальностей при застосуванні режиму спільного транзиту з використанням електронної транзитної системи та допущення транспортних засобів і контейнерів до перевезення товарів під митними пломбами в режимі спільного транзиту¹⁶.

Цими нормативно-правовими актами визначені основні засади організації та здійснення спільного режиму транзиту товарів через митну територію України, порядок і умови переміщення таких товарів митною територією України у спільному режимі транзиту, здійснення митних формальностей, застосування спеціальних транзитних спрощень та інші особливості здійснення операцій спільного режиму транзиту.

Із 16 листопада 2020 року в Держмитслужбі стартував пілотний проєкт щодо застосування NCTS в частині взаємодії митних органів та суб'єктів режиму при розміщенні товарів у режим спільного транзиту. Пілотний проєкт триватиме 4 місяці. 17 березня 2021 року Держмитслужба розпочала етап національного застосування NCTS.

Очікується, що Україна може розпочати процес приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами вже в першій половині 2022 року та в подальшому перейти до фази 5 NCTS разом із усіма країнами-учасниками Конвенції (до кінця 2023 року).

12 Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 619 «Деякі питання діяльності незалежних фінансових посередників».

13 Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 681 «Деякі питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій окремих типів».

14 Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 705 «Про деякі питання надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення».

15 Наказ Міністерства фінансів від 22.12.2020 № 795 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій окремих типів».

16 Наказ Міністерства фінансів від 12.02.2021 № 86 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при застосуванні режиму спільного транзиту з використанням електронної транзитної системи та Порядку допущення транспортних засобів та контейнерів до перевезення товарів під митними пломбами в режимі спільного транзиту».

ПОДАЛЬШІ КРОКИ:

- Приєднатися до спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ (Конвенція про процедуру спільного транзиту від 13.08.1987 р., Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 22.05.1987 р.).
- Впровадити комп'ютеризовану систему та мінімізувати перевірки митними органами суб'єктів господарювання, які отримають право на застосування спеціальних транзитних спрощень.
- Запровадити європейський протокол митних процедур.

Щоб забезпечити можливість проходження тестування на відповідність використовуваний в Україні NCTS (фаза 4) та її міжнародне застосування після приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту, 01 лютого 2021 року Україна направила запит ЄС про приєднання до середовища CCN/CSI.

2. Авторизований економічний оператор (АЕО)

Для запровадження в Україні програми авторизованого економічного оператора (АЕО) ухвалено Закон України від 02.10.2019 № 141 «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів», який передбачає суттєве спрощення митних формальностей для підприємств із високим ступенем довіри, створює підстави для взаємного визнання в майбутньому статусу АЕО уповноваженими органами інших держав. Українські підприємства отримають можливість брати участь у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів, що сприятиме підвищенню їхньої конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

Для реалізації положень зазначеного закону Мінфіном підготував проекти відповідних підзаконних нормативно-правових актів у співпраці з Держмитслужбою та програмою ЄС EU4PFM. Результатом цієї роботи стало ухвалення низки урядових рішень¹⁷.

18–19 листопада 2019 року під час засідання Комітету асоціації Україна–ЄС у торговельному складі було презентовано та направлено в робочому порядку до Європейської Комісії (DG TAXUD) Дорожню карту розгортання програми АЕО в Україні, підготовлену у співпраці з програмою ЄС EU4PFM та за сприяння експертів Європейської Комісії. 08 вересня 2020 року Держмитслужба отримала першу заявку на отримання статусу АЕО (категорія авторизації: АЕО-С). Вона пройшла перший етап, тобто попередній розгляд, і наразі проходить оцінку відповідності критеріям АЕО. За результатами такої оцінки 26 березня 2021 року в Міністерстві фінансів України відбулося вручення першого в Україні сертифікату АЕО.

¹⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 року № 665 «Про деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів».

У подальшому необхідно завершити розроблення:

- ІТ-складової, яка допоможе автоматизувати процеси прийому заявок на отримання статусу АЕО та анкет самооцінки, а також узагальнити результати такої оцінки;
- підзаконних нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень Закону України від 02.10.2019 № 141 «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів».

3. Наближення законодавства

Для цілей імплементації Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 608/2013 про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності та Імплементаційного регламенту Комісії (ЄС) № 1352/2013, що встановлює форми документів, передбачених Регламентом (ЄС) № 608/2013:

- ухвалено Закон України від 17.10.2019 № 202 «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України»;
- видано два накази Мінфіну¹⁸, якими визначено порядок застосування митними органами заходів до товарів, які підозрюють у порушенні прав інтелектуальної власності, та вдосконалено порядок реєстрації прав інтелектуальної власності у митному реєстрі;
- Держмитслужба створила новий програмно-інформаційний комплекс, який дасть змогу правовласникам наповнювати митний реєстр прав інтелектуальної власності актуальною інформацією, що, в свою чергу, сприятиме ефективнішому виявленню митними органами товарів, які підозрюють у порушенні прав інтелектуальної власності під час митного оформлення. Наразі цей комплекс проходить тестування.

Практична реалізація цих документів дасть можливість посилити боротьбу з контрафактними та піратськими товарами та прискорити переміщення через митний кордон України оригінальних товарів і їх безперешкодне митне оформлення. Це також сприятиме наближенню митного законодавства України до європейського в частині звільнення від сплати мит, класифікації товарів та визначення країни походження.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ:

Щоб забезпечити подальше виконання Угоди в цій сфері, необхідно ухвалити Закон [«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо урегулювання](#)

¹⁸ Наказ Мінфіну від 09.06.2020 № 281 «Про затвердження Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами та Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України».

Наказ Мінфіну від 09.06.2020 № 282 «Про внесення змін до Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону».

процедури складання митних декларацій на товари, які підпадають під різні товарні підпозиції згідно з УКТЗЕД, відповідно до Митного кодексу Європейського Союзу» (№ 4517 від 18.12.2020, наразі на стадії опрацювання в Комітетах ВРУ).

4. Приєднання України до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження.

Участь України в Конвенції потенційно розширює можливості для преференційного експорту товарів на перспективні зовнішні ринки (за нульовою або зниженою митною ставкою), а застосування єдиних правил походження та принципу діагональної кумуляції надає переваги для розвитку торговельних відносин у регіоні Пан-Євро-Мед та залученню до регіональних і міжнародних ланцюгів доданої вартості.

На момент набуття Україною статусу учасника Конвенції було укладено угоди про вільну торгівлю з Грузією, ЄАВТ, Північною Македонією, Республікою Молдова, Чорногорією. Ці угоди містять індивідуальні протоколи про походження товарів для кожної з цих країн.

Триває робота над заміною згаданих протоколів правилами походження, визначеними Конвенцією Пан-Євро-Мед. Зокрема:

- 01.01.2019 р. розпочато застосування положень Конвенції між Україною та ЄС у двосторонній торгівлі¹⁹;
- 26.03.2020 р. набув чинності Протокол між Урядом України та Урядом Грузії про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09 січня 1995 року, вчинений 21.05.2019 р.²⁰

Водночас ЄАВТ Україна опрацьовує зміни до Угоди про вільну торгівлю і двосторонніх угод про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією, Норвегією та Ісландією, що вчинені 24.06.2010 р. Водночас принцип діагональної кумуляції вже застосовують до певних видів товарів.

Завершено підготовку до переговорів про внесення змін до Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова.

Правила походження, визначені Конвенцією Пан-Євро-Мед, автоматично застосовуватимуть до нових угод з її учасниками з моменту набуття ними чинності.

Так, Законом України від 11 липня 2019 року № 2753-VIII ратифіковано Угоду про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль. Ізраїль, у свою чергу, підтвердив завершення виконання внутрішніх процедур, необхідних для набуття цієї угодою чинності.

¹⁹ Рішення Підкомітету Україна–ЄС з питань митного співробітництва щодо заміни Протоколу І «Щодо визначення концепції «походження товарів» і методів адміністративного співробітництва» до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на правила походження, визначені Конвенцією.

²⁰ Ратифікований Законом України від 14 січня 2020 року № 450-ІХ та Постановою Парламенту Грузії від 17 березня 2020 року № 5780-ІІІ.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

На завершальному етапі перебуває перегляд Конвенції Пан-Євро-Мед, спрямований на модернізацію правил походження. Сторони розглядають можливість альтернативного застосування таких правил походження на двосторонньому рівні на перехідному етапі до ухвалення рішення щодо оновленої Конвенції.

Через надзвичайну епідеміологічну ситуацію у світі, пов'язану зі спалахом вірусу COVID-19, та обмеження, які запроваджують держави для протидії його розповсюдженню, сторони Конвенції застосовують гнучкий механізм підтвердження походження на взаємній основі. Такі заходи спрямовані на попередження ризиків припинення видачі сертифікатів із перевезення (походження) та забезпечують подальше дотримання домовленостей щодо умов преференційної торгівлі між договірними сторонами Конвенції.

2.7 КОНКУРЕНЦІЯ ТА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА²¹

КОНКУРЕНЦІЯ

Для вдосконалення системи контролю за економічними концентраціями оприлюднено вдосконалені підходи до визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі захист від недобросовісної конкуренції. Так, оновлено Рекомендаційні роз'яснення від 09 серпня 2016 року № 39-рр щодо застосування положень частин другої та п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Механізм обчислення показників учасників концентрації потребує подальшого вдосконалення відповідно до міжнародних норм.

Необхідно викоринити дискримінаційні підходи до організації роботи державних підприємств, зокрема шляхом оцінки стану конкуренції на ринках природних монополій та розроблення й надання рекомендацій щодо дотримання ними правил добросовісної конкуренції.

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА

Проведено інституційну реформу у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання. Щоб запровадити її неупереджені та прозорі моніторинг і контроль, Антимонопольний комітет постійно вживає заходів для створення такої системи регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання, яка би відповідала аналогічній системі в ЄС.

Враховуючи значне відтермінування повноцінного введення в дію Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», Антимонопольний комітет провів роботу, спрямовану на підготовку до належної реалізації цього закону. Зокрема, Уряд затвердив низку організаційно-розпорядчих актів²².

21 Оцінка прогресу виконання зобов'язань України щодо наближення до норм та практики ЄС у цій сфері виконують у рамках оцінки таких сфер, як підприємництво, корпоративні відносини, а також конкуренція та державна допомога (див. також розділи 2–10 Звіту). Така оцінка охоплює моніторинг виконання 278 заходів у рамках 82 завдань. На сьогодні, згідно з даними «Пульсу Угоди», прогрес складає 81%. У розрізі останніх 6 років прогрес складав: 2016 — 88%, 2017 — 88%, 2018 — 95%, 2019 — 79%, 2020 — 42%. Прогрес за основними групами виконавців: центральні органи виконавчої влади — 79%, Верховна Рада України — 86%, інші органи державної влади — 83%.

22 Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2015 року № 43-рп «Деякі питання реалізації Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»; від 04 березня 2016 року № 2-рп «Про затвердження Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги»; від 12 квітня 2016 року № 8-рп «Про затвердження Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання»; від 19 липня 2018 року № 15-рп «Про затвердження Змін до Порядку, форм та вимог щодо подання Антимонопольному комітету України інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання».

Ухвалено низку нормативно-правових актів, якими встановлено критерії допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання²³.

Триває робота з підготовки до впровадження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання²⁴:

- у вугільній галузі;
- на подолання наслідків, спричинених коронавірусною хворобою COVID-19.

На засіданні Антимонопольного комітету 01.10.2020 р. схвалено нову редакцію проєкту Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

У 2018 році підготовлено, затверджено та опубліковано перший звіт про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні. Цей звіт є один із інструментів моніторингу та контролю державної допомоги суб'єктам господарювання. Згідно із Законом Антимонопольний комітет щорічно затверджує відповідний звіт²⁵ та, на виконання зобов'язань щодо обміну інформацією з питань державної допомоги, передбачених пунктом 1 статті 263 Угоди про асоціацію, надсилає його ЄС.

Антимонопольний комітет на своєму офіційному вебсайті створив розділ «Державна допомога» (<https://amcu.gov.ua/napryami/derzhavna-dopomoga>). Ця сторінка стала першоджерелом інформації про цілі та форми державної допомоги.

Також створено вебсайт «Портал державної допомоги» (<http://pdd.amc.gov.ua/>). На порталі передбачено функцію електронного документообігу між надавачами державної допомоги та Комітетом, зокрема можливість подання повідомлень та звітів про надання державної допомоги.

23 Постанови Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва»; від 31.01.2018 № 33 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць»; від 11.01.2018 № 11 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на професійну підготовку працівників»; від 31.01.2018 № 36 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання»; від 07.02.2018 № 118 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність»; від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес».

24 У 1-му кварталі 2021 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанови від 13.01.2021 № 38 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у вугільній галузі»; від 03.03.2021 № 200 «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на подолання наслідків, спричинених коронавірусною хворобою COVID-19».

25 Річні звіти про надання державної допомоги затверджені розпорядженнями Антимонопольного комітету України від 31.08.2018 № 17-рп, від 29.08.2019 № 15-рп, від 28.08.2020 № 14-рп.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Необхідно вдосконалити нормативно-правову базу у сфері державної допомоги, зокрема шляхом:

- ухвалення нової редакції Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;
- визначення критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на захист довкілля, а також критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на підтримку окремих галузей економіки.

Необхідно також провести аналіз чинних програм та розробити рекомендації щодо вдосконалення політики надання державної допомоги в Україні.

2.8 ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ

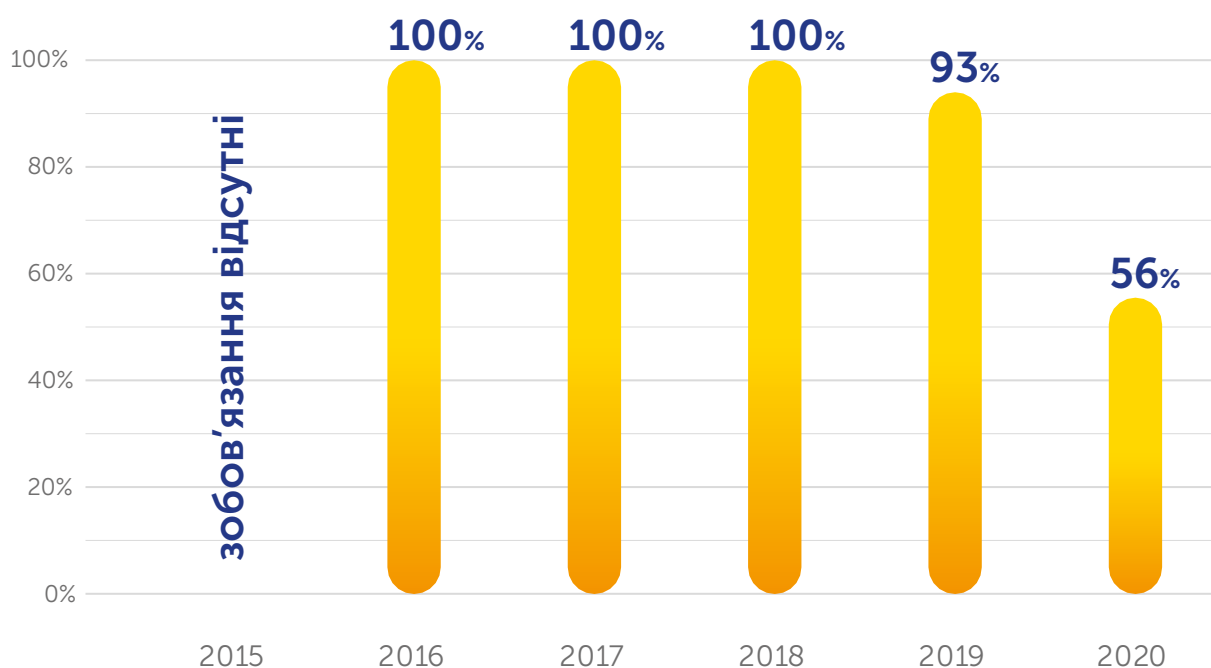
Включає **97** заходів у рамках **41** завдання
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **83%**

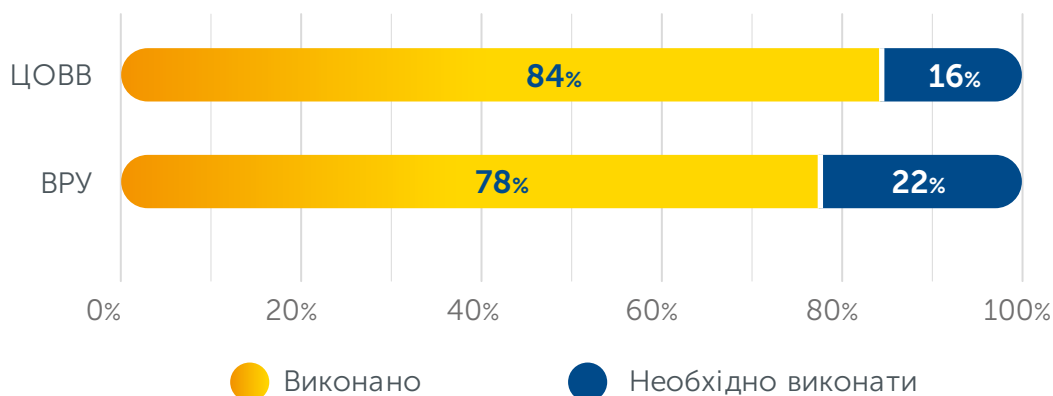
97
ЗАХОДІВ

41
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

12 лютого 2015 року відбулася презентація пілотної системи електронних державних закупівель під назвою «ProZorro» (www.prozorro.org). На першому етапі через систему здійснювали «допорогові» державні закупівлі товарів на суму до 100 тис. грн і послуг на суму до 1 млн грн.

19 березня 2015 року ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення своєчасного доступу пацієнтів до необхідних лікарських засобів та медичних виробів шляхом здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі)».

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 175-р схвалено Стратегію реформування системи публічних закупівель (дорожню карту), в якій передбачено імплементацію актуальних актів ЄС.

11 листопада 2015 року Комітет з державних закупівель ухвалив рішення про приєднання України до Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі, а 18 травня 2016 року завершилася офіційна процедура приєднання України до Угоди про державні закупівлі.

Згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» з 01 квітня 2016 року використання системи «ProZorro» стало обов'язковим для центральних органів влади та монополістів, а з 01 серпня 2016 року — для решти публічних замовників.

Ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1216 «Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій».

Рішенням № 1/2018 Комітету Асоціації Україна–ЄС у торговельному складі від 14 травня 2018 року оновлено Додаток XXI до Глави 8 «Державні закупівлі» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію і надано позитивний висновок стосовно Стратегії реформування системи публічних закупівель (дорожньої карти).

Також у 2018 році забезпечено технічну реалізацію механізму закупівель товарів і послуг за рамковими угодами в електронній системі «ProZorro». Цей механізм дає змогу замовникам здійснювати закупівлі товарів і послуг шляхом укладання рамкової угоди строком до 4 років.

19 вересня 2019 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» № 114-IX, який набув чинності 19 квітня 2020 року. Цей закон був розроблений для імплементації в законодавстві України ключових понять та базових елементів Директиви 2014/24/ЄС та Директиви 2014/25/ЄС.

25 вересня 2019 року Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 846 «Про визначення державної установи «Професійні закупівлі» централізованою закупівельною організацією» створено першу централізовану закупівельну організацію, яка закуповує товари та послуги (крім поточного ремонту) в інтересах замовників за рамковими угодами.

Під час 6-го засідання Комітету асоціації Україна–ЄС у торговельному складі (18–19 листопада 2019 року, м. Брюссель) відзначено завершення українською стороною 1-ї фази імплементації законодавства у сфері публічних закупівель, узгоджено зі стороною ЄС подальші кроки щодо офіційного визнання завершення цієї фази, а також підтверджено готовність до подальшої співпраці з метою завершення 2-ї та 3-ї фаз.

МОЖЛИВОСТІ / ПОДАЛЬШІ КРОКИ

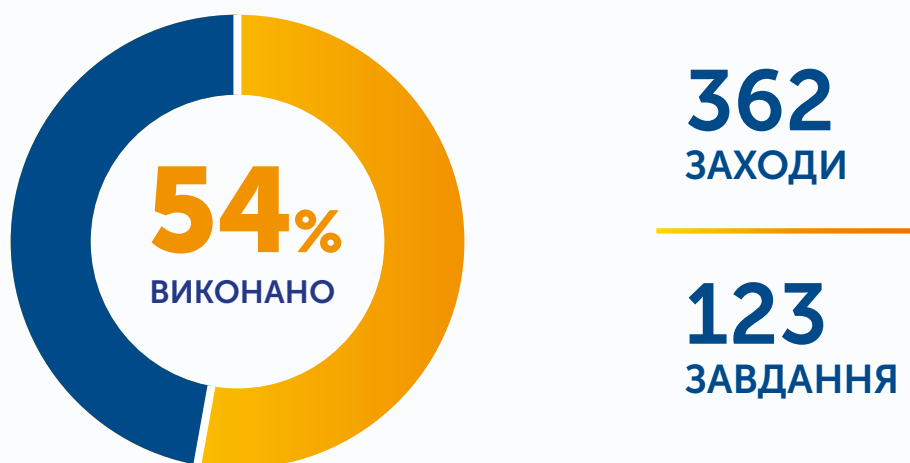
- Отримати офіційну оцінку виконання Україною першого, другого та третього етапів реформи сфери публічних закупівель, визначених Додатком XXI-А до Глави 8 Розділу IV Угоди про асоціацію (Індикативний графік інституційних реформ, адаптації законодавства та надання доступу до ринку) з метою відкриття ринку публічних закупівель ЄС для українських компаній у відповідних секторах.
- Розробити проєкт Закону України щодо запровадження процедур укладання договорів концесії згідно з принципами та положеннями Директиви 2014/24/ЄС, запровадити процедури інноваційного партнерства (стаття 31 Директиви 2014/24/ЄС), визначити порядок проведення творчих конкурсів із проєктування (стаття 80 Директиви 2014/24/ЄС).

- Ухвалити підзаконні нормативно-правові акти, необхідні для функціонування сфери публічних закупівель відповідно до нової редакції Закону України «Про публічні закупівлі», який набув чинності 19.04.2020 р.
- Запровадити європейські стандарти електронного інвойсування (e-invoicing) з метою спрощення виходу суб'єктів господарювання на міжнародні ринки публічних закупівель та сприяння діджиталізації транскордонної торгівлі товарами та послугами.
- Розробити технічне рішення для забезпечення сумісності української системи закупівель «ProZorro» із інформаційною системою ЄС у сфері закупівель під назвою «TED».

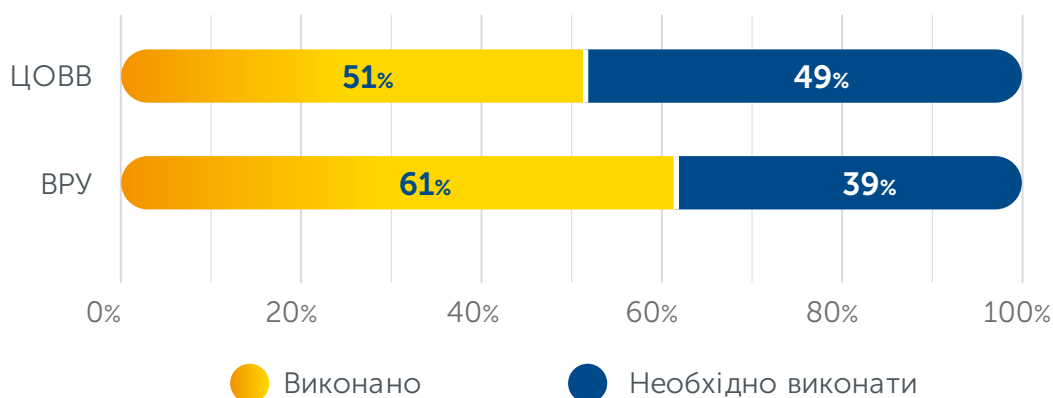
2.9 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Включає **362** заходи у рамках **123** завдань
Прогрес згідно Пульсу становить - **54%**

При цьому строк виконання зобов'язань у сфері інтелектуальної власності припадає на 2023 рік.

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Із ухваленням у 2018 році Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав»²⁶ запроваджено систему колективного управління майновими правами у сфері авторського права і суміжних прав та закріплено право правовласників авторських та суміжних прав на справедливу винагороду, яке забезпечують за участі організацій колективного управління.

У подальшому протягом 2019–2020 років на законодавчому рівні впроваджено європейські стандарти прав інтелектуальної власності на торговельні марки, географічні зазначення, промислові зразки, патенти, топографії напівпровідникових продуктів шляхом ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями»²⁷; Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства»²⁸; Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України відносно вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів»²⁹; Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень»³⁰.

У 2020 році запроваджено дворівневу систему державного управління сферою інтелектуальної власності³¹.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ:

- Ухвалити та впровадити Закон «Про авторське право та суміжні права» в новій редакції.
- Продовжити реалізацію процедур реєстрації та акредитації організацій колективного управління для забезпечення реалізації Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав».
- Розробити законопроект щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності.

²⁶ Імплементує положення Директиви Європейського Парламенту і Ради 2014/26/ЄС від 26 лютого 2014 року про колективне управління авторським і суміжними правами та мультитериторіальне ліцензування прав на музичні твори для онлайнвикористання на внутрішньому ринку.

²⁷ Закон спрямований на боротьбу з «патентними зловживаннями» та виконання зобов'язань за статтями 193–200, 206, 212–218 Угоди про асоціацію.

²⁸ Враховує положення Директиви Європейського Парламенту і Ради 98/44/ЄС від 06 липня 1998 року про правову охорону біотехнологічних винаходів, Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 469/2009 від 06 травня 2009 року про додатковий охоронний сертифікат для лікарських засобів, Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1901/2006 від 12 грудня 2006 року про лікарські засоби для педіатричного застосування. Запроваджено європейські норми і стандарти правової охорони винаходів і корисних моделей.

²⁹ Закон спрямований на виконання зобов'язань України за статтями 224–227 Угоди про асоціацію.

³⁰ Законом узгоджено вимоги чинного законодавства України щодо охорони прав на географічні зазначення зі статтями 202–207 Угоди про асоціацію та положеннями Регламенту Європейського Парламенту і Ради № 1151/2012/ЄС від 21 листопада 2012 року про схеми якості для сільськогосподарських і харчових продуктів. Закон містить нові визначення термінів «географічне зазначення», «назва місця походження товару», визначає умови правової охорони географічного зазначення та підстави для відмови в наданні такої охорони, уточнює коло осіб, які мають право на державну реєстрацію географічного зазначення, актуалізує вимоги до заявки на реєстрацію, визначає вимоги до технічних умов, яким повинен відповідати товар, для якого заявляють зазначення, та уточнює перелік прав та обов'язків, що впливають із державної реєстрації географічних зазначень тощо.

³¹ Ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» (№ 703-IX). Відповідно до Розпорядження КМУ від 13 жовтня 2020 року № 1267 «Про Національний орган інтелектуальної власності» функції національного органу покладено на державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності».

2.10 ПІДПРИЄМНИЦТВО³²

Загальний прогрес виконання зобов'язань України щодо наближення до норм і практики ЄС у сфері підприємництва складає 81%.

ЗАСНУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЙ ТА КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Запроваджено процедуру «squeeze-out», що врегульовує питання надання права міноритарним акціонерам вимагати від акціонера-власника 95% акцій товариства обов'язкового придбання за справедливою ціною акцій, що належать таким міноритарним акціонерам («sell-out»), і надання права акціонеру-власнику 95% акцій товариства вимагати від міноритарних акціонерів обов'язкового продажу належних їм акцій³³.

Для підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах та наближення до міжнародних стандартів у цій сфері, зокрема принципів ОЕСР:

- удосконалено норми, що регулюють компетенцію загальних зборів та наглядової ради акціонерних товариств, у тому числі в частині підвищення прозорості діяльності наглядової ради, запровадження норм, що регулюють питання утворення, діяльності та компетенції комітетів наглядової ради акціонерних товариств³⁴;

³² Оцінка прогресу виконання зобов'язань України щодо наближення до норм і практики ЄС у сфері підприємництва охоплює оцінку за такими сферами, як підприємництво, корпоративні відносини, а також конкуренція та державна допомога (див. розділ 2–7 Звіту). Така оцінка також охоплює моніторинг виконання 278 заходів у рамках 82 завдань. На сьогодні, гідно з даними «Пульсу Угоди», прогрес складає 81%. У розрізі останніх 6 років прогрес складає: 2016 — 88%, 2017 — 88%, 2018 — 95%, 2019 — 79%, 2020 — 42%. Прогрес за основними групами виконавців: центральні органи виконавчої влади — 79%, Верховна Рада України — 86%, інші органи державної влади — 83%.

³³ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 23.03.2017 № 1983-VIII.

³⁴ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» від 16.11.2017 № 2210-VIII.

- затверджено «Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги та рекомендації»³⁵.

Удосконалено правила бізнес-поведінки надавачів послуг кредитних установ. Зокрема затверджено Методику розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит, а також затверджено Вимоги до кредитних посередників та до їх діяльності у сфері споживчого кредитування на ринку небанківських фінансових установ.

Підвищено ефективність процедур банкрутства, захисту прав кредиторів, виконання судових рішень щодо банкрутства, а також врегульовано процедуру відновлення платоспроможності фізичних осіб, які опинилися в скрутній фінансовій ситуації³⁶.

Триває створення єдиних підходів до механізму поділу, виділу, приєднання або злиття компаній. Так, Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проєкт Закону «Про акціонерні товариства», який має підвищити рівень корпоративного управління, сприяти захисту прав інвесторів та розширенню можливостей для залучення капіталу.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Важливим викликом залишається розробка та впровадження механізмів регулювання розкриття інформації філіями іноземних компаній. Із цією метою Україна працює над урегулюванням статусу відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ

Удосконалено законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до положень законодавства Європейського Союзу³⁷, зокрема на виконання вимог Закону та з урахуванням положень законодавства ЄС:

- удосконалено Порядок подання фінансової звітності та форми й порядок складання спрощеної фінансової звітності для малих підприємств та мікропідприємств;
- внесено зміни до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку;

³⁵ Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.03.2020 № 118 «Щодо узагальнення практики застосування законодавства з питань корпоративного управління».

³⁶ У 2018 році ухвалено Кодекс України з процедур банкрутства.

³⁷ Ухвалено Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII.

- затверджено Методичні рекомендації зі складання звіту про управління;
- затверджено форму та Порядок складання звіту про платежі на користь держави підприємств, що здійснюють заготівлю деревини;
- приведено у відповідність до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності порядок відображення в бухгалтерському обліку деяких активів та зобов'язань.

Приведено норми національного законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність до законодавства Європейського Союзу. Передбачено встановлення вимог щодо проведення аудиту фінансової звітності для підприємств, які становлять суспільний інтерес, а також підприємств із державною часткою власності. Встановлено вимоги до оприлюднення підприємствами фінансової звітності та передбачено запровадження санкцій за порушення вимог при складанні та оприлюдненні фінансової звітності³⁸. Для реалізації зазначених норм ухвалено низку нормативно-правових актів.³⁹

ВИДОБУВНА ТА МЕТАЛУРГІЙНА ГАЛУЗІ

Для імплементації низки актів права ЄС⁴⁰ в частині підвищення прозорості господарської діяльності у видобувних галузях ухвалено Закон України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 18 вересня 2018 року № 2545-VIII.

На виконання положень зазначеного закону Уряд затвердив форми звітування (які відповідають вимогам зазначених актів права ЄС) видобувними підприємствами щодо здійснених на користь держави платежів та звітування отримувачами платежів про платежі на користь держави⁴¹.

Питання розвитку стратегічного партнерства у сировинній сфері обговорено під час низки зустрічей високого рівня, а також засідання Робочої групи з питань співпраці у видобувній сфері в рамках Промислового діалогу Україна–ЄС.

Одним з пріоритетів у сфері є залучення України до європейських альянсів, а саме до Європейського альянсу акумуляторів (очікується відповідь на звернення Держгеонадра) та Альянсу сировинних матеріалів (до якого вже приєдналися Державна служба геології та надр України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, а також приватні підприємства).

38 Ухвалено Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», спрямований на імплементацію положень Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/43/ЄС від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності та Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 537/2014 від 16 квітня 2014 року про конкретні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суспільно значимих суб'єктів господарювання.

39 Зокрема Порядок перевірок з контролю якості аудиторських послуг, Порядок ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, Положення про комісію з атестації аудиторів. Також визначено порядок допуску аудиторів до провадження аудиторської діяльності та порядок безперервного професійного навчання аудиторів шляхом затвердження Порядку складання іспитів при атестації аудиторів, Порядку зарахування теоретичних знань, Порядку проходження стажування, Порядку безперервного професійного навчання аудиторів.

40 Директива Європейського Парламенту і Ради 2013/34/ЄС від 26 червня 2013 року, Директива Європейського Парламенту і Ради 2013/50/ЄС від 22 жовтня 2013 року та Директива Європейського Парламенту і Ради 2007/14/ЄС від 08 березня 2007 року.

41 Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 858 «Деякі питання забезпечення прозорості у видобувних галузях».

ВИСНОВКИ ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ

Подальша розбудова стратегічного партнерства у сфері сировинних матеріалів буде відбуватися в напрямку підписання Меморандуму про взаєморозуміння щодо стратегічного партнерства між Україною та ЄС у сировинній галузі, ухвалення спільної дорожньої карти та проведення політичного діалогу в рамках Конференції високого рівня щодо співпраці України та ЄС у видобувній галузі.

РОЗВИТОК МСП

Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо вдосконалення деяких положень» № 2164-VIII встановлено чіткі критерії віднесення підприємств до мікро-, малих, середніх та великих підприємств. На виконання вимог цього закону вдосконалено порядок подання фінансової звітності, а також форми й порядок складання спрощеної фінансової звітності для малих та мікропідприємств; внесено зміни до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 25 «Спрощена фінансова звітність» та до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Із метою реалізації виваженої та всеосяжної політики у сфері розвитку підприємництва затверджено Стратегію розвитку малого і середнього підприємництва на період до 2020 року, а також покроковий план заходів із її реалізації. У рамках реалізації стратегії актуалізовано нормативно-правове поле: переглянуто понад 6,5 тис. актів регуляторного характеру на предмет їх законності та актуальності. За результатами системного перегляду проведено 11 дерегуляційних засідань Уряду, в рамках яких було скасовано близько 1 200 неактуальних нормативно-правових актів, які негативно впливали на бізнес-клімат.

ПРОГРАМА COSME

У 2016 році Україна та ЄС підписали міжнародний договір про участь України в програмі COSME⁴², яка стала однією з ключових програм Євросоюзу на період з 2014 до 2020 року із загальним бюджетом 2,3 млрд євро та спрямована на створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва. Приєднання до COSME відкрило Україні доступ до бюджету програми в розмірі близько 900 млн євро.

⁴² Угоду між Україною і Європейським Союзом про участь України в програмі ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014–2020)» підписано 04 травня 2016 року в м. Брюсселі та ратифіковано 22 лютого 2017 року. Участь України в програмі COSME була визначена в Дорожній карті щодо підтримки ЄС короткострокових пріоритетів України (Європейський порядок денний реформ для України), включена в План відновлення України на 2015–2017 роки, підтримана на першій і другій зустрічах Ради асоціації Україна–ЄС в м. Брюсселі (грудень 2014 року та грудень 2015 року), на 17-му саміті Україна–ЄС, що відбувся в м. Києві 27 квітня 2015 року, а також на Ризькому саміті Східного партнерства (21–22 травня 2015 року).

Чинний статус України як члена Програми COSME надає доступ українським МСП до таких нефінансових інструментів, як Європейська мережа підприємств (EEN), «Еразмус для молодих підприємців» (EYE), Європейська платформа кластерної співпраці (ECCP) тощо. Фінансування Програми COSME в Україні відбувається через виконавчу агенцію Європейської Комісії (далі — «ЄК») — Виконавче агентство з малого та середнього підприємництва. Фінансування покриває до 60% витрат на основну діяльність та роботу місцевих надавачів послуг Програми COSME. Сукупний економічний ефект від участі в EEN для українських МСП та економіки України в цілому за 2017–2020 роки сягає 14 668 402 євро (порівняно з 3,3 млн євро, сплачених Україною до бюджету Програми COSME у вигляді членських внесків).

У рамках COSME для України доступні 23 програми, які класифіковано за 3 напрямками:

- покращення умов доступу МСП на ринки (21,5% від бюджету програми COSME ~ 500 млн євро);
- покращення умов для конкурентоспроможності (11,5% від бюджету ~ 300 млн євро);
- формування культури ведення бізнесу (2,5% від бюджету ~ 60 млн євро).

ТУРИЗМ

Із метою формування сприятливих умов для активізації розвитку сфери туризму та курортів у березні 2017 року Уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, відповідно до якої створено постійно діючу мережеву платформу об'єднання регіональних, міських і галузевих туристичних організацій⁴³.

У 2019 році створено Державне агентство розвитку туризму як центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері туризму і курортів.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ:

Ухвалити законопроект № 4162 «Про внесення змін до Закону України «Про туризм».

43 Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року за № 168.

2.11 ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ

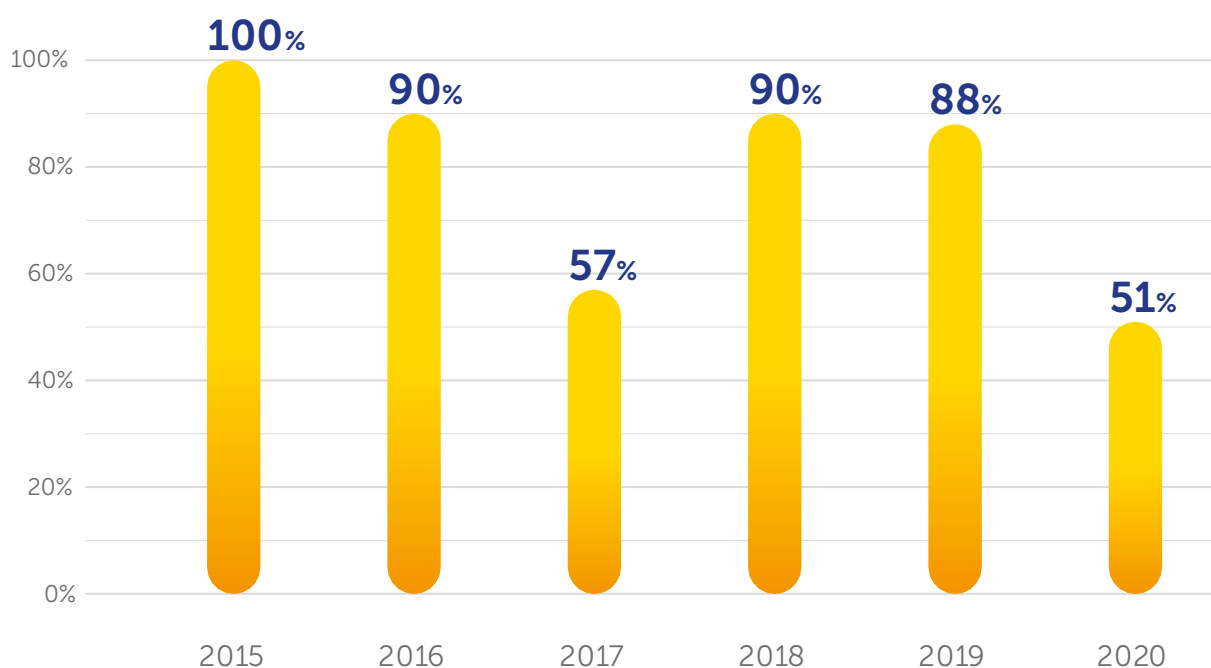
Включає **345** заходів у рамках **94** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **63%**

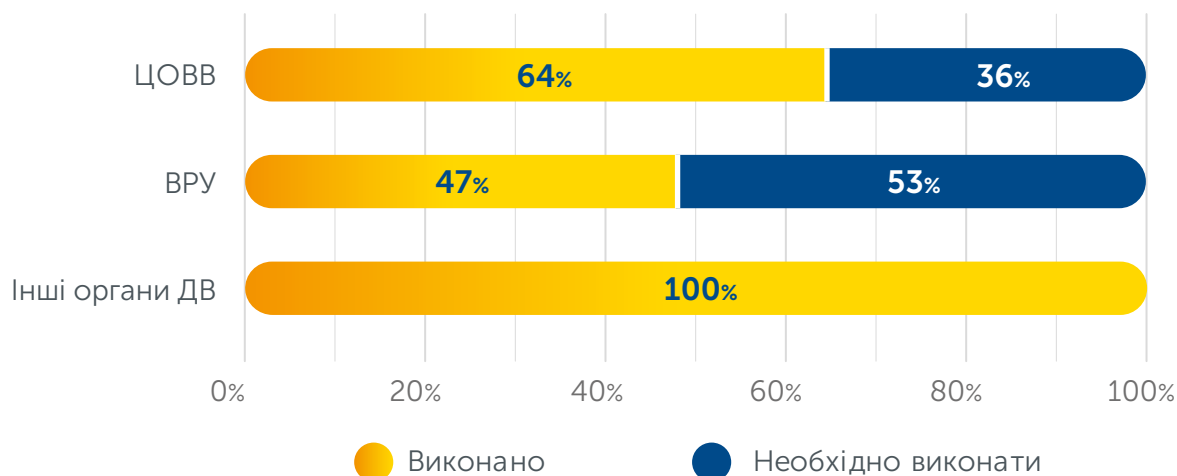
345
ЗАХОДІВ

94
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Угода про асоціацію надає Україні можливість співпрацювати з ЄС у сфері підвищення енергоефективності.

Схвалено Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1228-р).

У 2017 році ухвалено низку основоположних законів у сфері енергоефективності:

- Закон України «Про Фонд енергоефективності» № 2095-VIII, який передбачає створення інноваційного фінансового інструменту, що дасть можливість розвивати галузь енергоефективності швидшими темпами. Створення такого Фонду дало змогу залучити значні інвестиції в енергоефективність, зокрема близько 100 млн євро грантових коштів від Уряду Німеччини, а також ресурси з Державного бюджету України;
- Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» № 2119-VIII, який дає можливість громадянам сплачувати лише за той об'єм енергетичних ресурсів та комунальних послуг, який вони фактично спожили;
- Закон України «Про енергетичну ефективність будівель» № 1707-VIII, спрямований на зменшення споживання енергії в будівлях та підвищення енергетичної ефективності житлового фонду. Потенціал енергозбереження житлового сектора України складає 34%. Закон запровадив практику маркування енергоефективності житла, необхідну сертифікацію енергетичної ефективності об'єктів будівництва та існуючих будівель для визначення фактичних показників.

Розпорядженням від 18 серпня 2017 року № 605-р Кабінет Міністрів України схвалив Енергетичну стратегію України на період до 2035 року «Безпека, енерго-ефективність, конкурентоспроможність». В основу нової енергетичної політики України закладена цілі зі зниження енергоємності економіки вдвічі до 2030 року.

У 2018 році ухвалено низку нормативно-правових актів для реалізації Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (для імплементації окремих положень Директиви 2012/27/ЄС) та Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

На виконання статті 9 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» та відповідно до статті 17 Директиви 2010/31/ЄС ухвалено Постанову КМУ від 26 липня 2018 року № 605 «Про затвердження Порядку проведення професійної атестації осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності та обстеження інженерних систем».

Для імплементації положень Директиви 2010/31/ЄС також ухвалено Постанову КМУ від 11 квітня 2018 року № 265 «Про затвердження переліку будівель промислового та сільськогосподарського призначення, об'єктів енергетики, транспорту, зв'язку та оборони, складських приміщень, на які не поширюються мінімальні вимоги до енергетичної ефективності будівель та які не підлягають сертифікації енергетичної ефективності будівель».

Суттєво посилено спроможність Фонду енергоефективності. На фінансування програми «тепліх кредитів» з Державного бюджету України на 2018 рік виділено 400 млн грн.

На виконання Закону України «Про Фонд енергоефективності» Мінрегіон створило державну установу «Фонд енергоефективності». Таким чином, на сьогодні чітко розмежовані функції забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері підвищення енергетичної ефективності, а також розмежовані повноваження Мінрегіону, Міненерго та Держенергоефективності.

29 січня 2020 року ухвалено Розпорядження Кабінету Міністрів України № 88-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель у частині збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії та затвердження Національного плану збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії». Триває робота над розробленням вимог до будівель із близьким до нульового рівнем споживання енергії.

Національним планом також передбачені заходи щодо заохочення упродовж 2020–2030 років забудовників і власників будівель до переходу на будівництво нових та реконструкцію існуючих будівель із дотриманням високих стандартів енергоефективності.

06 жовтня 2020 року під час 22-го Саміту Україна–ЄС Україна та Європейський інвестиційний банк уклали Фінансову угоду щодо проєкту «Енергоефективність громадських будівель в Україні». Угодою передбачено підвищення енергоефективності близько 1 000 громадських будівель та зменшення енергоспоживання в них за рахунок кредитних коштів у сумі 300 млн євро. Цей кредит дасть змогу попередити викиди 1 250 000 т CO₂ та принести користь для понад 2,5 млн громадян.

Державним бюджетом України на 2021 рік на функціонування Фонду енергоефективності» у 2021 році передбачені видатки у сумі 100 млн. грн.

Уряд вніс на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» (№ 4527 від 21.12.2020). Основна мета цього проєкту закону полягає в узгодженні положень чинного законодавства України з правом ЄС в сфері розвитку висоефективної когенерації, зокрема з Директивою 2004/8/ЄС та Директивою 2012/27/ЄС.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ:

- Ухвалити закон «Про енергетичну ефективність», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу».
- Затвердити Національний план дій із енергоефективності на період до 2030 року.
- Реалізувати заходи, передбачені Національним планом збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії.

ЕНЕРГЕТИЧНЕ МАРКУВАННЯ ТА ЕКОДИЗАЙН

Україна впроваджує важливий європейський інструмент — екодизайн. Досягнуто суттєвого прогресу в частині виконання вимог ЄС щодо запровадження енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів та ухвалення технічних регламентів з екодизайну, які встановлюють вимоги до енергетичних характеристик таких продуктів.

На виконання цих зобов'язань ухвалено 36 нормативно-правових актів щодо затвердження технічних регламентів у сфері енергоефективності.

2.12 ЕНЕРГЕТИКА

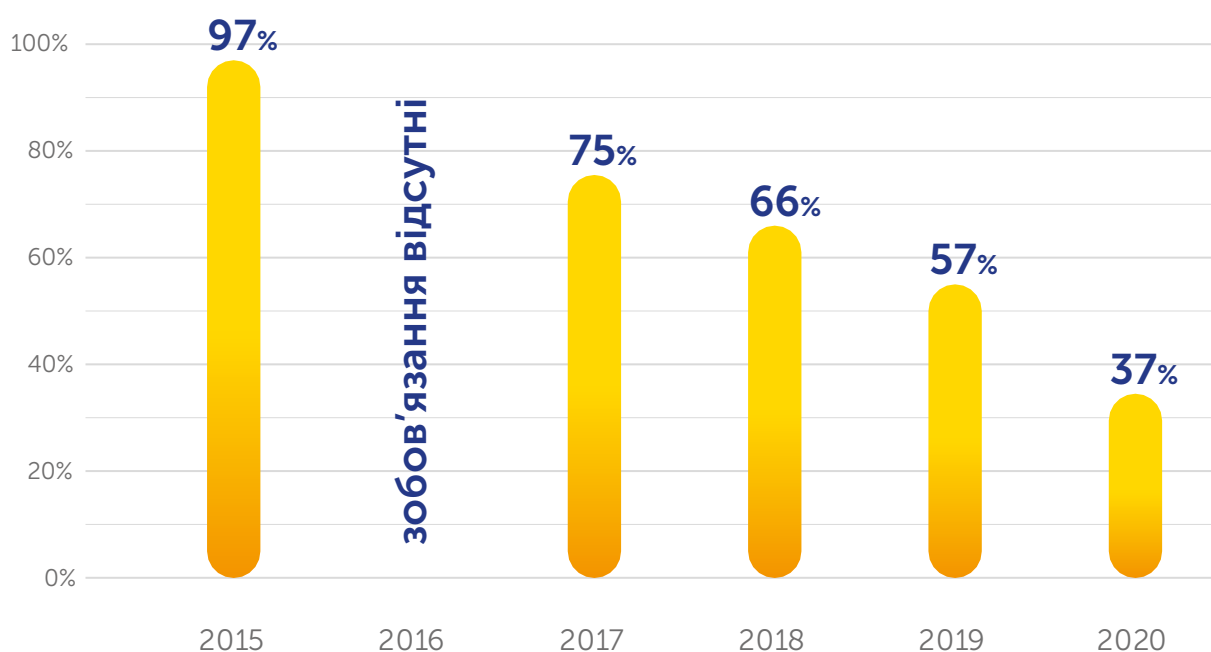
Включає **468** заходів у рамках **144** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **45%**

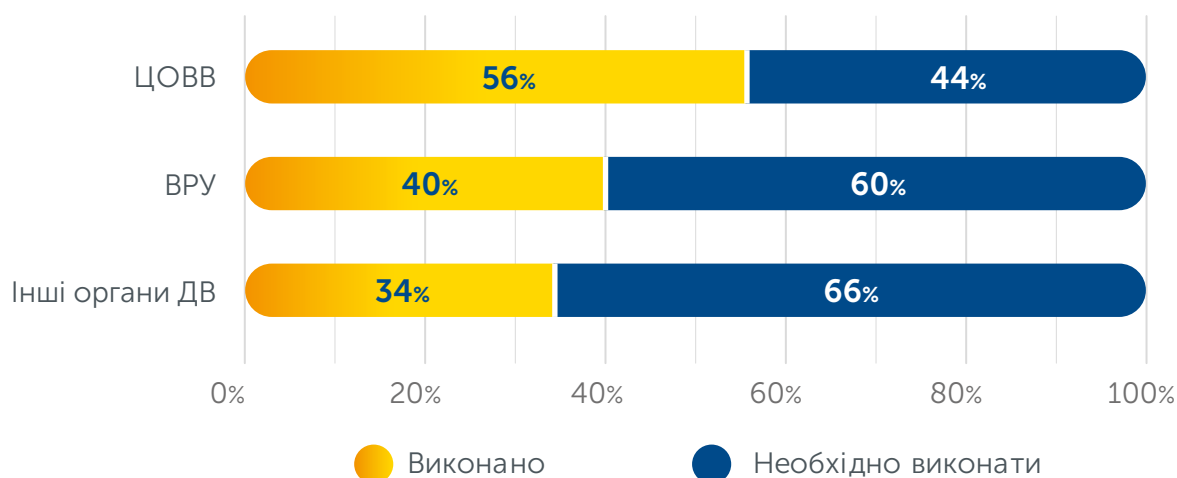
468
ЗАХОДІВ

144
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ЗАСТОСУВАННЯ ОНОВЛЕНОГО ДОДАТКА XXVII

У 2016 році було узгоджено текст нової редакції Меморандуму про взаєморозуміння щодо стратегічного партнерства в енергетичній сфері між Україною та Європейським Союзом спільно з Європейським Співтовариством з атомної енергії, який був підписаний у 2005 році. Нова редакція набула чинності 25.11.2016 р. після схвалення ВРУ.

Рішенням № 1/2019 Ради асоціації Україна–ЄС від 08.07.2019 р. оновлено Додаток XXVII до Угоди про асоціацію, який містить перелік обов'язкових до імплементації Україною актів ЄС у сфері енергетики з метою інтеграції України до енергетичного ринку ЄС в секторах газу та електроенергії. Для його належної імплементації розроблено керівні принципи, які визначають механізм взаємодії сторін під час консультацій щодо сумісності положень актів законодавства України з положеннями права ЄС.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ:

Продовжувати ефективні консультації із Європейською Комісією відповідно до додатка XXVII-B до Угоди про асоціацію, врахування їхніх результатів у процесі ухвалення законодавства.

РИНОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

13 квітня 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII, який імплементує Директиву 2009/72/ЄС. Закон набув чинності 11 червня 2017 року. Він визначив засади реформування ринку електричної енергії в два етапи.

Забезпечено розробку та ухвалення необхідних нормативних актів для запуску нової ринкової моделі. Реалізовано обидва етапи реформи, а саме запровадження роздрібного ринку з 01.01.2019 р. та перехід на нову модель ринку електроенергії з 01.07.2019 р. Запущені основні сегменти нового ринку, в тому числі ринок двосторонніх угод, ринок на добу наперед, внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг. При цьому збереглися окремі елементи регулювання, зокрема визначена державою ціна електроенергії для побутових споживачів, а також спеціальний режим продажу електроенергії для відновлюваних джерел енергії через державне підприємство «Гарантований покупець».

Запуск нової ринкової моделі покликаний стимулювати конкуренцію між постачальниками, гарантувати споживачам отримання якісних послуг за конкурентними цінами, а виробникам електроенергії — отримування коштів для операційної діяльності та інвестицій у нові потужності, зокрема низьковуглецеві.

У зв'язку із запровадженням в Україні заходів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), що призвели до зниження обсягів споживання, на ринку електроенергії загострилися проблеми попередніх років, а саме перехресне субсидування з огляду на регульовані ціни для окремих категорій споживачів, існування двох торговельних зон, технічно роз'єднаних між собою («енергетичний острів» Бурштинської ТЕС і ОЕС України), значний вплив теплової генерації на ціноутворення основних організованих сегментів ринку, невирішене питання джерел компенсації різниці між оптовою ціною електроенергії та «зеленим тарифом» зростаючих обсягів ВДЕ, зарегульованість діяльності атомної генерації і непогашення боргів попередніх періодів.

Одним із результатів реформування ринку електроенергії стало ухвалення Урядом Постанови від 05.08.2020 № 694 «Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії».

28 вересня 2020 року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову № 887 «Про внесення змін до Порядку проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами», якою вдосконалено процедуру проведення електронних аукціонів та визначено порядок проведення спеціальної сесії з продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії. Завдяки цьому вдалося скоротити фінансовий розрив, пов'язаних із необхідністю покриття різниці між «зеленим тарифом» та оптовою ціною.

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сертифікації оператора системи передачі» від 01.02.2021 № 3364-1-д. Це забезпечить можливість сертифікації оператора системи передачі (ОСП) електричної енергії за моделлю відокремлення ISO.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ:

Досягнути інтеграції енергетичних ринків України та ЄС, реформувати сектор енергетики з метою виконання оновленого Додатка XXVII до Угоди про асоціацію.

ВІДНОВЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГЕТИКА

У грудні 2016 року країни-члени Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії (IRENA) ухвалили рішення про можливість приєднання України. Із метою виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набуття членства у зазначеному агентстві, розроблено проєкт Закону «Про приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії «IRENA». 05.12.2017 р. ВРУ ухвалила цей закон за № [2222-VIII](#). Участь України в IRENA сприятиме збільшенню частки енергії з відновлюваних джерел в енергетичному балансі держави.

Розпорядженням від 18 серпня 2017 року № 605-р Кабінет Міністрів України схвалив Енергетичну стратегію України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність». Це програмний документ визначає весь комплекс реформ в енергетичному секторі країни. В основу нової енергетичної політики України закладено цілі зі зниження енергоємності економіки вдвічі до 2030 року, збільшення українського виробництва як традиційних, так і альтернативних джерел енергії. Зокрема встановлено ціль до 2035 року збільшити частку виробництва енергії з відновлюваних джерел до 25%.

22.05.2019 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 25.04.2019 № 2712-VIII. Закон передбачає запровадження конкурентної моделі стимулювання розвитку відновлювальної енергетики шляхом проведення аукціонів із розподілу підтримки («зелених» аукціонів).

27.12.2019 р. ухвалено Постанову Кабінету Міністрів «Про запровадження конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії», яка визначає Порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки та Порядок відбору операторів електронних майданчиків для забезпечення проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки.

01.08.2020 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 21.07.2020 № 810-IX, яким було узгоджено низку кроків зі сторони держави та інвесторів у ВДЕ щодо врегулювання проблемних питань, а саме зниження «зеленого тарифу» і запровадження додаткових державних гарантій оплати заборгованості та відпущеної у мережу електроенергії.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ:

Продовжувати імплементацію Директиви 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Подолати кризову ситуацію у сфері відновлюваної енергетики, що стала суттєвим викликом для країни.

ІНТЕГРАЦІЯ З ENTSO-E

Підписання «Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи» та набуття нею чинності 07 липня 2017 року стало важливим кроком на шляху до створення передумов для подальшої інтеграції енергетичної системи України в загальноєвропейський ринок електроенергії.

Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» з 01.07.2019 р. запрацював лібералізований ринок електричної енергії. Він був запроваджений на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, зокрема на виконання вимог Третього енергетичного пакета ЄС.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1097-р затверджено план заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав-членів Європейського Союзу, реалізація заходів якого дасть змогу:

- виконати комплекс організаційних і технічних заходів, необхідних для підвищення енергетичної безпеки країни, забезпечення сталої роботи ОЕС України, надійного забезпечення власних споживачів якісною електроенергією;
- мінімізувати вплив на ОЕС України паралельної роботи з ЄЕС Росії шляхом фізичного відокремлення ОЕС України від електричних мереж ОЕС Білорусі та ЄЕС Росії з переходом ОЕС України на паралельну роботу з об'єднанням енергосистем країн ЄС.

У рамках реалізації Плану заходів щодо синхронізації в 2018 році було розроблено та підписано Експлуатаційну угоду між НЕК «Укренерго» та ДП «Молделектрика» про створення спільного блоку регулювання в складі енергосистем України та Молдови. Також забезпечено подання оператором системи передачі НЕК «Укренерго» запиту на сертифікацію, необхідну для виконання функцій згідно з вимогами Закону України «Про ринок електричної енергії».

У 2019 році було успішно проведено випробування генеруючого обладнання ТЕС, ТЕЦ та ГЕС для моделювання та валідації систем збудження та систем регулювання частоти та потужності, а у 2020 році — тестування систем збудження турбогенераторів РАЕС, ЗАЕС та ЮУАЕС з метою подальшого використання їх результатів при побудові спільної математичної моделі енергосистем України та ENTSO-E для імітації роботи в різних режимах.

У результаті випробувань енергоблоків було отримано набір даних, необхідних для створення математичної моделі ОЕС України та виконання розрахунків статичної і динамічної стійкості при синхронному режимі роботи з енергосистемою Європи. Експерти «Укренерго» вже передали набір даних разом із динамічною моделлю мережі членам Консорціуму ENTSO-E. Отримані результати вже використовують у створенні спільної математичної моделі ОЕС України та ENTSO-E для проведення Консорціумом системних операторів ENTSO-E досліджень статичної та динамічної стійкості української енергосистеми. Ці дослідження виконують на підставі Сервісного контракту між НЕК «Укренерго» та Консорціумом ENTSO-E.

Однією з пріоритетних умов для інтеграції в ENTSO-E є завершення процесу сертифікації НЕК «Укренерго» як незалежного системного оператора. Регулятор у цілому підтвердив відповідність вимогам щодо відокремлення і незалежності оператора, але, згідно з Директивою 2009/72/ЄС, ОСП має бути власником основних активів із правом їхньої застави. Вирішення цього питання потребує внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо сертифікації ОСП за моделлю Independent System Operator (ISO).

НЕК «Укренерго» активно готує енергосистему до тестової роботи в ізолюваному від енергосистем РФ та Білорусі режимі. Успішне проходження цього випробування стане ключовим фактором для ухвалення остаточного рішення Регіональною групою ENTSO-E «Континентальна Європа» щодо синхронізації, яке заплановане на 2022 рік.

У першому півріччі 2021 року запланована заміна систем АРЗ (автоматичний регулятор збудження) та встановлення стабілізаторів PSS відповідно до заходів Комплексної програми підвищення рівня безпеки АЕС України. До кінця 2021 року заплановано завершити модернізацію програмного та апаратного забезпечень диспетчерського управління та збору даних (SCADA, WAMS).

Оскільки Україна виконала практично всі основні технологічні підготовчі заходи, передбачені в Угоді, у 2020 році ENTSO-E тричі підтвердила термін синхронізації — 2023 рік. Таким чином, Україна дуже швидко інтегрує свої енергосис-

теми в європейську мережу. Наприклад, Туреччині на це знадобилося 10 років. Україна ж пройде цей шлях за шість.

Сертифікація «Укренерго» є однією з вимог Закону України «Про ринок електричної енергії» та Директиви Європейського Парламенту і Ради 2009/72/ЄС, імплементація якої є невід'ємною частиною міжнародних зобов'язань України. Сертифікація також є необхідною умовою для отримання ліцензії на провадження діяльності з передачі електроенергії в європейській моделі ринку, яка запроваджена в Україні 01 липня 2019 року. Сертифікат про незалежність системного оператора видає національний регулятор — НКРЕКП. Такий сертифікат підлягає підтвердженню Секретаріатом Енергетичного співтовариства ЄС.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ:

Забезпечити синхронізацію української енергетичної системи з європейською енергетичною мережею ENTSO-E та її відокремлення від енергетичних систем РФ та Білорусі відповідно (стаття 338, Додаток XXVII до Угоди про асоціацію).

Ухвалити Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сертифікації оператора системи передачі» (№ 3364-1-д).

РИНОК ГАЗУ

01 жовтня 2015 року набув чинності Закон України «Про ринок природного газу», який визначає правові засади функціонування ринку природного газу в Україні, ґрунтований на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу. Крім того, закон визначає правові засади функціонування ринку, придатного до інтеграції з ринками природного газу країн-членів Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу.

Закон України «Про ринок природного газу» спрямований на імплементацію актів права Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, зокрема Директиви 2009/73/ЄС, Регламенту (ЄС) № 715/2009, Директиви 2004/67/ЄС та Регламенту Комісії (ЄС) 2015/703 тощо.

Наразі державна політика регулювання ринку газу вже відкоригована відповідно до міжнародних зобов'язань шляхом імплементації актів енергетичного права ЄС, реформування вертикально інтегрованих компаній та створення умов для інтеграції енергетичної системи України в енергетичні системи ЄС. На сьогодні, в результаті переходу на добове балансування, Україна повністю синхронізована з Європою з точки зору режиму роботи газового ринку.

Ухвалено низку актів вторинного законодавства згідно з вимогами Третього енергетичного пакету у формі, адаптованій для Енергетичного Співтовариства. На основі цих актів нині функціонує лібералізований ринок природного газу.

Щоб забезпечити ефективний моніторинг функціонування ринків електричної енергії та природного газу в умовах нових моделей та з урахуванням міжнародних зобов'язань України як сторони Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, НКРЕКП здійснює заходи щодо імплементації Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про цілісність та прозорість оптового енергетичного ринку.

ТОВ «Оператор ГТС України» підписало технічні угоди з операторами газотранспортної системи Польщі, Угорщини і Румунії, які дозволяють працювати у режимі віртуального реверсу. Тривають переговори зі Словаччиною, яка є частиною найбільшого за потужностями маршруту транспортування газу як у західному напрямку, так і у зворотному напрямку до України.

01.01.2020 р. набув чинності новий транзитний контракт, який забезпечує транспортування природного газу з РФ до ЄС через територію України відповідно до європейських правил і стандартів.

У серпні 2020 року було скасовано Положення про покладання спеціальних зобов'язань на суб'єкти ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів. Держава перестала регулювати ціну для побутових споживачів, а постачальники розпочали конкуренцію за споживача на основі цінових пропозицій. Незважаючи на численні проблеми, пов'язані з монопольним впливом окремих гравців, у сфері енергетики ринок природного газу в Україні на сьогодні є найбільш лібералізованим і реформованим.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Забезпечити повну інтеграції в систему транспортування газу ENTSO-G.

РОЗВИТОК РИНКУ ГАЗУ ТА ЗАПРОПОНОВАНА ГРАНИЧНА ЦІНА ДЛЯ ПОБУТОВИХ СПОЖИВАЧІВ

У грудні 2020 року–січні 2021 року відбулося різке зростання цін на європейських хабах (на понад 60% від показників листопада). Також були збільшені тарифи на розподіл.

У зв'язку з неспроможністю населення розрахуватися за природний газ із газопостачальними компаніями, які штучно та необґрунтовано підвищили ціну за природний газ, було вирішено ввести тимчасовий механізм захисту вразливих споживачів. 18 січня 2021 року Уряд ухвалив Постанову № 25 «Про внесення

змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», встановивши граничну ціну 6,99 грн з ПДВ для населення до 31.03.2021 р. Цей механізм не є аналогом ПСО та забезпечує тимчасовий захист найбільш постраждалих споживачів на період дії високих цін на європейських хабах протягом опалювального сезону.

Із квітня 2021 року плановано перехід на облік природного газу в енергетичних одиницях кіловат-години. Так, у червні 2020 року Верховна Рада в першому читанні ухвалила відповідний проєкт закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження на ринку природного газу обліку та розрахунків за обсягом газу в одиницях енергії».

ЯДЕРНА ЕНЕРГЕТИКА І РАДІАЦІЙНИЙ ЗАХИСТ

На момент підписання Угоди про асоціацію Україна вже імплементувала Директиву Ради 2009/71/Євратом та Директиву Ради 2014/87/Євратом⁴⁴.

Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову від 27 січня 2016 року № 89 «Про внесення змін до Порядку розроблення та затвердження норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки», що спрямована на необхідність врахування досвіду експлуатації, висновків за результатами аналізу безпеки діючих ядерних установок при розробці нормативних документів із ядерної та радіаційної безпеки).

У частині імплементації Директиви Ради 2013/59/Євратом 24.11.2019 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері використання ядерної енергії» від 18.09.2019 № 107-IX. Закон покликаний врегулювати питання радіаційного захисту в окремих сферах використання ядерної енергії, де можливий найбільший негативний вплив іонізуючого випромінювання на здоров'я населення, а також забезпечити підвищення радіаційного захисту працівників при видобуванні та переробці уранових руд та населення, яке проживає на прилеглий до уранових об'єктів території.

Наразі Україна розробляє низку нормативно-правових актів для створення механізму реалізації норм ухваленого закону. Так, на сьогодні ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 09 вересня 2020 року № 803 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. № 440 і від 1 червня 2011 р. № 591» (щодо процедури ліцензування видобування уранових руд). Також триває робота над оновленням ліцензійних умов із урахуванням змін, запроваджених ухваленим законом.

44 Законами України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (1995 р.), «Про поводження з радіоактивними відходами» (1995 р.), «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» (2000 р.), «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проєктування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» (2005 р.), «Про доступ до публічної інформації» (2011 р.), Постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 1998 року № 1122, якою затверджено «Порядок проведення громадських слухань з питань використання ядерної енергії та радіаційної безпеки», Положенням про Державну інспекцію ядерного регулювання України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 363 (зі змінами) та відповідними нормативно-правовими актами, що затверджені в установленому порядку Держатомрегулювання та зареєстровані в Міністерстві юстиції України.

Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову від 18 листопада 2020 року № 1141 «Деякі питання створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення», яка має на меті створення в Україні єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення згідно з основними принципами радіаційного захисту, визначеними в Директиві Ради 2013/59/Євратом.

Для імплементації Директиви Ради 2006/117/Євратом Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову від 21 серпня 2019 року за № 759 «Про внесення змін до Порядку видачі дозволу на здійснення міжнародних перевезень радіоактивних матеріалів», яка має на меті визначення порядку узгодження операцій із міжнародного перевезення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива у випадках, коли країна походження, країна призначення або транзитна країна є державою-членом Європейського Союзу.

Держатомрегулювання видала Наказ від 04 серпня 2020 року № 320 «Про затвердження форм стандартного документу», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02 жовтня 2020 року за № 968/35251. Цей наказ забезпечує застосування процедури узгоджень відповідно до ухваленної Кабінетом Міністрів України Постанови від 21 серпня 2019 року № 759.

У частині забезпечення незалежності Держатомрегулювання серед основних досягнень слід відзначити набуття 11 червня 2020 року чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо безпеки використання ядерної енергії» від 19 травня 2020 року № 613-ІХ. Цим законом відновлено незалежність органу регулювання безпеки використання ядерної енергії при ухваленні рішень щодо нагляду та ліцензування, що обумовлено виконанням Україною міжнародних зобов'язань, передбачених у Директиві Ради 2014/87/Євратом, Директиві Ради 2009/71/Євратом та у нормах МАГАТЕ з безпеки (пункт 87 Спільних операційних висновків за результатами 5-го засідання Комітету асоціації Україна–ЄС).

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Забезпечити подальшу ефективну імплементацію наближеного законодавства та відображення змін у праві Європейського Союзу в енергетичному законодавстві України в частині забезпечення ядерної та радіаційної безпеки.
- Ухвалити Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» щодо експерта з радіаційного захисту» (№ 3869 від 16 липня 2020 року).

2.13 ОПОДАТКУВАННЯ

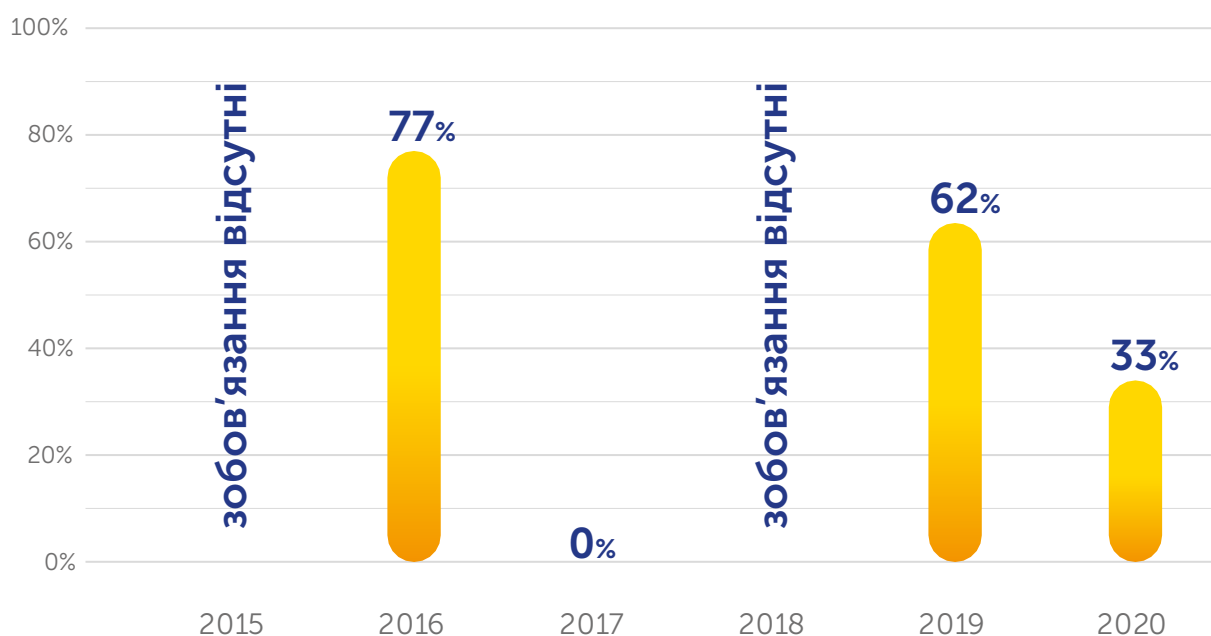
Включає **218** заходів у рамках **77** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **60%**

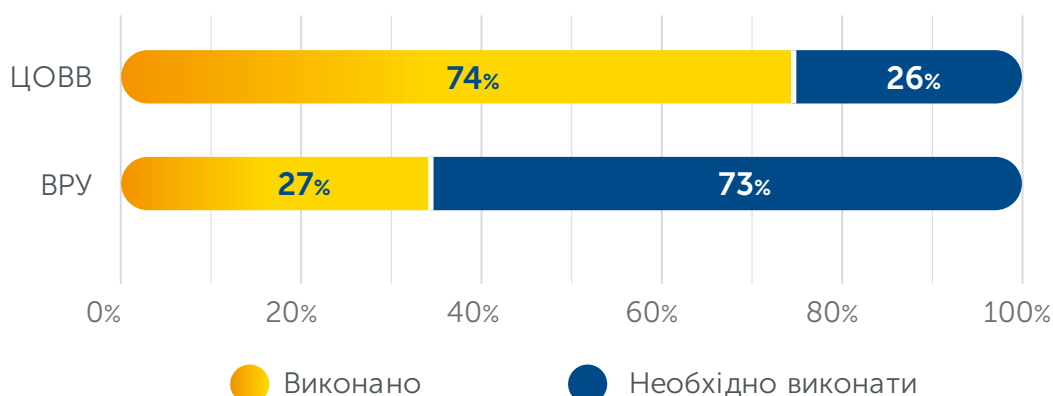
218
ЗАХОДІВ

77
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Загальний прогрес у реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за даним напрямом із 01.11.2014 р. і до сьогодні становить 60%.

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Ухвалено Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 21.12.2016 № 1797-VIII. Мета цього закону полягає в покращенні інвестиційного клімату в Україні за рахунок спрощення податкової системи та вдосконалення системи адміністрування податків.

Перелік платників акцизного податку доповнено особами, які здійснюють оптове постачання палива⁴⁵.

Збалансовано бюджетні надходження шляхом встановлення поступового підвищення ставок акцизного податку в Україні до 2025 року до досягнення ними мінімального рівня, встановленого в ЄС (90 євро за 1 тис. штук⁴⁶).

Внесено на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (№ 4101 від 15.09.2020), який, між іншим, спрямований на приведення національного законодавства у відповідність до Директиви Ради 2011/64/ЄС.

⁴⁵ Згідно із Законом від 23 листопада 2018 року № 2628 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих видів податків і зборів».

⁴⁶ Закон України від 23.11.2018 № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році».

На розгляді Верховної Ради України знаходиться проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо криміналізації незаконного переміщення підакцизних товарів» (№ 4556 від 29.12.2020), яким передбачено запровадження кримінальної відповідальності за контрабанду підакцизних товарів.

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Під час 4-го засідання Кластера 2 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації Україна–ЄС, яке відбулося 03.07.2020 р., було погоджено представити у грудні 2021 року проєкт графіка поступового наближення законодавства України до Тринадцятої Директиви Ради ЄС 86/560/ЄЕС від 17 листопада 1986 року про гармонізацію законодавства держав-членів про податки з обороту — заходи для відшкодування ПДВ суб'єктам оподаткування, які не мають осідку на території Співтовариства.

Для запровадження міжнародних стандартів податкового контролю та імплементації норм, передбачених планом BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), ухвалено Закон України від 30.08.2019 № 1210 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» та Закон України від 19.09.2019 № 1209-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві».

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Удосконалити процедуру відшкодування ПДВ для уникнення накопичення заборгованості, забезпечення ефективного збору податків і посилення боротьби з податковим шахрайством.
- Внести зміни до Митного кодексу України стосовно впровадження кількісних обмежень на імпорт підакцизних товарів, а саме алкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також на ввезення певної кількості палива без сплати ПДВ та акцизного податку відповідно до вимог ЄС.
- Розробити законопроект щодо імплементації окремих положень.
- Проаналізувати наявні податкові пільги на їх відповідність Закону України «Про Державну допомогу суб'єктам господарювання» і скасувати ті, що шкодять торгівлі та конкуренції.
- Привести національне законодавство у відповідність із положеннями Директиви 2011/64/ЄС, Директиви Ради 2006/112/ЄС, Директиви Ради 2003/96/ЄС.
- Законодавчо врегулювати (у взаємодії з НБУ) питання оподаткування інвестиційного золота.

2.14 СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Включає **25** заходів у рамках **21** завдання

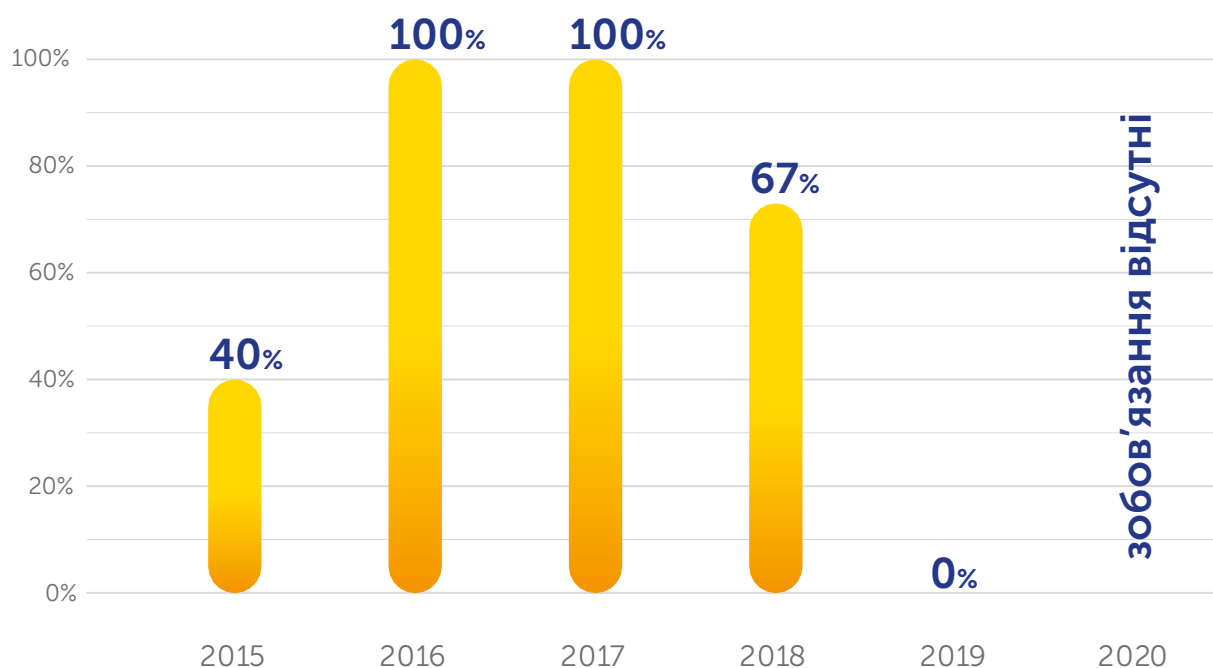
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **68%**

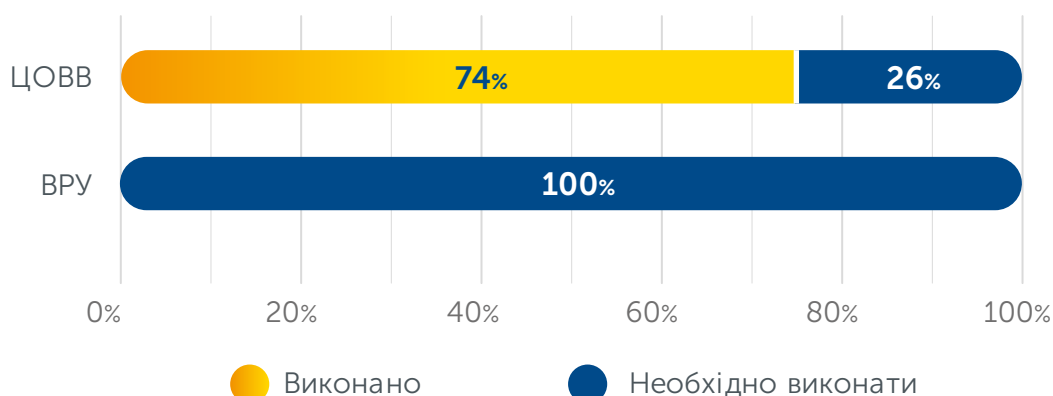
25
ЗАХОДІВ

21
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

У 2016 році місія європейських експертів виконала Глобальну оцінку національної статистичної системи України. За результатами проведеної роботи експерти відзначили, що національна статистична система в цілому відповідає вимогам і стандартам ЄС у сфері статистики. Водночас вони надали рекомендації щодо подальшої роботи.

Для реалізації отриманих рекомендацій Україна розробила і затвердила відповідний план заходів, який покладено в основу Програми розвитку державної статистики до 2023 року, затвердженої Урядом 27.02.2019 р.

Кабінет Міністрів України вніс на розгляд Парламенту проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної статистичної діяльності» (від 19.02.2021 № 5108). Законопроєкт має на меті забезпечення вдосконалення законодавства в галузі статистики відповідно до законодавства ЄС (acquis) у сфері статистики та проведення всеукраїнського перепису населення.

Затверджено накази Держстату щодо наближення української статистичної практики до норм ЄС. Зокрема, у 2020 році вдосконалено 66 методологічних документів у сфері статистики, у 2019 році — 72, у 2018 році — 59.

У липні 2020 року на офіційному вебсайті Держстату були опубліковані результати міжнародних порівнянь валового внутрішнього продукту за 2017 рік, які розраховані й оприлюднені Світовим банком.

На порядку денному питання отримання Україною статусу спостерігача при Евростаті за прикладом країн Європейської асоціації вільної торгівлі (EFTA).

ПОДАЛЬШІ КРОКИ:

Ухвалити закони України про внесення змін до деяких законів України щодо державної статистичної діяльності та про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність, для гармонізації державної статистики з нормами та стандартами Європейського Союзу, налагодження співробітництва та обміну статистичною інформацією зі статистичними органами ЄС, забезпечення конфіденційності статистичної інформації тощо.

Продовжити роботу з гармонізації національної методології із правом ЄС у сфері статистики.

Провести в 2021–2022 роках черговий раунд Глобальної оцінки національної статистичної системи України на її відповідність нормам і стандартам ЄС (запит направлено до Євростату та отримано позитивну відповідь).

2.15 НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

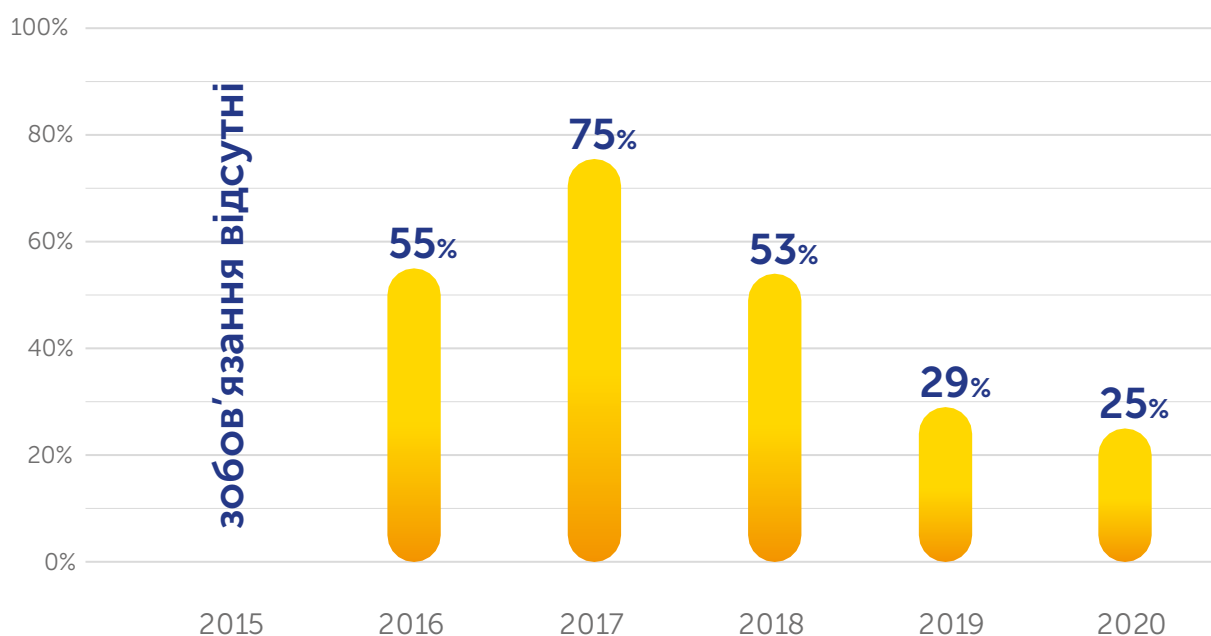
Включає **482** заходи у рамках **108** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **50%**

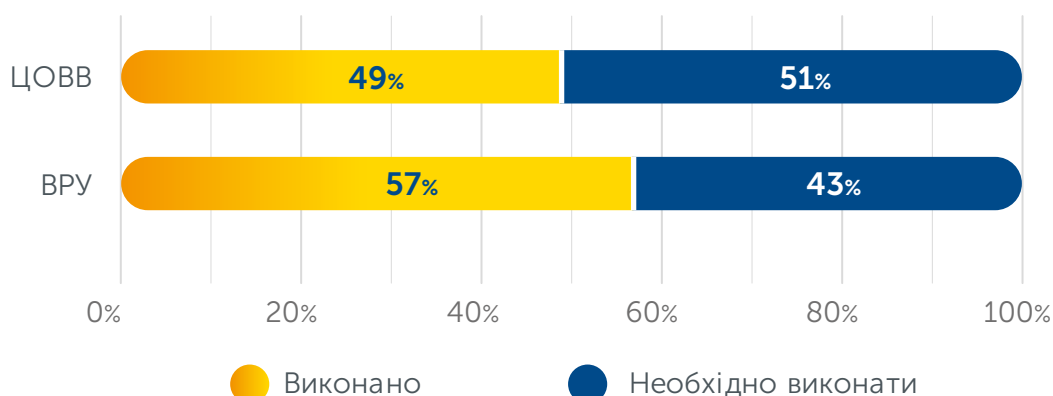
482
ЗАХОДИ

108
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

УПРАВЛІННЯ ДОВКІЛЛЯМ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В ІНШІ ГАЛУЗЕВІ ПОЛІТИКИ

Ратифіковано Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Закон України № 562-VIII). Затверджено Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року, які спрямовані на підвищення екологічних стандартів та формування безпечнішого довкілля для екосистем і населення з урахуванням європейських вимог.

Ухвалено Закони України «Про оцінку впливу на довкілля» та «Про стратегічну екологічну оцінку», підзаконні нормативно-правові акти з метою інтегрування екологічних вимог у процеси ухвалення рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, а також врахування державних, громадських і приватних інтересів під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Запроваджено Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля для збирання, відтворення та надання доступу всіх заінтересованих сторін до актуальної інформації про проведення процедури оцінки впливу на довкілля: <http://eia.menr.gov.ua/>.

Водночас із метою вдосконалення процедури СЕО Уряд вніс на розгляд Парламенту проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження відповідальності за порушення порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки (№ 5159). Проєкт пропонує встановити відповідальність за порушення процедури здійснення стратегічної екологічної оцінки з накладенням штрафів на посадових осіб.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Врахувати необхідність проведення процедури стратегічної екологічної оцінки при розробленні державних цільових програм, містобудівних планів тощо.

ЯКІСТЬ ВОДИ ТА УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ, ВКЛЮЧАЮЧИ МОРСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом» від 04 жовтня 2016 року № 1641-VIII. Затверджено структуру Державного агентства водних ресурсів України відповідно до басейнового принципу управління водними ресурсами згідно з вимогами Водної рамкової директиви ЄС. У межах кожного району річкового басейну (суббасейну) визначено відповідну систему органів управління: 12 басейнових управлінь водних ресурсів та 15 регіональних офісів водних ресурсів; 13 басейнових рад — дорадчо-консультативних органів, які беруть участь у формуванні й реалізації державної водоохоронної політики у межах окремого району річкового басейну.

Також виконано гідрографічне та водогосподарське районування території України, встановлена межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок.

Запроваджено новий порядок здійснення державного моніторингу вод (поверхневих, підземних, морських) (Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод»), зокрема реформовано існуючу систему державного моніторингу вод відповідно до європейських принципів і підходів.

Розпочато процес переходу від існуючої до нової системи моніторингу поверхневих водних масивів, здатної забезпечувати сучасну діагностику стану водних масивів за європейськими стандартами.

Оптимізовано кількість суб'єктів моніторингу вод з 11 до 5, вдвічі збільшено кількість досліджуваних показників. Введено нові досліджувані показники: гідоморфологічні, гідробіологічні, пріоритетні та специфічні для визначення хімічного стану вод (близько 90 показників), збільшено кількість об'єктів моніторингу вод (масиви поверхневих вод та підземних вод, морські води).

Наказом Мінприроди України від 06.02.2017 № 45 (zareєстрованим у Мін'юсті України 20.02.2017 р. за № 235/30103) затверджено Перелік забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод.

Наказом Мінприроди України від 14.01.2019 № 4 (zareєстрований у Мін'юсті України 22.03.2019 р. за № 287/33258) затверджено Методику визначення масивів поверхневих та підземних вод.

Наказом Мінприроди України від 14.01.2019 № 5 (zareєстрований у Мін'юсті України 05.02.2019 р. за № 127/33098) затверджено Методику віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод.

Наказом Міндовкілля України від 31.12.2020 № 410 затверджено програму державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод).

Для забезпечення державного моніторингу вод відповідно до європейських принципів і підходів оснащено чотири сучасні базові лабораторії: лабораторія моніторингу вод Північного регіону (м. Вишгород), лабораторія моніторингу вод Західного регіону (м. Івано-Франківськ), лабораторія моніторингу вод Східного регіону (м. Слов'янськ) та лабораторія моніторингу вод Південного регіону (м. Одеса).

Запроваджено діагностичний моніторинг масивів поверхневих вод у річкових басейнах Дону, Дністра, Дунаю та Вісли, завершено підготовку державного моніторингу поверхневих вод басейну річки Дніпро.

Визначено механізм розроблення плану управління річковим басейном згідно з Порядком, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2017 року № 336.

Наказом Міндовкілля України від 27.11.2020 № 313 затверджено 9 планів-графіків процесу розроблення проєктів планів управління річковими басейнами (Дніпра, Дністра, Дунаю, Дону, Вісли, Південного Бугу, Криму, річок Приазов'я, річок Причорномор'я).

Відповідно до Порядку розроблення плану управління річковим басейном, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 336, здійснено аналіз характеристик 8 районів річкових басейнів (Дніпра, Дністра, Дунаю, Дону, Вісли, Південного Бугу, річок Приазов'я та річок Причорномор'я).

Ратифіковано Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер. Зазначений Договір укладено з метою забезпечення координації спільних дій України і Молдови, спрямованих на розв'язання нагальних транскордонних екологічних проблем, забезпечення сталого екологічного і соціально-економічного розвитку всього басейну Дністра.

Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 31.12.2020 № 410 затверджено Програму державного моніторингу вод (у частині діагностичного моніторингу прибережних та морських вод Чорного та Азовського морів).

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Забезпечити діагностичний моніторинг поверхневих вод для 9 басейнів річок України.
- Розвивати та дооснащати лабораторії державного моніторингу вод, розширити їхні можливості з виконання діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод.
- Розробити, затвердити та впровадити плани управління для 9 районів річкових басейнів України.
- Затвердити Морську природоохоронну стратегію України.

ЯКІСТЬ ПОВІТРЯ

У рамках реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 616 було схвалено Концепцію реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, яка передбачає утворення єдиного інтегрованого державного органу природоохоронного моніторингу та нагляду (контролю).

Внесено на розгляд Верховної Ради України проєкт Закону про державний екологічний контроль (від 19.02.2020 № 3091), розроблення якого обумовлено необхідністю вдосконалення системи державного екологічного контролю.

Схвалено концепцію Державної цільової програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на період 2022–2024 років.

Видано Наказ МВС від 28.02.2018 № 154 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу за вмістом миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі».

Відповідно до Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827, на території України для моніторингу атмосферного повітря та управління його якістю встановлено 25 зон та 24 агломерації. Триває робота над затвердженням форми програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Розробити та затвердити плани поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокові плани дій для відповідної зони або агломерації.
- Затвердити порядок розміщення пунктів спостереження за забрудненням атмосферного повітря у зонах та агломераціях.
- Ухвалити нормативно-правові акти стосовно інформування населення щодо концентрацій миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі.
- Забезпечити технічне переоснащення існуючих постів та створення нової мережі спостережень, виділити на це необхідні фінансові ресурси.

ВІДХОДИ

Схвалено Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року.

Затверджено Національний план управління відходами до 2030 року та методичні рекомендації з розроблення регіональних планів управління відходами. На стадії погодження перебуває проєкт Наказу Мінприроди «Про порядок розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами».

Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проєкт Закону України «Про управління відходами» (від 04.06.2020 № 2207-1-д), зареєстровано проєкти законів України «Про батареї і акумулятори» (від 30.10.2019 № 2352), «Про відходи електричного та електронного обладнання» (від 30.10.2019 № 2350).

Наразі триває розроблення проєктів законів України «Про відходи упаковки» та «Про управління відходами видобувної промисловості».

Розроблено проєкти законів України «Про хімічну безпеку» для забезпечення проведення державної реєстрації хімічних речовин та їх класифікації та «Про приєднання України до Мінаматської конвенції про ртуть», яким передбачено обмеження торгівлі та поступова відмова від застосування ртуті у певних технологічних процесах; перехід на безртутні альтернативи для певних видів продукції; посилення контролю за скороченнями викидів та скидів ртуті.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Ухвалити базовий законодавчий акт у сфері управління відходами, а також секторальні законопроєкти щодо відходів пакування, відходів видобувної промисловості, побутових відходів, небезпечних відходів, зокрема відходів батарей та акумуляторів, електричного та електронного обладнання. Особливої ваги набуває врегулювання правовідносин у сфері медичних відходів.
- Розробити та впровадити регіональні плани управління відходами.

ПРОМИСЛОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 402 схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері промислового забруднення та затверджено План заходів із впровадження Концепції.

Схвалено Національний план скорочення викидів в атмосферне повітря від великих спалювальних установок. Внесено зміни до Технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із теплосилових установок, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт.

Розроблено проєкт Закону України «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення», який 29.09.2020 р. зареєстровано у Верховній Раді України за № 4167.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Ухвалити законопроект про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення, запровадження інтегрованої дозвільної системи.
- Ухвалити законопроект про державний екологічний контроль.
- Затвердити найкращі доступні технології та методи управління (НДТМ) для галузей української промисловості, що мають значний вплив на довкілля.

ОХОРОНА ПРИРОДИ

Для імплементації окремих положень Директиви 2009/147/ЄС розроблено та зареєстровано у Верховній Раді України проєкт Закону України «Про території Смарагдової мережі» (від 04.12.2020 № 4461).

Ухвалено Закон України від 09 квітня 2015 року № 322-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони тваринного світу», яким запроваджено обмеження та заборони щодо проведення робіт і заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою, а також посилено охорону середовищ існування тварин в об'єктах природно-заповідного фонду.

Ухвалено Закон України від 23 травня 2017 року № 2063-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат».

На 39-му засіданні Постійного комітету Бернської конвенції у 2019 році ухвалено рішення щодо включення 106 нових територій у межах України до Смарагдової мережі Європи.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Ухвалити законопроект «Про території Смарагдової мережі».
- Затвердити Державну стратегію управління лісами України до 2035 року.
- Збільшити лісистість території України, забезпечити стале управління лісовими ресурсами.
- Ухвалити законопроекти «Про ринок деревини», «Про лісовий репродуктивний матеріал», «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів».

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Для імплементації положень Директиви 2012/18/ЄС розроблено проєкт Закону України № 4407 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки», який ухвалено в першому читанні.

Затверджено Порядок розроблення плану управління ризиками затоплення (Постанова Кабінету Міністрів України від 04 квітня 2018 року № 247) для імплементації положень Директиви 2007/60/ЄС, а також низку підзаконних нормативно-правових актів з метою попередження надзвичайних ситуацій, пов'язаних із паводками та затопленнями.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Ухвалити проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки» та підзаконні нормативно-правові акти, спрямовані на його виконання.

ЗМІНА КЛІМАТУ ТА ЗАХИСТ ОЗОНОВОГО ШАРУ

Ратифіковано Паризьку угоду (Закон України від 14 липня 2016 року № 1469-VIII), яка встановила зобов'язання країн щодо обмеження викидів парникових газів, адаптації до зміни клімату та формування національно визначеного внеску.

Для забезпечення виконання своїх міжнародних зобов'язань за Паризькою угодою Україна завершує роботу з підготовки другого національно визначеного внеску.

Схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932-р) та План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 878-р).

Протокольним рішенням Кабінету Міністрів України від 18 липня 2018 року № 28 ухвалено Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2050 року та направлено до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

Ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 879 «Про утворення Міжвідомчої комісії з питань зміни клімату та збереження озонowego шару».

Ухвалено Закон України від 12.12.2019 № 377-IX «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів». Для реалізації положень зазначеного закону у вересні 2020 року Уряд ухвалив низку розроблених Міндовкілля підзаконних нормативно-правових актів, а саме постанови Кабінету Міністрів України:

- «Про затвердження переліку видів діяльності, викиди парникових газів в результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації» від 23.09.2020 №880;
- «Про затвердження порядку здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів» від 23.09.2020 №960;
- «Про затвердження порядку верифікації звіту оператора про викиди парникових газів» від 23.09.2020 №959.

Виконання зазначених нормативно-правових актів забезпечить створення в Україні системи регулювання відносин у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, спрямованої, зокрема, на: (i) впровадження єдиної загальнообов'язкової методики розрахунку викидів парникових газів, (ii) отримання точної та об'єктивної інформації про викиди парникових газів, (iii) забезпечення відповідності розрахунку викидів парникових газів європейським стандартам і механізмам.

Ухвалено Закон України від 12.12.2019 № 376-IX «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» з метою виконання міжнародних зобов'язань України за Віденською конвенцією про охорону озонowego шару, Монреальським протоколом до неї та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Для реалізації положень зазначеного закону у вересні 2020 року було також ухвалено низку підзаконних нормативно-правових актів, а саме постанови КМУ:

- «Деякі питання регулювання діяльності у сфері охорони озонowego шару» від 23.09.2020 № 992;
- «Деякі питання видачі кваліфікаційного документа (сертифіката) для виконання робіт, визначених частиною першою статті 10 Закону України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами»» від 23.09.2020 № 1086.

Забезпечено щорічну підготовку та подання до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні. Кадастр містить інформацію про викиди та абсорбцію парникових газів на всій території України, включаючи тимчасово окупований півострів Крим. Останній підготовлений та оприлюднений Національний кадастр антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні за 1990–2018 роки опубліковано на офіційному вебсайті Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ І ВИКЛИКИ

- Оновити положення Додатка XXXI до Угоди про асоціацію з урахуванням ратифікації Україною Паризької угоди.
- Затвердити другий національно визначений внесок до Паризької угоди (НВВ2) на виконання статті 4 Паризької угоди.
- Забезпечити включення цілей кліматичної політики в інші державні секторальні стратегії та програми, беручи до уваги її наскрізний характер.
- Ратифікувати Кігалійську поправку до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар.
- Схвалити Стратегію екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року.
- Впровадити систему торгівлі викидами парникових газів та низку її невід'ємних складових, зокрема розробити національний план розподілу квот на викиди, запровадити відповідну дозвільну систему тощо.

2.16 ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ

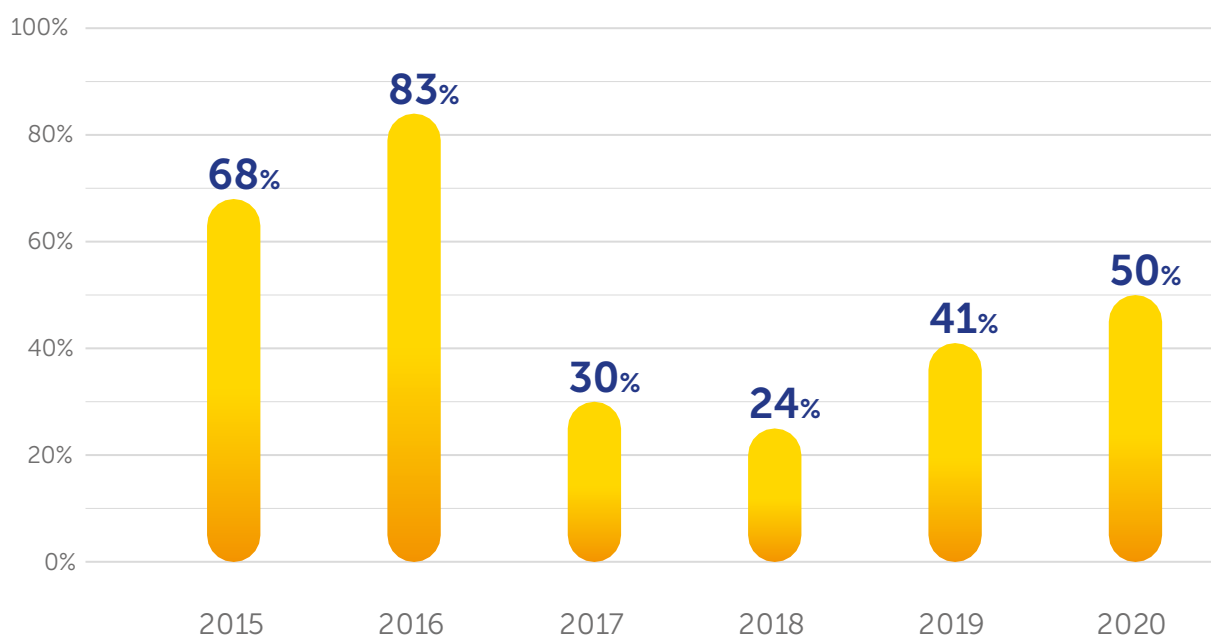
Включає **544** заходи у рамках **124** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **35%**

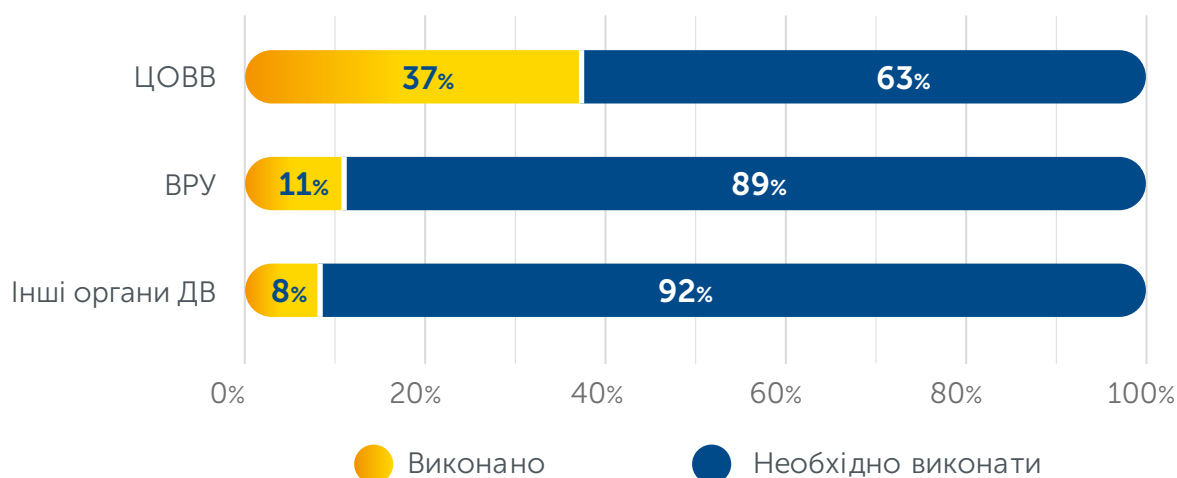
544
ЗАХОДИ

124
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

Лібералізація міжнародних вантажних автомобільних перевезень між Україною та ЄС здійснюватиметься на основі прогресу виконання імплементаційних зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію. Однак попри те, що протягом 2014–2020 років у ВРУ було зареєстровано декілька варіантів законопроектів у сфері безпеки автомобільного транспорту, жодного з них не ухвалено. Відтак відсутнє рамкове законодавство, яке би забезпечувало подальше просування реформ у цій сфері. З огляду на зазначене необхідно активізувати та прискорити обговорення та ухвалення зареєстрованих у ВРУ законопроектів.

Розроблено низку проектів законів, зокрема:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження плати за використання автомобільних доріг загального користування державного значення» (від 27.05.2020 № 3544);
- «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо впровадження плати за використання автомобільних доріг загального користування» (від 27.05.2020 № 3545);
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання ринку послуг автомобільного транспорту в Україні з метою приведення його у відповідність з актом Європейського Союзу» (від 30.12.2020 № 4560);
- «Про внесення змін до деяких законів України щодо суспільно важливих послуг з перевезення пасажирів автомобільним та міським електричним транспортом» (від 13.01.2021 № 4583);

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері безпеки експлуатації колісних транспортних засобів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»;
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації законодавства та визначення переліку адміністративних послуг, що надаються територіальним органом Міністерства внутрішніх справ України)».

Ухвалено постанови Кабінету Міністрів:

- від 05.01.2021 № 7 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 р. № 1166».
- від 16.09.2020 № 844 «Про затвердження зразків бланків і технічних описів бланків національного та міжнародного посвідчень водія, свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу, тимчасового реєстраційного талона транспортного засобу та зразка розпізнавального автомобільного знака України та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Видано накази Мінінфраструктури:

- від 18.09.2020 № 571 «Про затвердження переліку тестових завдань, що використовуються під час перевірки знань менеджера (управителя) на автомобільному транспорті»;
- від 18.11.2020 № 789 «Про затвердження Порядку підтвердження професійної компетенції водіїв транспортних засобів для надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів».
- Розроблено проєкт Наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Змін до наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 07 червня 2010 року № 340».

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

Прогрес реформування сфери залізничних перевезень залежить від ухвалення оновленого законодавства, хоча в останні роки були здійснені певні кроки щодо запровадження приватної локомотивної тяги на залізниці та започаткування пілотних проєктів із приватною локомотивною тягою. У зв'язку з цим необхідно активізувати та прискорити обговорення та ухвалення зареєстрованого у ВРУ законопроєкту.

Ухвалено Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1411 «Про затвердження плану заходів з реформування залізничного транспорту».

Схвалено цільову організаційну структуру АТ «Укрзалізниця», яка передбачає відокремлення оператора інфраструктури від перевізників. Утворено філії АТ «Укрзалізниця» «Пасажирська компанія», «Вантажна компанія «УЗ Карго» та «УЗ Інфра» як оператор інфраструктури.

Ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1043 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування». Видно Наказ Мінінфраструктури від 04.03.2020 № 191 «Про затвердження Тимчасового положення про порядок допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування». У рамках реалізації експериментального проєкту напрацьовано технологію допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування, яка після її випробування може бути покладена в основу порядку рівноправного доступу до інфраструктури залізничного транспорту загального користування стратегічного значення (Network Statement).

Розроблено проєкт Закону України «Про залізничний транспорт» (від 06.09.2019 № 1196-1).

У рамках спільного з ЄІБ проєкту з модернізації регіональних пасажирських послуг розпочато реалізацію експериментального проєкту контрактного замовлення суспільно важливих послуг із перевезення пасажирів (у Дніпропетровській та Запорізькій областях).

МОРСЬКИЙ ТА ВНУТРІШНІЙ ВОДНИЙ ТРАНСПОРТ

Ухвалено Закон України від 03.12.2020 № 1054 «Про внутрішній водний транспорт».

Із ухваленням базового Закону України «Про внутрішній водний транспорт» розблоковано процес подальшого виконання імплементаційних заходів. Необхідно ухвалити відповідні підзаконні нормативно-правові акти та здійснити відповідні організаційні заходи. Із огляду на розпочату процедуру оновлення Додатка XVII-5 до Розділу IV Угоди про асоціацію щодо послуг з морських перевезень значний обсяг розроблених проєктів актів потребуватиме доопрацювання з урахуванням нових актів права ЄС.

Схвалено Стратегію імплементації положень директив та регламентів ЄС у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту («дорожня карта») (Розпорядження КМУ від 11.10.2017 № 747).

Ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 06.09.2017 № 1095 «Про утворення Державної служби морського та річкового транспорту України».

Видано накази Мінінфраструктури:

- від 16.07.2020 № 399 «Про внесення зміни до Порядку визначення мінімального складу екіпажу судна»;

- від 18.08.2017 № 284 «Про внесення змін до наказу Міністерства інфраструктури України від 25 квітня 2012 року № 221» щодо впровадження єдиної системи моніторингу надводної обстановки з використанням автоматизованої ідентифікаційної системи на Чорному та Азовському морях у зоні відповідальності України;
- від 07.10.2020 № 605 «Про затвердження змін до наказу Міністерства інфраструктури України від 25.02.2011 № 7» (zareєстровано в Мін'юсті 26.10.2020 р. за № 1053/35336);
- від 12.10.2020 № 614 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства транспорту України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства інфраструктури України та втрату чинності наказу Міністерства транспорту України від 17 жовтня 2001 року № 693» (zareєстровано в Мін'юсті 23.11.2020 р. за № 1160/35443).

Україна приєдналась до Протоколу 1988 року до Міжнародної конвенції про вантажну марку 1966 року (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 № 991).

Ратифіковано Міжнародну конвенцію про контроль над шкідливими протиобростаючими системами на суднах (Указ Президента України від 21.04.2017 № 112/2017).

Триває виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для введення в дію Конвенції Міжнародної організації праці 2006 року про працю в морському судноплавстві (ратифікаційний пакет документів наразі доопрацьовують).

Триває робота з приєднання до Міжнародної конвенції про контроль суднових баластних вод й осадів та управління ними 2004 року, зі змінами.

Затверджено Стратегічні плани розвитку річкового та морського транспорту на період до 2020 року (накази Мінінфраструктури від 18.12.2015 № 543 та від 18.12.2015 № 542 відповідно).

АВІАЦІЙНИЙ ТРАНСПОРТ

Визначено перелік існуючих обмежень щодо повітряного сполучення. Станом на 2016 рік укладено двосторонні угоди про повітряне сполучення з усіма державами-членами ЄС.

Розроблено механізм проведення консультацій щодо внесення змін до чинних двосторонніх угод про повітряне сполучення для скасування існуючих обмежень.

Безвідносно до укладення Угоди між Україною та Європейським Союзом і його державами-членами про Спільний авіаційний простір, Україна у відносинах з державами-членами ЄС дотримувалася зобов'язань, що впливають із

двосторонніх міжурядових угод про повітряне сполучення, укладених із державами-членами ЄС і доповнених Угодою про певні аспекти повітряного сполучення («Горизонтальна угода») від 01.12.2005 р.

Зокрема, відповідно до статті 3 «Горизонтальної угоди» українська сторона визнає на двосторонньому рівні чинними призначення, здійснені державою-членом ЄС, стосовно авіапідприємств ЄС, заснованих на території такої держави для виконання перевезень між пунктами, встановленими у двосторонній Угоді про повітряне сполучення та визначеними згідно з іншими двосторонніми домовленостями.

Крім того, з державами, угоди з якими передбачають певні обмеження, досягнуто домовленостей щодо позитивного розгляду в кожному окремому випадку пропозицій української сторони щодо збільшення кількості рейсів чи розширення географії польотів.

Протягом 2016–2020 років шляхом листування досягнуто домовленостей щодо розширення умов експлуатації договірних ліній із авіаційними органами низки країн: Литовської Республіки (пункти без обмежень), Грецької Республіки (частота без обмежень), Республіки Польща (частота без обмежень), Республіки Словенія (пункти, частота без обмежень), Республіки Австрія (частота без обмежень), Угорщини (частота без обмежень на всіх маршрутах, збільшено кількість рейсів з 9 до 14 до/з Києва), Федеративної Республіки Німеччина (кількість рейсів збільшено з 28 до 55 на тиждень сукупно на маршрутах з Києва до Мюнхена, Берліна, Франкфурта, на інших маршрутах — з 7 до 10 рейсів на тиждень), Чеської Республіки (розширено географію польотів, збільшено частоту з 10 до 17 рейсів на тиждень на маршруті Київ–Прага), Французької Республіки (збільшено кількість авіакомпаній, рейсів), Італійської Республіки (збільшено кількість авіакомпаній, рейсів, розширено географію польотів), Португальської Республіки (пункти без обмежень), Фінляндської Республіки (збільшено кількість авіакомпаній з 1 до 2 на маршруті Київ–Хельсінкі), Королівства Данія (розширено географію польотів), Королівства Швеція (розширено географію польотів), Королівства Нідерландів (збільшено кількість авіакомпаній з 1 до 2 на маршруті Київ–Амстердам).

Найближчим часом очікується підписання Угоди між Україною та ЄС про Спільний авіаційний простір.

ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ

Схвалено Стратегію імплементації положень директив ЄС у сфері поштових та кур'єрських послуг («дорожня карта») (Розпорядженням КМУ від 14.02.2018 № 104).

За участі експертів ЄС розроблено законопроекти «Про поштовий зв'язок» (від 10.11.2020 № 4353) та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в галузі поштового зв'язку» (від 10.11.2020 № 4354).

Також розроблено проєкт Закону «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектру та надання послуг поштового зв'язку України» (від 07.09.2020 № 4066), який передбачає законодавче закріплення правового статусу регуляторного органу, його повноважень, економічної, політичної і фінансової незалежності при ухваленні рішень.

ТРАНСПОРТНА ПОЛІТИКА

Відбувається актуалізація зобов'язань сторін із урахуванням поточного стану відносин між Україною та ЄС шляхом оновлення доповнень XVII-4 та XVII-5 до Розділу IV Угоди про асоціацію щодо послуг з морських перевезень та поштових і кур'єрських послуг. Також обговорюється питання щодо оновлення додатка I до парафованої Угоди між Україною та ЄС про Спільний авіаційний простір.

Ухвалено розпорядження Кабінету Міністрів:

- від 23.12.2020 № 1634 «Про внесення змін до Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року»;
- від 21.10.2020 № 1360 «Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року»
- від 11.07.2013 № 548 «Про затвердження Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року»;
- від 30.05.2018 № 430 «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року».

Розроблено проєкти законів:

- «Про мультимодальні перевезення» (від 23.10.2020 № 4258);
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством ЄС у сфері перевезення небезпечних вантажів» (від 20.09.2019 № 1193-1).

РОЗВИТОК ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ МЕРЕЖІ (TEN-T)

Україну включено до індикативних мап TEN-T (окрім внутрішніх водних шляхів).

У рамках Східного партнерства Європейського Союзу розроблено Індикативний план розбудови Транс'європейської транспортної мережі, відповідно до якого буде реалізовано близько 30 пріоритетних інфраструктурних проєктів, із яких уже реалізовано або в процесі реалізації:

- проєкт щодо запровадження пасажирського сполучення Мукачево–Чоп–Захонь (Угорщина) / Чієрне над Тисою (Словаччина). Розпочав курсування поїзд № 33/34 Мукачево–Будапешт та поїзд № 960/961– №962/963 Мукачево–Чоп–Чієрна над Тисою–Кошице;
- електрифікація залізничних колій у проміжку Бердичів–Коростень–Бережесьь (нове будівництво об'єктів інфраструктури залізничного транспорту з електрифікацією ділянки Держкордон–Овруч–Коростень–Житомир–Бердичів регіональної філії «Південно-Західна залізниця» ПАТ «Укрзалізниця», Житомирська область»);
- реконструкція, будівництво аеродромного комплексу комунального підприємства «Міжнародний аеропорт Одеса»;
- днопоглиблювальні роботи в акваторії Південної філії ДП «Адміністрація морських портів України».

Водночас для комплексного розвитку мережі TEN-T необхідно завершити процедуру включення внутрішніх водних шляхів України до регіональної мапи TEN-T. Для цього, у свою чергу, необхідно забезпечити включення внутрішніх водних шляхів до індикативних мап TEN-T (1-й етап — р. Південний Буг та р. Дніпро, 2-й етап — р. Дунай).

Крім того, необхідно прискорити обговорення та ухвалення зареєстрованого у ВРУ законопроєкту щодо мультимодальних перевезень.

2.17 НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ, КОСМОС

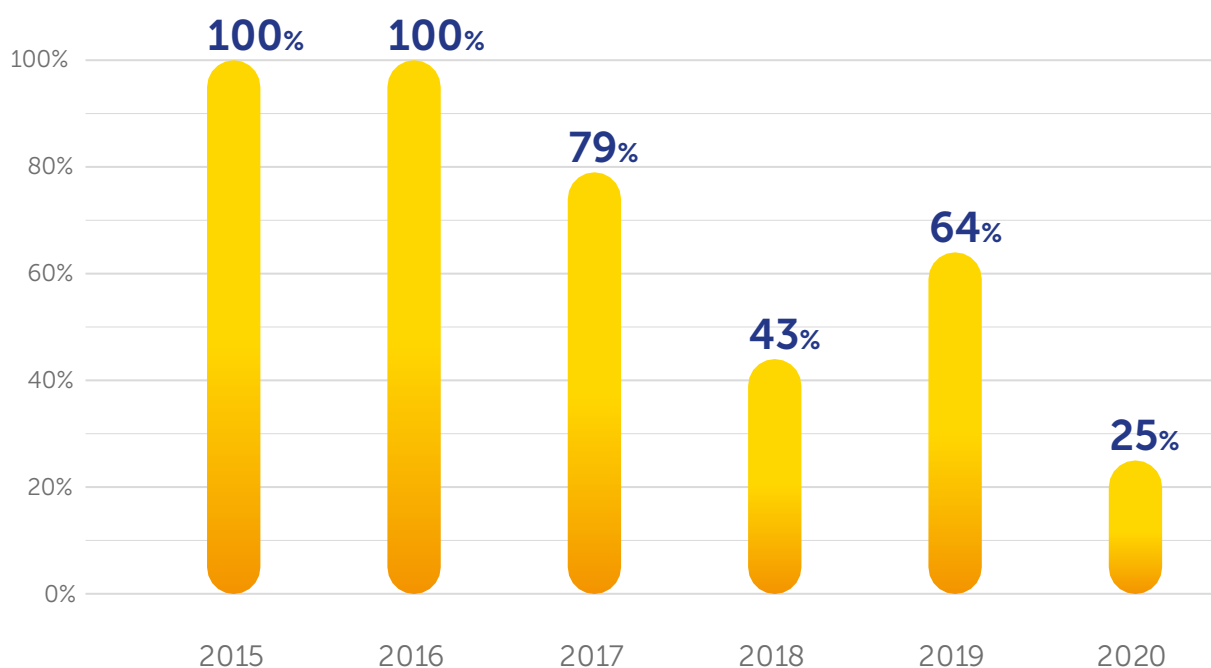
Включає **320** заходів у рамках **73** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **46%**

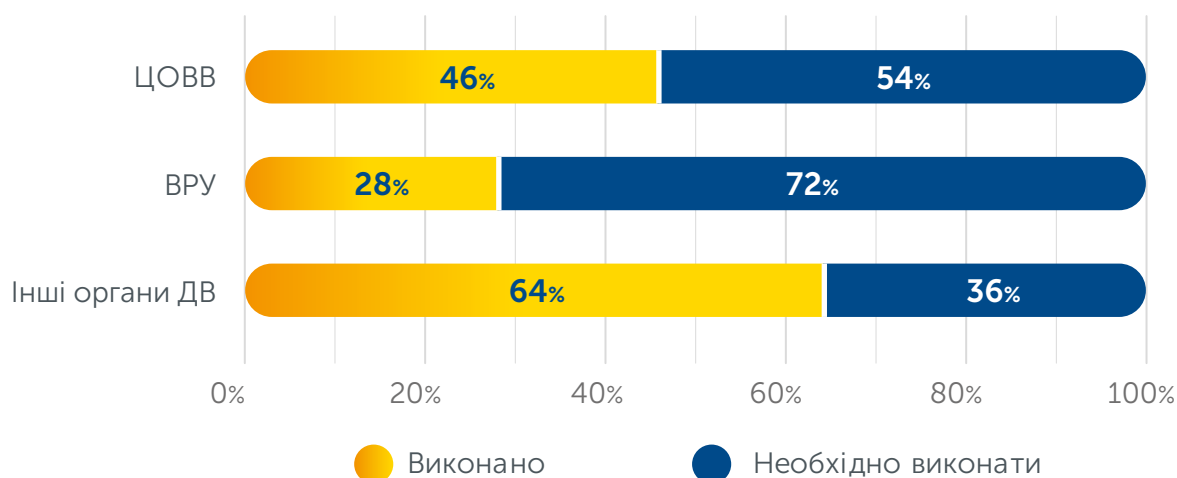
320
ЗАХОДІВ

73
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ЦИФРОВА ІНТЕГРАЦІЯ

У грудні 2020 року ухвалено Закон «Про електронні комунікації», який імплементує Європейський кодекс електронних комунікацій (Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2018/1972 від 11 грудня 2018 року про запровадження Європейського кодексу електронних комунікацій).

У вересні 2020 року у Верховній Раді зареєстровано законопроект від 07.09.2020 № 4066 «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектру та надання послуг поштового зв'язку України», який спрямований на трансформацію чинного регулятора з урахуванням змін, які передбачені у Законі України «Про електронні комунікації».

Європейська Комісія ініціювала багатофазовий процес оцінки Дорожньої карти та підтримки прогресу України в цифровому секторі. За результатами роботи забезпечено комплексне оновлення відповідної Дорожньої карти та домовлено про її реалізацію.

У 2017 році було розроблено цифрову стратегію «Цифровий порядок денний — 2020», у якій були викладені основні принципи розвитку України в цифровому просторі і яка заклала підґрунтя для розвитку правового регулювання в цифровій сфері. Зокрема, Уряд України визначив пріоритети інноваційної державної політики на 2017–2021 роки та затвердив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, а також план заходів із її реалізації.

Міністерство цифрової трансформації активно працює над упровадженням електронних державних послуг. Зокрема, у 2020 році успішно запущено застосунок та онлайнпортал «ДІА». Станом на грудень 2020 року в Україні доступно онлайн 120 державних послуг (52 з них на порталі «ДІА»).

На фінальній стадії перебуває узгодження сторонами проєкту рішення Комітету асоціації Україна–ЄС у торговельному складі щодо внесення змін до Доповнення XVII-3 «Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг».

Також доцільно відзначити значний прогрес у сфері цифрової трансформації та телекомунікацій і за низкою інших напрямків. Зокрема:

- 04 червня 2017 року набув чинності Закон України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж», який спрямований на наближення національного законодавства до вимог директив Європейського Парламенту і Ради 2002/19/ЄС, 2002/21/ЄС, 2002/22/ЄС. На виконання відповідних положень закону протягом 2017–2019 років компетентні органи державної влади розробили та затвердили правила надання доступу до зазначених вище окремих елементів інфраструктури та всі методики визначення плати за доступ до них.

- 01 травня 2019 року запроваджено послугу з перенесення абонентських номерів (MNP) в Україні у рамках імплементації Директиви 2002/22/ЄС. Станом на 12 січня 2021 року між операторами зв'язку перенесено 106 125 мобільних номерів.

- У рамках імплементації Рішення 676/2002/ЄС українська сторона на сьогодні завершила низку імплементаційних заходів для гармонізації використання радіочастотного ресурсу в Україні з *acquis* ЄС, зокрема:

- проведено аналіз рішення ЄК 2006/771/ЄС (зі змінами станом на 2019 рік) та повністю гармонізовано технічні й експлуатаційні умови для 62 діапазонів (або 58%). Додатково проаналізовано ще 17 діапазонів (16%), вказаних у відповідному рішенні ЄК;

- частково імplementовані рішення ЄК 2008/294/ЄС, 2008/477/ЄС, 2009/766/ЄС, 2010/166/ЄС, 2010/267/ЄС, 2011/251/ЄС, 2013/654/ЄС, 2016/2317/ЄС, 2017/191/ЄС, 2018/637/ЄС для доступних в Україні діапазонів для IMT-систем;

- для гармонізованих смуг радіочастот розроблено радіоінтерфейси, які відповідають публікації ЄК відповідно до частини 3 статті 1 Рішення Комісії 2000/299/ЄС;

- низкою постанов Кабінету Міністрів України окремі смуги радіочастот в Україні визнані гармонізованими з рішеннями ЄК⁴⁷.

- Рішенням НКРЗІ від 13 жовтня 2020 року № 391 внесено зміни до норм використання радіообладнання на бездозвільній основі з урахуванням рішень ЄС та СЕПТ.

У листопаді 2020 року Розпорядженням від 18 листопада 2020 року № 1457-р Уряд України затвердив план дій звільнення діапазону 700 МГц від телевізійного

47 Зокрема 2013/752/ЄС (SRD) — телеметрія та радіодистанційне керування, індуктивні радіозастосування, медичні радіоімпланти та радіолокаційні вимірювання; 2016/339/ЄС, 2014/641/ЄС — безпроводове забезпечення заходів загальнодержавного або міжнародного рівня; 2017/1483 — безпосередній ультракороткохвильовий радіозв'язок, радіомікрофони, радіовизначення місцезнаходження об'єктів, радіокерування моделями та спеціалізовані пристрої технологічних користувачів.

мовлення, щоб він міг стати доступним для зв'язку 5G. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2020 року № 1409-р було затверджено план заходів щодо впровадження в Україні системи рухомого (мобільного) зв'язку п'ятого покоління.

У січні 2019 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ) затвердила Порядок проведення аналізу ринків певних телекомунікаційних послуг та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг. Ринки певних телекомунікаційних послуг, що підлягають аналізу з метою попереднього регулювання, визначені в додатку до цього порядку і повністю корелюються з Індикативним переліком України відповідних ринків відповідно до статті 116 Угоди про асоціацію.

14 липня 2020 року рішенням № 269 НКРЗІ затвердила Порядок визначення ринків певних телекомунікаційних послуг.

Протягом 2019–2020 років проведено черговий аналіз 9 ринків певних телекомунікаційних послуг. Наразі триває аналіз ще трьох.

- 25 грудня 2019 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», яким скасовано ліцензування видів господарської діяльності у сфері телекомунікацій та (на виконання пункту 1 статті 117 Угоди про асоціацію) запроваджено повідомний принцип реєстрації суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій.
- Україна активно просуває ідею створення спільного простору міжнародного роумінгу та зниження тарифів на послуги міжнародного роумінгу між Україною та ЄС. За ініціативи України було створено міжнародну Експертну робочу групу з питань роумінгу (REWG), яка на основі законодавства ЄС напрацювала Угоду про зниження тарифів на такі послуги між країнами Східного партнерства.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Реалізувати План заходів із виконання Угоди про асоціацію та впровадити оновлену Дорожню карту інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС.

Оновити Доповнення XVII-3 (Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг) до Угоди про асоціацію.

Отримати режим внутрішнього ринку в телекомунікаційному секторі.

ДОВІРЧІ ПОСЛУГИ

05 жовтня 2017 року ухвалено Закон «Про електронні довірчі послуги» № 2155-VIII, що був розроблений для імплементації Регламенту (ЄС) № 910/2014.

Із урахуванням положень статті 14 Регламенту (ЄС) № 910/2014 Україна підготувала самооцінку відповідності національного законодавства (передусім положень Закону України «Про електронні довірчі послуги») Регламенту (ЄС) № 910/2014 з метою ініціювання та укладення угоди між Україною та ЄС щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг.

Під час засідання Комітету асоціації Україна–ЄС у торговельному складі у грудні 2020 року сторони погодили спільний робочий план на два роки. Після його виконання Єврокомісія має презентувати звіт державам-членам з перспективою укладення угоди про взаємне визнання між Україною та ЄС.

Успішно завершено спільний пілотний проєкт Мінцифри та проєкту ЄС EU4DIGITAL щодо використання транскордонного електронного підпису. У рамках зазначеного пілотного проєкту EU4Digital, Україна та Естонія успішно протестували свої електронні підписи. Під час пілотування, зокрема, забезпечено можливість створення електронного підпису за допомогою засобу кваліфікованого електронного підпису, отриманого в Україні на європейському порталі, який внесено в довірчий список ЄС.

Успішно реалізовано розпочатий у 2020 році пілотний проєкт між Україною та Польщею щодо обміну електронними рахунками-фактурами. У рамках цього проєкту українські та польські компанії, що здійснюють між собою експортно-імпорتنу діяльність, обмінювалися рахунками-фактурами у форматі структурованих даних через захищений канал eDelivery, який усуває основні недоліки нестандартизованого обміну даними на паперових носіях, пов'язані з безпекою, надійністю, фінансовим тягарем та адміністративними бар'єрами. Розроблені за результатами пілоту рекомендації стануть основою для створення технічно-правових механізмів, за допомогою яких українські компанії зможуть надсилати та отримувати електронні документи від контрагентів із ЄС, США, Канади, Австралії, Сінгапуру та інших країн.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Виконати спільний робочий план співпраці між Україною та ЄС щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг.

Створити передумови для укладення угоди між Україною та ЄС про взаємне визнання електронних довірчих послуг.

СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Розроблено дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору, яку було актуалізовано наказом МОН у лютому 2021 року.

Україна бере участь у підгрупах Комітету Ради ЄС з питань європейського дослідницького та інноваційного простору (ERAC).

Забезпечено участь України в Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» шляхом підписання Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України в програмі «Горизонт 2020». Було ухвалено низку законопроектів для забезпечення ефективної участі України в програмі «Горизонт 2020», зокрема створено мережу національних контактних пунктів, призначено представників та експертів до програмних комітетів «Горизонт 2020». Україна посіла сьоме місце серед асоційованих країн за кількістю залучених коштів із загального бюджету програми. Станом на лютий 2021 року було підписано 220 грантових угод в Україні на загальну суму близько 43,9 млн євро. До реалізації проєктів було залучено 160 українських суб'єктів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, серед яких 52,9% склали суб'єкти господарської діяльності, 19,5% — заклади вищої освіти та 8,8% — наукові установи.

У 2016 році проведено аудит національної дослідницької системи України за участі провідних експертів ЄС в рамках інструменту PSF програми «Горизонт 2020».

Забезпечено участь України в Програмі наукових досліджень та навчання «Євратом», міжнародній європейській інноваційній науково-технічній програмі «EUREKA». Розпочато процес долучення України до Європейського інституту інновацій і технологій (ЄІТ) та його консорціумів (KICs).

У 2019 році було схвалено Стратегію розвитку інноваційної діяльності до 2030 року, розроблено зміни до спеціального законодавства у сфері трансферу технологій та розбудови інноваційної інфраструктури, а також здійснено аналіз директив і регламентів ЄС у відповідних сферах.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Реалізувати рекомендації в рамках аудиту національної дослідницької системи України, проведеного в рамках інструменту PSF.
- Продовжити інтеграцію України до Європейського дослідницького простору.
- Забезпечити участь України в наступній Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (2021–2027) та комплементарній Програмі наукових досліджень та навчання «Євратом».

- Використати інструмент PSF для проведення аудиту дослідницької інфраструктури в Україні.
- Вдосконалити систему конкурсного фінансування наукової та інноваційної діяльності в Україні.

КОСМОС

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 січня 2021 року № 15-р схвалено Концепцію Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2021–2025 роки, яка замінила відповідну Концепцію на 2018–2022 роки.

У січні 2019 року підписано Угоду (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейським космічним агентством (ЄКА) стосовно продовження дії Угоди між Урядом України та ЄКА щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях від 25.01.2008 р.

Співробітництво в рамках проєкту EGNOS (Європейська геостаціонарна служба навігаційного покриття) передбачає реалізацію комплексу заходів із розширення дії супутникових систем функціонального доповнення EGNOS на територію України.

Проєкт щодо встановлення наземних контрольних станції RIMS у м. Києві реалізують в інтересах європейської сторони відповідно до положень Угоди про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) між Європейським Співтовариством, його державами-членами та Україною.

Водночас для забезпечення повного покриття території України системою EGNOS та забезпечення можливості її практичного використання в інтересах української сторони необхідно укласти угоду між Україною та Європейським Союзом про розширення європейської супутникової навігаційної системи EGNOS на територію України.

25 травня 2018 року в м. Брюсселі підписано Угоду між Державним космічним агентством України та Європейською Комісією про співробітництво в галузі доступу до даних і використання даних супутників «Sentinel» програми «Copernicus».

На виконання цієї угоди в лютому 2019 року ДКА та ЄКА уклали Домовленість про технічну експлуатацію космічного компоненту програми «Copernicus».

У грудні 2019 року на базі Національного центру управління та випробувань космічних засобів Державного космічного агентства створена основна точка доступу даних Регіонального дзеркального сайту програми «Copernicus» — <http://sentinel.spacecenter.gov.ua/>. На сайті, починаючи з 01 грудня 2019 року,

у вільному доступі розміщені знімки території України, отримані космічними апаратами «Sentinel-1», «Sentinel-2» та «Sentinel-3». У подальшому планується отримання даних із космічного апарату «Sentinel-5P».

Водночас триває робота з підготовки домовленостей між Європейською організацією з експлуатації метеорологічних супутників (EUMETSAT) та Державним космічним агентством України про технічну експлуатацію космічного компоненту програми «Copernicus».

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Започаткувати «космічний діалог» між Україною та ЄС.
- Підписати домовленості щодо технічної експлуатації «Copernicus» з Європейською організацією з експлуатації метеорологічних супутників (EUMETSAT), що забезпечить надходження до України даних від метеорологічних супутників серії «Sentinel-3».
- Укласти Угоду між Україною та Європейським Союзом про розширення європейської супутникової навігаційної системи EGNOS на територію України.

2.18 ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

Включає **652** заходи у рамках **242** завдання
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **36%**

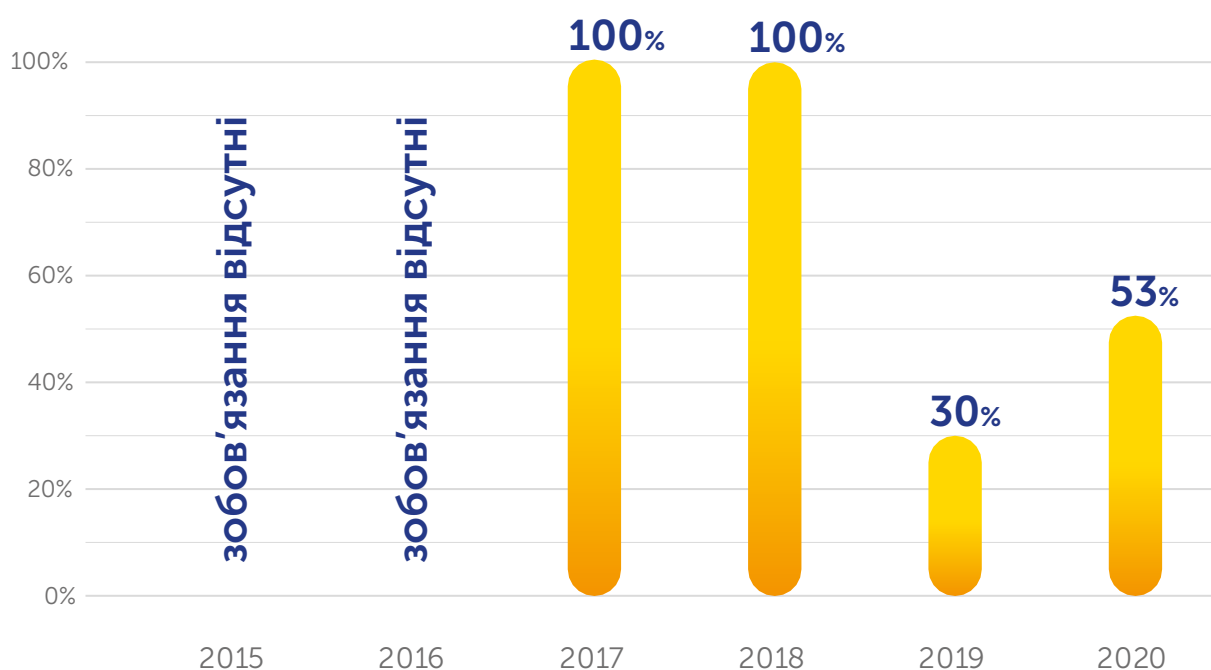

652
ЗАХОДИ

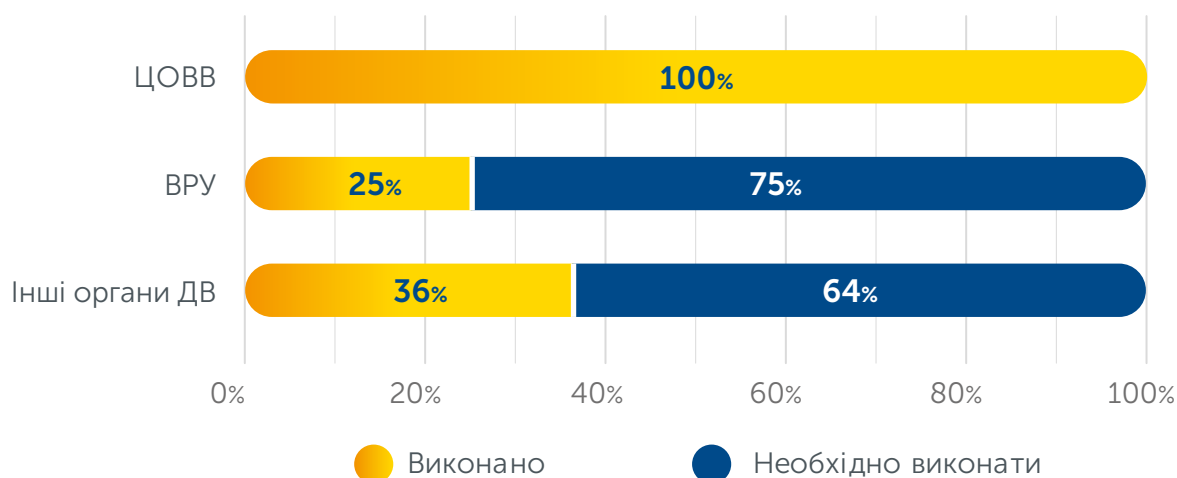
242
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

зобов'язання відсутні

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Загальний прогрес виконання зобов'язань України щодо наближення до норм і практики ЄС у фінансовому секторі складає 36%.

БАНКІВСЬКА СФЕРА

У 2015 році ухвалено зміни до законодавства України, якими на національному рівні впроваджено визнаний у світі принцип незалежності центрального банку та суттєво посилено інституційну, функціональну та фінансову незалежність Національного банку України. Так, було ухвалено Закон України № 541-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України» та Закон України № 542-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України».

У звітному періоді досягнуто значного прогресу в наближенні регуляторної та наглядової нормативної бази до норм ЄС, орієнтуючись на рекомендації Європейського банківського органу (ЕБА) та міжнародні стандарти, в тому числі рекомендації Базельського комітету з банківського нагляду (BCBS). Зокрема:

- удосконалено вимоги до ліцензування банків (Постановою Правління Національного банку України 22.12.2018 № 149 затверджено Положення про ліцензування банків);
- вдосконалено вимоги до розкриття структури власності банків, зокрема передбачено право Національного банку України визнавати структуру власності банку непрозорою в разі неможливості встановити особу чи осіб, які здійснюють значний вплив на управління або діяльність банку (Постановою Правління Національного банку України від 10.11.2017 № 109 затверджені зміни до Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку);

- у Національному банку України створено Кредитний реєстр (Постановою Правління Національного банку України від 04.05.2018 № 50 затверджено Положення про Кредитний реєстр Національного банку України);
- встановлено вимоги до визначення банками розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями (Постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351 затверджено Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями);
- запроваджено обов'язковий коефіцієнт покриття ліквідністю LCR (Постанова Правління Національного банку від 15.02.2018 № 13) та коефіцієнт чистого стабільного фінансування NSFR (Постанова Правління Національного банку України від 24.12.2019 № 158) для забезпечення спроможності банків підтримувати рівень ліквідності, необхідний для забезпечення стабільної діяльності та своєчасного виконання зобов'язань перед вкладниками та кредиторами;
- запроваджено щорічну оцінку стійкості банків (Постановою Правління Національного банку України від 22.12.2017 № 141 затверджено Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України);
- встановлено мінімальні вимоги до організації банками внутрішнього процесу управління проблемними активами (NPL) (Постановою Правління Національного банку України від 18.07.2019 № 97 затверджено відповідне положення);
- затверджено порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику та врахування його під час розрахунку нормативів достатності капіталу (Постановою Правління Національного банку України від 24.12.2019 № 156 затверджено Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику);
- упроваджено нову методологію визначення системно важливих банків (Постановою Правління Національного банку України від 19.06.2019 № 79 затверджено Положення про порядок визначення системно важливих банків);
- запроваджено вимоги до подання планів відновлення діяльності банків та банківських груп (Постановою Правління Національного банку України від 18.07.2019 № 95 затверджено Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп);
- запроваджено нову систему оцінки банків відповідно до європейської методології процесу перегляду та оцінки в рамках нагляду (SREP) та ризик-орієнтований підхід до виїзного та безвиїзного банківського нагляду.

Для вдосконалення підходів до організації корпоративного управління в банках:

- удосконалено систему ризик-менеджменту в банках і банківських групах (Постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64 затверджено Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах);

- рішенням Правління НБУ від 03.12.2018 № 814-рш схвалено Методичні рекомендації щодо організації корпоративного управління в банках України;
- запроваджено оновлені вимоги до організації системи внутрішнього контролю в банках України та банківських групах, спрямовані на забезпечення ефективного корпоративного управління (Постановою Правління Національного банку України від 02.07.2019 № 88 затверджено Положення про організацію системи внутрішнього контролю в банках України та банківських групах);
- Постановою Правління НБУ від 30.11.2020 № 153 затверджено Положення про вимоги до положень і звітів про винагороду членів наглядової ради та правління банку.

Також проведено роботу з організації корпоративного управління та системи ризик-менеджменту в банках. Так, розроблено проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи» (від 12.11.2020 № 4367).

Із метою створення законодавчого підґрунтя для подальшого впровадження стандартів ЄС Національний банк України розробив проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи», який погоджено експертами Міжнародного валютного фонду та передано на розгляд Верховної Ради України (від 12.11.2020 № 4367).

ЦІННІ ПАПЕРИ ТА ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

Національне законодавство у сфері емісії цінних паперів та розкриття інформації на фондовому ринку приведено у відповідність до норм директив ЄС 2003/71/ЄС від 04 листопада 2003 року, 2004/109/ЄС від 15 грудня 2004 року, 2007/14/ЄС від 08 березня 2007 року, Регламенту ЄС № 809/2004 від 29 квітня 2004 року шляхом ухвалення Закону України від 16.11.2017 № 2210-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» та Закону України від 19.06.2020 № 738-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів», а також нормативно-правових актів на виконання зазначених законів.

Завдяки ухваленню Закону України від 19.06.2020 № 738-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» врегульовано питання функціонування ринків деривативних фінансових інструментів, інфраструктури організованих ринків, впроваджено у вітчизняне законодавство положення щодо остаточності розрахунків та щодо ліквідаційного неттінгу, а також визначено перелік фінансових інструментів та передбачено регулювання діяльності учасників ринків капіталу, зокрема інвестиційних фірм, організаторів торгівлі, центральних

контрагентів і торгових репозиторіїв відповідно до вимог актів ЄС, зокрема директив ЄС 2014/65/ЄС від 15 травня 2014 року (Директива про ринки фінансових інструментів II), 98/26/ЄС від 19 травня 1998 року (Директива про остаточність розрахунків), 2002/47/ЄС від 06 червня 2002 року (Директива про фінансове забезпечення), 2013/36/ЄС від 26 червня 2013 року (Директива про вимоги до капіталу IV), регламентів ЄС № 600/2014 від 15 травня 2014 року, № 648/2012 від 04 липня 2014 року (Регламент про інфраструктуру європейського ринку), № 575/2013 від 26 червня 2013 року (Регламент про вимоги до капіталу).

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Забезпечити приведення правового регулювання діяльності інвестиційних фондів у відповідність до вимог актів ЄС, що регулюють правила діяльності UCITS, AIFMD, VCF тощо.
- Привести національне законодавство у сфері рейтингування у відповідність до вимог актів ЄС.
- Удосконалити систему протидії зловживанням на ринках капіталу.

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

У 2019 році розроблено збалансований і системний підхід до розвитку небанківського фінансового сектору, який закріплено в Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (так званий «закон про спліт»). Зазначеним законом ліквідовано Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та розподілено повноваження з регулювання небанківського фінансового ринку між Національним банком та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Зокрема, регулювання ринку страхових послуг із 01.07.2020 р. віднесено до повноважень Національного банку України.

Для впровадження європейських стандартів нагляду та регулювання у секторі страхування розроблено нову редакцію Закону України «Про страхування», який, зокрема, має запровадити комплексну нову модель нагляду, вдосконалити вимоги до ліцензування, оцінки платоспроможності та ліквідності.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Впровадити інститут страхування відповідно до вимог права ЄС, що має створити для всіх учасників ринку страхових послуг позорі та захищені умови.
- Удосконалити вимоги до страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

НАКОПИЧУВАЛЬНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У рамках розроблених законодавчих ініціатив запропоновано визначити правові та організаційні засади запровадження в Україні загальнообов'язково-го накопичувального пенсійного забезпечення з урахуванням вимог низки європейських актів, зокрема Директиви 2016/2341/ЄС (Директива про інститути недержавного пенсійного страхування II) та Директиви 2009/65/ЄС (Директива про інститути колективного інвестування в перевідні цінні папери). Зокрема, розроблено проєкт Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» (від 27.12.2019 № 2683).

Також розроблено проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших законодавчих актів щодо недержавного пенсійного забезпечення (від 11.02.2020 № 3058).

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Удосконалити законодавче підґрунтя для діяльності всіх учасників системи накопичувального пенсійного забезпечення відповідно до вимог актів ЄС.
- Створити умови для провадження транскордонної діяльності недержавних пенсійних фондів.

ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ

Міжнародні системи інтернет-розрахунків (такі як PayPal, ApplePay, GoogleWallet та інші) отримали право здійснювати повноцінну діяльність в Україні — Національний банк спростив порядок реєстрації міжнародних систем інтернет-розрахунків.

Постановою Правління Національного банку від 21.01.2020 № 11 оновлено підходи до оверсайта платіжних систем в Україні відповідно до міжнародних стандартів, зокрема посилено оверсайт за значущими платіжними системами з метою запровадження ризик-орієнтованого оверсайта, встановлено критерії та порядок визнання значущих операторів послуг платіжної інфраструктури, спрощено порядок виконання вимог платіжними організаціями значущих платіжних систем.

Підвищено прозорість розрахунків та унеможливлено проведення незаконних операцій на ринку платіжних послуг завдяки уточненню вимог до документів учасників ринку в частині здійснення фінансового моніторингу.

Створено можливість сумісності платіжних систем та змінено підходи до процедури розгляду Національним банком документів платіжних організацій платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної

інфраструктури, що перешкоджатиме появі на ринку недобросовісних гравців. Також підвищено прозорість здійснення грошових переказів шляхом внесення відповідних змін до Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури Постановою Національного банку від 21.12.2017 № 139).

Закладено законодавче підґрунтя для вдосконалення підходів до регулювання ринку платіжних послуг шляхом розробки проєкту Закону «Про платіжні послуги» (від 12.11.2020 № 4364), який оснований на сучасних вимогах та враховує норми права ЄС. Законопроєктом запропоновано сформулювати правову підставу для інтеграції платіжної системи України в платіжну систему ЄС, а також посилити захист прав користувачів платіжних послуг, розширити коло надавачів платіжних послуг та впорядкувати їх діяльність на платіжному ринку, підвищити безпеку та ефективність надання платіжних послуг, сприяти інноваціям.

Затверджено нове Положення про Систему BankID Національного банку України, яке враховує вимоги права ЄС (Постанова Правління Національного банку від 17.03.2020 № 32).

Удосконалено регулювання діяльності, пов'язаної з регулюванням діяльності емітентів електронних грошей і порядком здійснення операцій із електронними грошима (Постановою Національного банку від 11.09.2020 № 133 затверджено Зміни до Положення про електронні гроші в Україні).

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Комплексно врегулювати інститут платіжних послуг відповідно до вимог права ЄС.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РУХУ КАПІТАЛУ

07 лютого 2019 року набув чинності новий Закон України «Про валюту і валютні операції». Цей закон повністю змінив систему валютного регулювання в Україні. Запрацювала нова проста, зрозуміла і прозора нормативно-правова база — 7 основних валютних регуляцій Національного банку замінили 56 застарілих актів і стали основою нової ліберальної системи валютного регулювання, передбаченої новим законом.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Продовжити здійснення заходів для подальшої лібералізації руху капіталу.

ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЮ ГРОШЕЙ

Удосконалено механізм регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, мінімізовано ризики використання фінансової системи України із запобігання виникненню передумов для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення. Так, Спеціальний комітет Ради Європи з питань взаємодії оцінки заходів боротьби з відмивання коштів та фінансуванням тероризму (Moneyval) схвалив Звіт України у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Наказом Міністерства фінансів України від 08.07.2016 № 584 визначено критерії ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Триває постійна робота зі врахування рекомендацій FATF. Із урахуванням рекомендацій та звіту експертів місії Міжнародного валютного фонду схвалено Стратегію реформування системи звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Чинну національну систему фінансового моніторингу приведено у відповідність до вимог 4-ї Директиви (ЄС) 2015/849 — ухвалено Закон України № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Продовжувати вдосконалення системи фінансового моніторингу, а також оперативного оновлювати вимоги відповідно до змін у праві ЄС.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У 2016 році ухвалено Закон України № 734-VIII «Про споживче кредитування», яким визначено загальні правові та організаційні засади споживчого кредитування в Україні відповідно до міжнародно-правових стандартів у цій сфері. Закон регулює відносини між кредитодавцями, кредитними посередниками та споживачами під час надання послуг споживчого кредитування.

Удосконалено принципи споживчого кредитування шляхом затвердження Положення про встановлення вимог до кредитних посередників банків та їх діяльності у сфері споживчого кредитування (Постанова Національного банку від 08.06.2017 № 50) та Вимог до кредитних посередників та до їх діяльності у сфері споживчого кредитування на ринку небанківських фінансових установ (Розпорядження Нацкомфінпослуг від 27.06.2017 № 2864).

У вересні 2019 року ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг» № 122-IX, який розроблено з урахуванням норм ЄС та який закріпив за регуляторами ринків перелік повноважень із захисту прав споживачів фінансових послуг.

Встановлено вимоги до розкриття банками вичерпної інформації про послуги та їх повну вартість для клієнтів (Постановою Правління Національного банку України від 28.11.2019 № 141 затверджено Положення про інформаційне забезпечення банками клієнтів щодо банківських та інших фінансових послуг).

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Продовжувати вдосконалення системи захисту прав споживачів фінансових послуг відповідно до положень права ЄС.

2.19 УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Включає **31** захід у рамках **6** завдань

Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **74%**

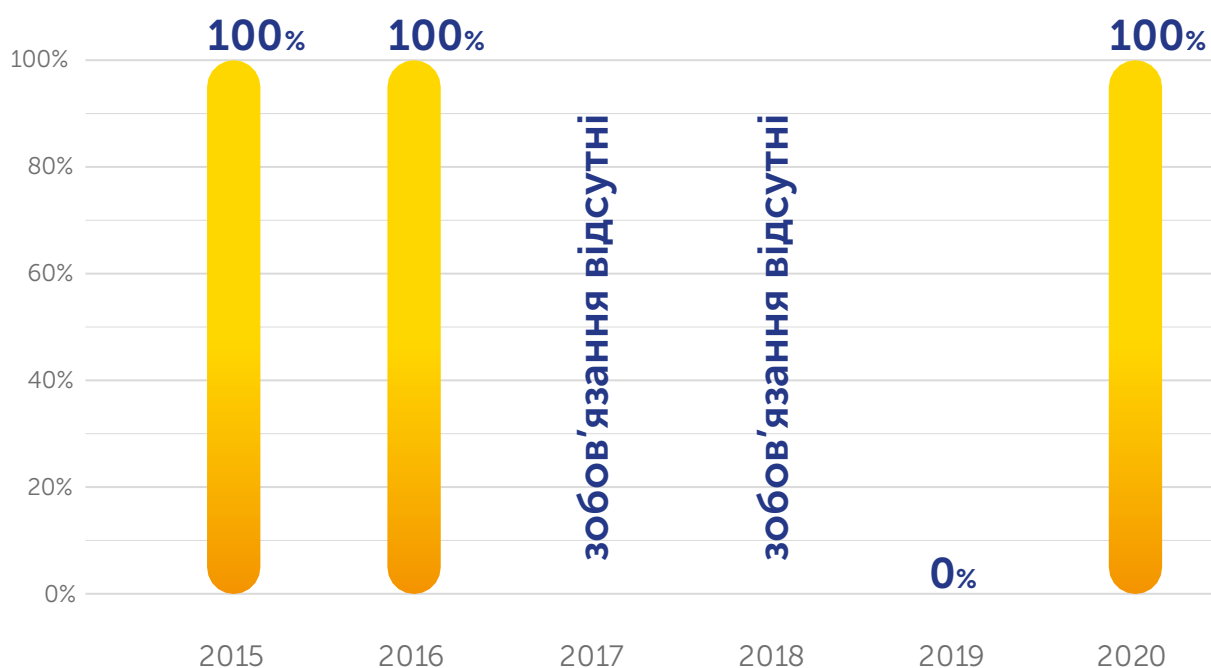

31
ЗАХІД

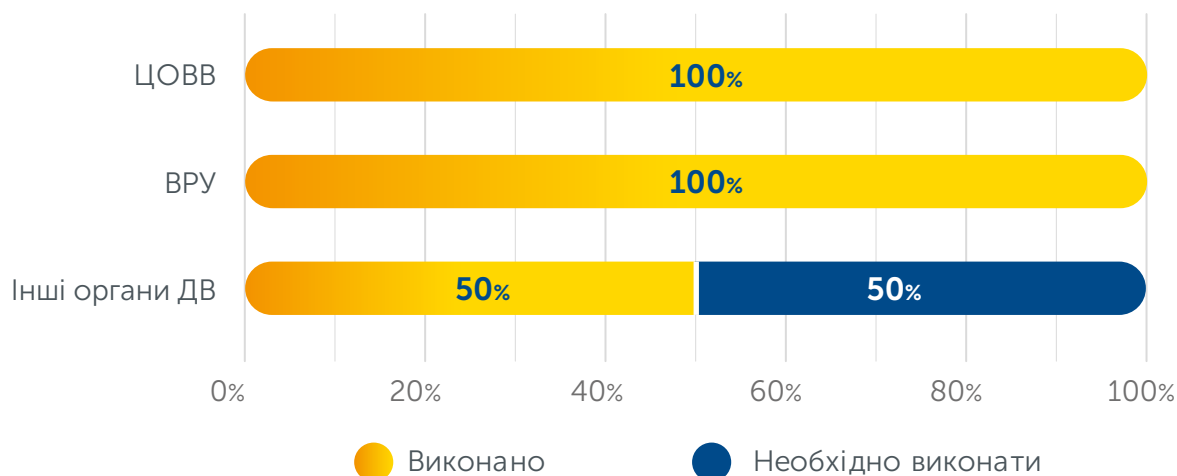
6
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

зобов'язання відсутні

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

БЮДЖЕТУВАННЯ

Схвалено Стратегію реформування системи управління державними фінансами (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р.) та Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування», які мають на меті підвищити ефективність та результативність бюджетних видатків, посилити зв'язок між пріоритетами державної політики та видатками державного бюджету.

Врегульовано головні засади та правила верифікації бюджетних видатків — ухвалено Закон України № 324-IX «Про верифікацію та моніторинг державних виплат».

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Продовжувати вдосконалення програмно-цільових підходів у бюджетному процесі.
- Проводити аналіз ефективності та результативності виконання бюджетних програм.

ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ФІНАНСОВИЙ АУДИТ

Розроблено практичні рекомендації щодо організації та проведення фінансового аудиту та визначено критерії оцінки та його основні етапи з урахуванням вимог та положень Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема Фундаментальних принципів здійснення аудиту в державному секторі (ISSAI 100), Фундаментальних принципів здійснення фінансового аудиту (ISSAI 200) та Керівних принципів фінансового аудиту INTOSAI (ISSAI 1000-1999). Затверджено Методичні рекомендації з проведення Рахунковою палатою фінансового аудиту.

Відповідно до європейських практик функцію гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю передано від Державної аудиторської служби до Міністерства фінансів України, зокрема створено Департамент гармонізації ДВФК.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

- Відстежувати правову практичність бази з питань ДВФК.
- Удосконалити методологічне забезпечення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.
- Продовжувати реалізацію програм підвищення кваліфікації для внутрішніх аудиторів.
- Постійно здійснювати роз'яснювальну, консультативну та методологічну підтримку внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

2.20 ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

Включає **152** заходи у рамках **34** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **84%**

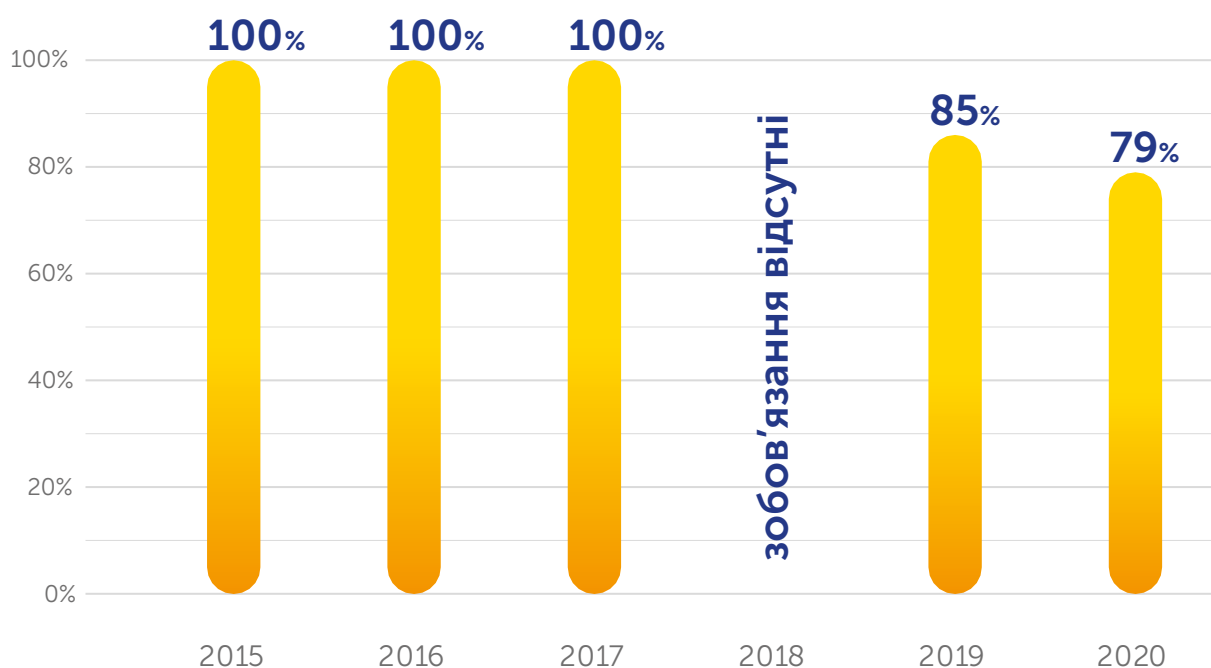

152
ЗАХОДИ

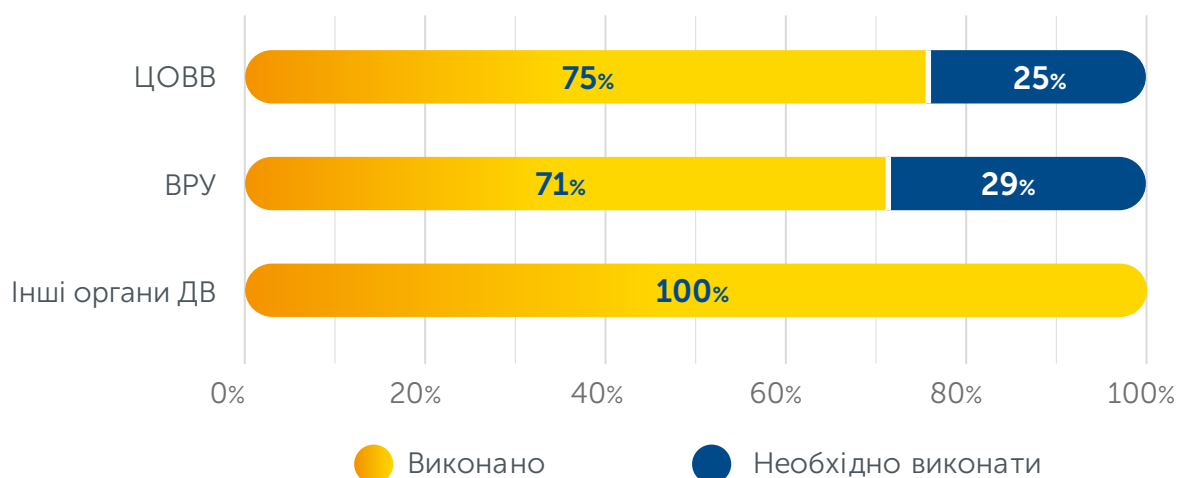
34
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

зобов'язання відсутні

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ПРОГРАМА «КРЕАТИВНА ЄВРОПА»

Із 2016 року Україна бере участь у програмі ЄС «Креативна Європа» (2014–2020) — найбільшій програмі ЄС для сектору культури і креативних індустрій. За період із 2016 до 2020 року програма «Креативна Європа» підтримала 38 проєктів за участі українських організацій на суму 5 472 228,12 євро.

ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

У 2016 році Україна приєдналася до Міжнародного центру вивчення, охорони та реставрації культурних надбань (ICCROM) для активізації обміну досвідом, сприяння навчанню українських фахівців у галузі охорони і збереження культурної спадщини та освоєнню новітніх реставраційних технологій.

Україна бере активну участь у спільному проєкті Європейського Союзу та Ради Європи «Дні європейської спадщини» (END).

Триває внутрішньодержавна процедура, необхідна для приєднання України до Розширеної часткової угоди про культурні маршрути Ради Європи.

У 2020 році Україна приєдналася до Другого протоколу до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року, який деталізує положення Конвенції для застосування її в період збройного конфлікту та регламентує процедуру захисту культурних цінностей (Закон України від 30.04.2020 № 585-IX).

Для посилення ефективності охорони, збереження та управління культурною спадщиною ухвалено низку важливих нормативно-правових актів, зокрема внесено зміни до Закону України «Про охорону культурної спадщини» (щодо збереження пам'яток культурної спадщини, внесених до Списку всесвітньої спадщини Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)); до Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць. Також затверджено Порядок інформування Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про наміри щодо проведення реставраційних робіт, нового будівництва на об'єкті, включеному до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, та Порядок створення та оновлення Національного реєстру нематеріальної культурної спадщини України (затверджений Наказом Міністерства культури України від 11.12.2017 № 1319 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09.01.2018 р. за № 20/31472).

Електронну публічну частину Державного реєстру нерухомих пам'яток України розміщено на порталі [http://publicregistry. heritage.in.ua](http://publicregistry.heritage.in.ua).

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

Засновано Український культурний фонд, який успішно реалізує реформи у сфері культури, впроваджуючи прозорі й демократичні принципи надання державної підтримки культурним проєктам на конкурсній основі.

Засновано Український інститут книги як єдиний центр ухвалення рішень для промоції читання та перетворення вітчизняної видавничої справи на культурну індустрію європейського зразка.

Створено правові умови для розвитку креативних індустрій в Україні. Поняття «креативні індустрії» закріплено в Законі України від 19.06.2018 № 2458-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про культуру». Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 року № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» визначено відповідні види економічної діяльності згідно з Національним класифікатором України ДК009:2010.

АУДІОВІЗУАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року № 788 затверджено План заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення.

У 2019 році Україна приєдналася до Європейського фонду підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів «Eurimages».

У Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про медіа» (від 02.07.2020 № 2693-д).

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ

Схвалено Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність — здоровий спосіб життя — здорова нація» (Указ Президента України від 09 лютого 2016 року № 42).

3 липня 2016 року Україна підписала Конвенцію Ради Європи про комплексний підхід до питань безпеки, охорони та послуг під час футбольних матчів та інших спортивних заходів.

16 листопада 2016 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями, виконання якої дає змогу попереджати, виявляти та застосовувати санкції проти національного чи транснаціонального маніпулювання національними і міжнародними спортивними змаганнями.

У 2017 році ухвалено Закон України № 1835-VIII «Про антидопінговий контроль у спорті». У цьому законі частково враховані положення Всесвітнього антидопінгового кодексу та створено правові та організаційні засади акредитації лабораторій антидопінгового контролю з дотриманням вимог Всесвітнього антидопінгового агентства (ВАДА).

На розгляд до Верховної Ради України внесено законопроект «Про антидопінгову діяльність у спорті» (від 18.02.2021 № 5099).

Україна приєдналася до Розширеної часткової угоди про спорт (EPAS) (Закон України від 16.12.2020 № 1096-IX «Про приєднання України до Розширеної часткової угоди про спорт (EPAS)»), що сприяє впровадженню кращих європейських практик управління у сфері спорту, посиленню автономії та потенціалу спортивних федерацій.

СПІВРОБІТНИЦТВО З ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У 2016 році розпочато реалізацію Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки, спрямованої на налагодження діалогу влади з організаціями громадянського суспільства, передусім щодо забезпечення прав і свобод людини.

Створено Координаційну раду сприяння розвитку громадянського суспільства зі статусом консультативно-дорадчого органу при Президентові України.

Відповідно до статей 469–470 Угоди про асоціацію створено Платформу громадянського суспільства Україна–ЄС — спільний орган громадянського суспільства, метою якого є забезпечення громадського контролю за виконанням Угоди. Налагоджено співпрацю з експертами української сторони Платформи громадянського суспільства Україна–ЄС. Проводяться щоквартальні зустрічі Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України з представниками української сторони Платформи для обговорення ключових питань виконання Угоди про асоціацію та пріоритетів співробітництва з ЄС.

ПІДВИЩЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ ПРО ЄВРОПЕЙСКУ ІНТЕГРАЦІЮ

Для підвищення обізнаності громадськості щодо європейської інтеграції:

- реалізується Стратегія комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки, затверджена Постановою КМУ від 18 липня 2018 року № 577, у тому числі функціонує Координаційна рада, яку очолює Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України;
- із 2018 року працює «Євроінтеграційний портал» (eu-ua.org), розроблений за сприяння Проєкту ЄС «Підтримка впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» (Association4U);
- здійснюється щотижневий випуск «Євроінтеграційного дайджесту».

21 грудня 2020 року стартувала інформаційна кампанія «EUKраїна». Проєкт ініційовано Віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні та проєкту ЄС «Association4U».

2.21 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Включає **1414** заходів у рамках **486** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **42%**

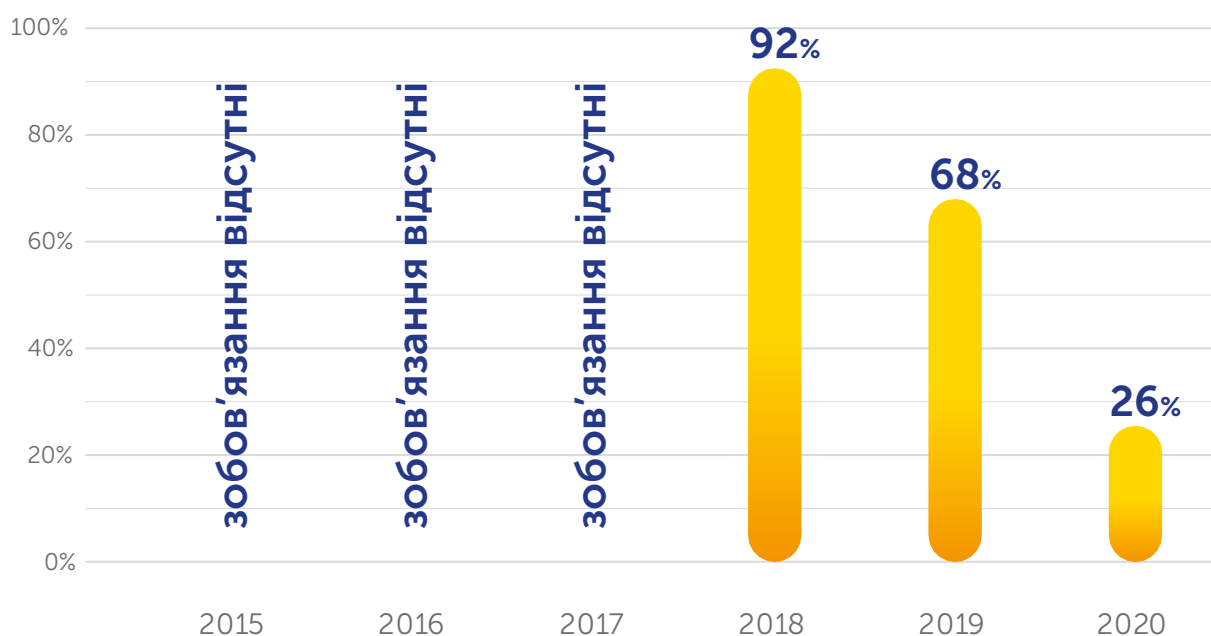

1414
ЗАХОДІВ

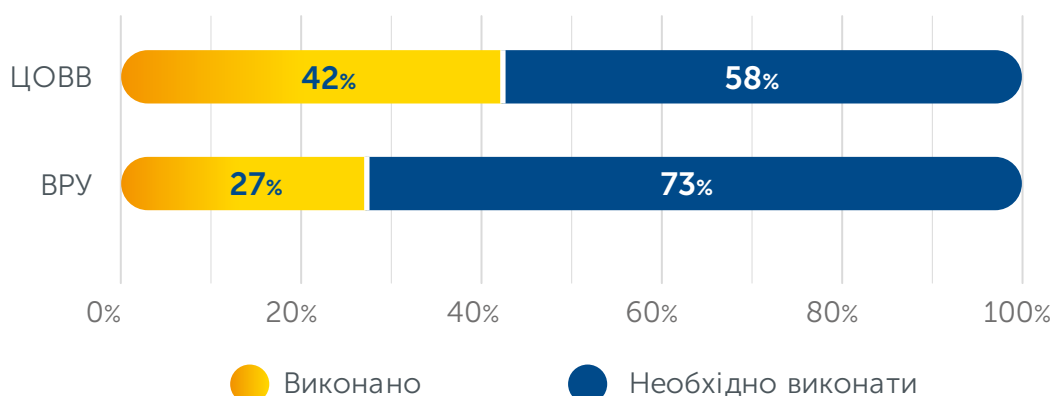
486
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

зобов'язання відсутні

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

СІЛЬСЬКИЙ РОЗВИТОК

Для підтримки малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції 13 вересня 2017 року Уряд схвалив Концепцію розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018–2020 роки⁴⁸.

Законом України № 819-IX «Про сільськогосподарську кооперацію» врегульовано правовідносини щодо створення, діяльності та припинення сільськогосподарських кооперативів. Наразі триває робота над приведенням чинної нормативної бази у відповідність до закону. Для визначення правових, організаційних та соціально-економічних засад регулювання відносин у сфері сільської гостинності у 2020 році розроблено проєкт Закону України «Про стимулювання розвитку сфери сільської гостинності в Україні», у доопрацюванні якого беруть участь члени робочої групи з питань сільського розвитку.

Крім того, Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» доповнено статтею, якою передбачено надання державної підтримки сільськогосподарської дорадчої діяльності у формі часткової компенсації сільськогосподарським дорадчим службам зазначених ними витрат при наданні сільськогосподарських дорадчих послуг суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільському населенню.

48 Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 664.

ПОЛІТИКА ЯКОСТІ

Ухвалено низку нормативно-правових актів Мінагрополітики, якими встановлено вимоги до низки продуктів харчових продуктів, а саме:

1. Наказ від 13.07.2016 № 157 «Вимоги до продуктів з какао та шоколаду» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 06.05.2016 р. за № 688/28818) та Наказ від 28.12.2017 № 705 «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13 квітня 2016 року № 157», яким установлено, що надання на ринку продуктів із какао та шоколаду, які введені або будуть введені в обіг до 01 липня 2019 року, не може бути заборонено або обмежено з причин невідповідності всім чи окремим положенням Вимог, затверджених Наказом від 13.07.2016 № 157, до закінчення строку придатності таких продуктів;

2. Наказ від 02.11.2017 № 592 «Вимоги до видів цукрів, призначених для споживання людиною»;

3. Наказ від 19.06.2019 № 330 «Про затвердження Вимог до меду».

Також із 01 січня 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень», яким визначено засади правової охорони географічних зазначень в Україні та врегульовано відносини, що виникають у зв'язку з їх реєстрацією, використанням та захистом.

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО

Ухвалено Закон України від 18.07.2018 № 2496-VIII «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції».

Уряд запровадив механізм реєстрації операторів, органів сертифікації, органічного насіння та садивного матеріалу, що сприятиме розвитку та прозорості органічного сектору, дасть змогу оперативно реагувати на випадки фальсифікації органічної продукції, підвищуватиме імідж України як надійного виробника органічної продукції на міжнародному рівні⁴⁹.

Крім того, для запровадження власної системи сертифікації органічного виробництва Уряд затвердив Порядок сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції⁵⁰.

49 Постанова Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 № 87.

50 Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.220 № 1032.

Наказами Мінекономіки затверджено:

1. порядок ведення Переліку органів іноземної сертифікації⁵¹, що забезпечило врегулювання питання визнання сертифікатів, що засвідчують органічне виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України. Перелік органів іноземної сертифікації розміщено на вебпорталі Держпродспоживслужби;

2. перелік речовин (інгредієнтів, компонентів), які дозволено використовувати в процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях⁵². Зазначений перелік речовин розроблено з урахуванням вимог законодавства ЄС у сфері органічного виробництва. Він включає назви речовин, їхній опис, вимоги до складу та умови застосування. Виконання наказу надасть можливість виробникам застосовувати під час виробництва дозволені речовини відповідно до вимог українського законодавства;

3. процедуру розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації⁵³. Реалізація положень наказу Міністерства сприятиме об'єктивності та прозорості функціонування ринку органічної продукції, а також добросовісній конкуренції. Документом врегульовано питання розгляду органами сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції та Держпродспоживслужбою апеляцій операторів органічного ринку щодо рішень органів сертифікації, з якими вони не погоджуються;

4. єдину уніфіковану форму заявки на внесення до Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції⁵⁴. Це надасть змогу підприємствам, установам, організаціям чи їхнім підрозділам, що мають намір стати органами сертифікації, подати до Мінекономіки заявку на включення до відповідного реєстру за єдиною уніфікованою формою;

5. забезпечено ефективну діяльність органів сертифікації⁵⁵.

Забезпечено можливість виробників органічної продукції використовувати державний логотип для органічної продукції в кольоровому та чорно-білому варіанті⁵⁶.

Змінами до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» розширено можливості виробників органічної продукції на отримання державної підтримки⁵⁷.

51 Наказ Мінекономіки від 26.05.2020 № 985.

52 Наказ Мінекономіки від 09.06.2020 № 1073.

53 Наказ Мінекономіки від 17.06.2020 № 1141.

54 Наказ Мінекономіки від 30.01.2020 № 109.

55 Наказ Мінекономіки від 31.12.2020 № 2833.

56 Наказ Мінагрополітики від 22.02.2019 № 67 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінекономіки від 15.07.2020 № 1336 (щодо використання логотипа для органічної продукції в кольорі та в чорно-білому варіанті).

57 05.11.2020 р. Верховна Рада України ухвалила зміни до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України».

Для виробників органічної продукції розроблено Керівництво по застосуванню державного логотипа для органічної продукції та методичні рекомендації щодо застосування законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

СТАНДАРТИ ТОРГІВЛІ РОСЛИНАМИ

Кабінет Міністрів затвердив:

1. процедуру видачі, скасування, тимчасового зупинення дії та видачі дубліката свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) разом із формою свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора)⁵⁸;

2. процедуру проведення сертифікації насіння та/або садивного матеріалу (комплексу заходів, спрямованих на визначення сортових і посівних якостей насіння та сортових і товарних якостей садивного матеріалу), видачі сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та їх скасування⁵⁹.

Затверджено Методичні вимоги у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння зернових культур⁶⁰ та порядок маркування та пакування партій насіння і форми етикетки⁶¹.

Очікується ухвалення Парламентом проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про насіння і садивний матеріал» (від 14.01.2021 № 4593).

РЕФОРМА АГРАРНОГО СЕКТОРУ

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

Ринок сільськогосподарських земель

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу сільськогосподарських земель» 01 липня 2021 року буде скасовано заборону на придбання сільськогосподарських земель приватної власності (крім тимчасово окупованих територій).

Покращення землеустрою

17 червня 2020 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про вне-

58 Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2016 № 1031 «Про затвердження Порядку видачі, скасування, тимчасового зупинення дії та форми свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора)».

59 Постанова КМУ від 21.02.17 № 97 «Про затвердження Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форм сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал».

60 Наказ Мінагрополітики № 476 від 04.10.2018.

61 Наказ Мінагрополітики від 10.07.2017 № 348.

сення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування землекористування», яким передбачено покращення управління у сфері містобудування та землеустрою; спрощення топографічних, геодезичних та картографічних робіт для потреб просторового планування; розробку автоматизованих систем управління ресурсами.

Геопросторові дані

Відповідно до Закону України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» передбачено створення єдиної системи, яка поєднує геопросторові дані як приватного, так і державного сектору. Завдяки цьому інвестори отримують доступ до повної інформації про землю, включно з інформацією про комунальні послуги, будівлі та споруди, покриття грантів тощо.

У вересні 2020 року Уряд ухвалив рішення про утворення Ради з національної інфраструктури геопросторових даних та затвердив її положення.

ВИСНОВКИ ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ

Для забезпечення подальшого виконання Угоди в цій сфері необхідно ухвалити законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про насіння і садивний матеріал» (від 14.01.2021 № 4593).

На виконання Закону України від 20 вересня 2019 року № 123-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень» розроблено й передано для внутрішньовідомчого погодження:

- проект Закону України «Про особливості правової охорони географічних зазначень, традиційних гарантованих особливостей, захист прав та застосування схем якості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів», який наразі очікує внесення на розгляд КМУ;
- проект Закону «Про географічні зазначення спиртних напоїв»;
- проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про виноград та виноградне вино».

2.22 ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Включає **71** захід у рамках **22** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **42%**

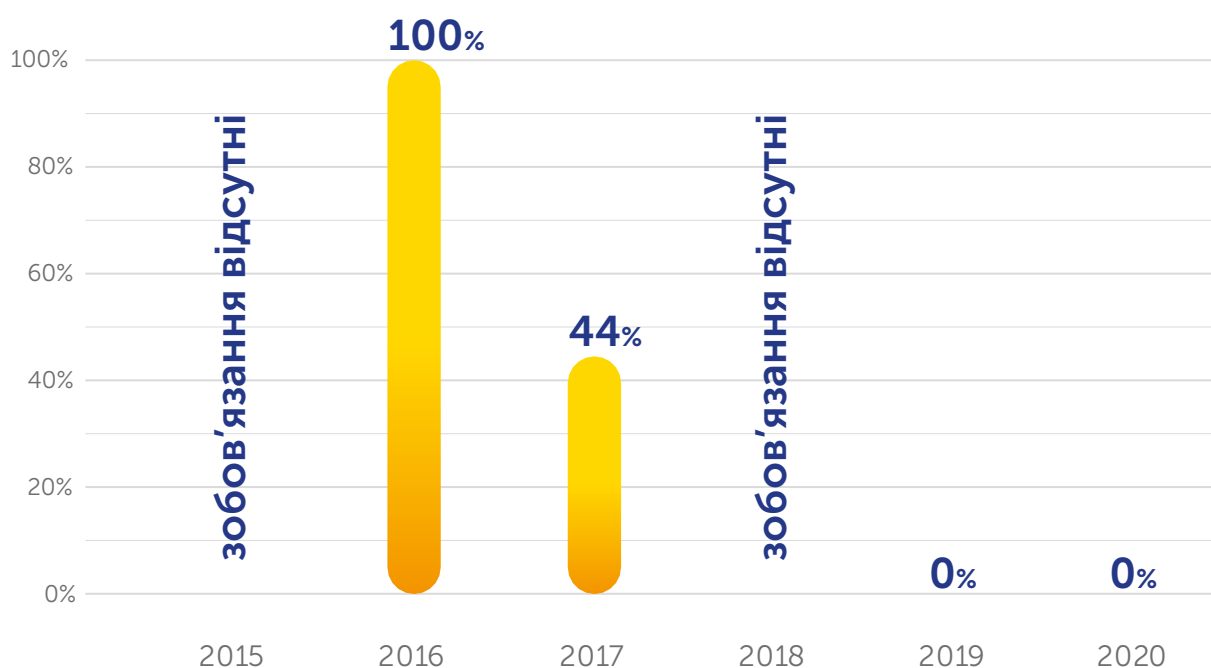

71
ЗАХІД

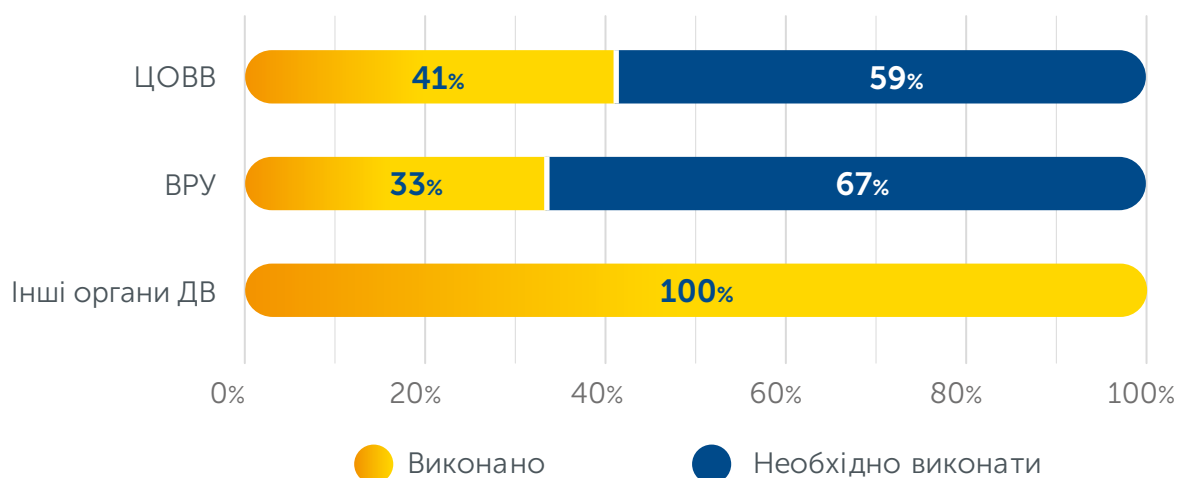
22
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

зобов'язання відсутні

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

У частині гармонізації системи захисту прав споживачів в Україні з принципами, підходами та практиками ЄС:

- заборонено продаж товарів, які імітують продовольчі товари і ставлять під загрозу безпеку або здоров'я споживачів, зокрема дітей (Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 136 «Про внесення змін до Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів»);
- схвалено Концепцію державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 року № 217), а також затверджено План заходів з її реалізації (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 983);
- встановлено вимоги щодо запобігання використанню дітьми запальничок шляхом внесення необхідних змін до Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами (Наказ Міністерства економічного розвитку і економіки України від 23 січня 2018 року № 80, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15 лютого 2018 року за № 181/31633).

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Подати проєкт Закону України «Про захист прав споживачів» у новій редакції до Кабінету Міністрів України для схвалення та внесення його на розгляд до Верховної Ради України.

Продовжити наближення національного законодавства з питань захисту прав споживачів до законодавства ЄС відповідно до Додатка XXXIX до Угоди про асоціацію.

2.23 СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

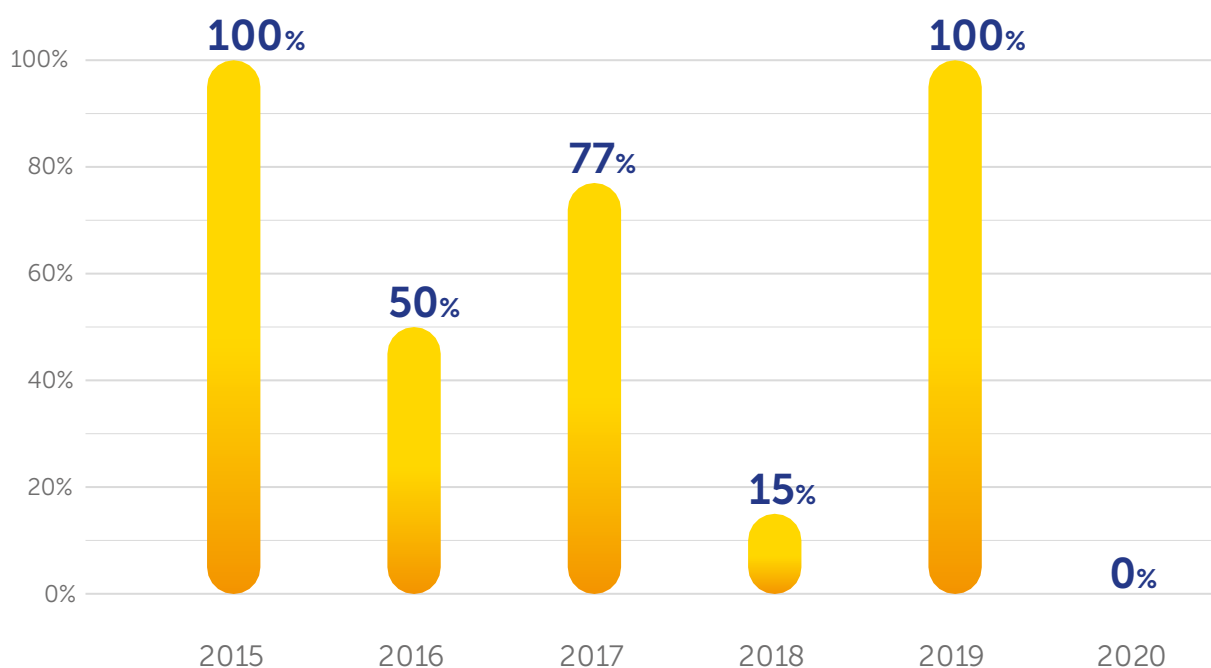
Включає **223** заходи у рамках **82** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **40%**

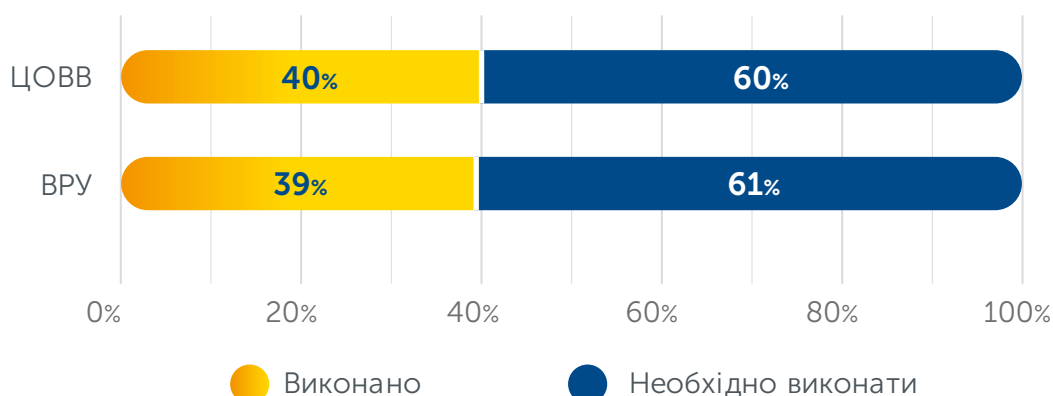
223
ЗАХОДИ

82
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ, ЗДОРОВ'Я ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ

Мінсоцполітики видало Наказ № 1050 «Про затвердження Мінімальних вимог з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» (зареєстровано в Мін'юсті 08.09.2017 р. за № 1111/30979), яким впроваджено в українське законодавство положення Директиви Ради 92/57/ЄЕС (восьма окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви 89/391/ЄЕС).

Для імплементації директив 2009/104/ЄС та 2001/45/ЄС видано Наказ Мінсоцполітики «Про затвердження вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками» (від 28.12.2017 № 072, зареєстровано в Мін'юсті 23.01.2018 р. за № 97/31549).

Імплементовано в національне законодавство положення Директиви 90/270/ЄС щодо приведення у відповідність із стандартами ЄС мінімальних вимог безпеки здоров'я під час роботи з екранними пристроями, а саме 14.02.2018 р. Мінсоцполітики видало Наказ № 207 «Про затвердження мінімальних вимог до безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями».

Приведено у відповідність до норм ЄС вимоги до вибухових матеріалів цивільного призначення (Директива 2014/28/ЄС), а саме ухвалено Постанову КМУ від 03.10.2018 № 802 «Про затвердження Технічного регламенту вибухових матеріалів промислового призначення».

Для визнання правил ведення професійної діяльності (Директива 2005/36/ЄС; Рекомендація Європейського Парламенту і Ради № 2008/C111/01 про встановлення Європейської кваліфікаційної структури для можливості отримати освіту протягом усього життя), наближення Національної системи кваліфікацій до європейських вимог Мінсоцполітики видало Наказ від 22.01.2018 № 74 «Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів».

У травні 2019 року підписано Генеральну угоду про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019–2021 роки.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Ратифіковано Конвенцію Міжнародної організації праці про мінімальні норми соціального забезпечення № 102 (Закон України від 16 березня 2016 року № 1024-VIII). Конвенція визначає види соціальної допомоги, умови й розміри соціальних виплат при настанні основних соціальних ризиків та закріплює принцип рівноправності осіб, що не є громадянами країни проживання, із громадянами конкретної країни.

10 листопада 2016 року Україна підписала Європейський кодекс соціального забезпечення, який є основним орієнтиром європейської моделі соціального забезпечення, заснованої на принципах соціальної справедливості.

Для запобігання бідності та виконання основних завдань для розв'язання цієї проблеми на період до 2020 року було впроваджено Стратегію подолання бідності (Розпорядження КМУ від 16 березня 2016 № 161). Ця стратегія передбачала виконання заходів відповідно до щорічних планів дій, спрямованих насамперед на підвищення рівня грошових доходів населення від зайнятості, залучення громадян до ринку праці, надання адресної допомоги та підвищення ефективності програм соціальної підтримки (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 573-р, від 14.02.2018 № 99-р, від 20.02.2019 № 86-р, від 03.03.2020 № 202-р).

Із початку 2019 року запроваджено надання субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі (Постанова Кабінету Міністрів від 06.02.2019 № 62).

Верховна Рада України схвалила Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 № 2671-VIII, що має на меті удосконалення чинного законодавства, зокрема в частині адміністрування соціальних послуг, підвищення статусу соціальних працівників та інших фахівців, які надають соціальні послуги, забезпечення захисту прав осіб, які отримують соціальні послуги тощо.

ПРОТИДІЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Директива Ради 79/7/ЄЕС, а також Директиви Ради 2004/113/ЄС імплементовані в низці нормативно-правових актів, насамперед у Конституції України, законах України «Про засади запобігання та протидії дискримінації»; «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», а також Державній соціальній програмі забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

на період до 2021 року, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 № 273.

Для забезпечення врахування гендерного підходу в усіх сферах життєдіяльності суспільства у 2020 році було затверджено:

- Інструкцію щодо інтеграції гендерних підходів при розробленні нормативно-правових актів (Наказ Мінсоцполітики від 07.02.2020 № 86);
- Методичні рекомендації щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ (Наказ Мінсоцполітики від 14.04.2020 № 257);
- Методичні рекомендації щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у трудових відносинах (Наказ Мінсоцполітики від 29.01.2020 № 56);
- Типові положення про відповідальні структурні підрозділи та радників з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (Розпорядження КМУ від 09.10.2020 № 930).

У 2017 році скасовано майже всі обмеження (крім шахтних робіт) для жінок щодо зайняття професіями (видами робіт), що відкриває жінкам доступ до цілих галузей⁶².

Новим Законом України «Про освіту» передбачене обов'язкове виховання в учнів гендерної компетентності — здатності усвідомлювати рівні права й можливості.

У 2017 році вперше гендерно орієнтоване бюджетування було передбачено в стратегічних документах Міністерства фінансів, зокрема в Стратегії управління державними фінансами на 2017–2021 роки.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Комплексно впорядкувати індивідуальні трудові правовідносини та адаптувати українське законодавство до актів права ЄС.

Посилити боротьбу з неформальною зайнятістю.

Забезпечити захист соціальних прав громадян України за кордоном шляхом укладання двосторонніх договорів у цій сфері.

⁶² Перелік заборонених для жінок робіт був затверджений у 1993 році (Наказ МОЗ України від 29 грудня 1993 року № 256). Він *складався* з розділів, що об'єднують роботи з металообробки; будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи, гірничі роботи; геологорозвідувальні і топографо-геодезичні, роботи з видобутку нафти і газу; чорну та кольорову металургію; ремонт обладнання електростанцій і мереж, електротехнічне виробництво, виробництво абразивів, радіотехнічне й електронне виробництво, загальні професії електронної техніки, професії хімічних виробництв, професії виробництв харчової продукції, тютюново-махового та ферментаційного виробництва, роботи на залізничному транспорті та метрополітені, автомобільному, морському, річковому транспорті, поліграфічному виробництві, сільському господарстві.

2.24 ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

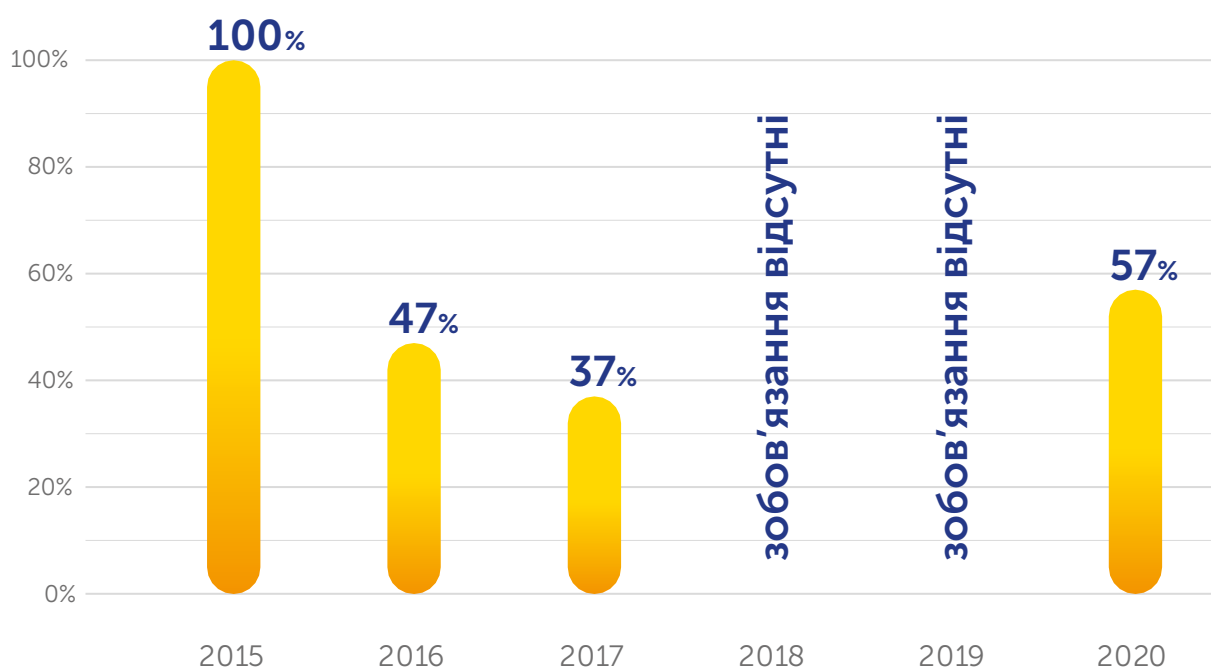
Включає **162** заходи у рамках **37** завдань
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **47%**

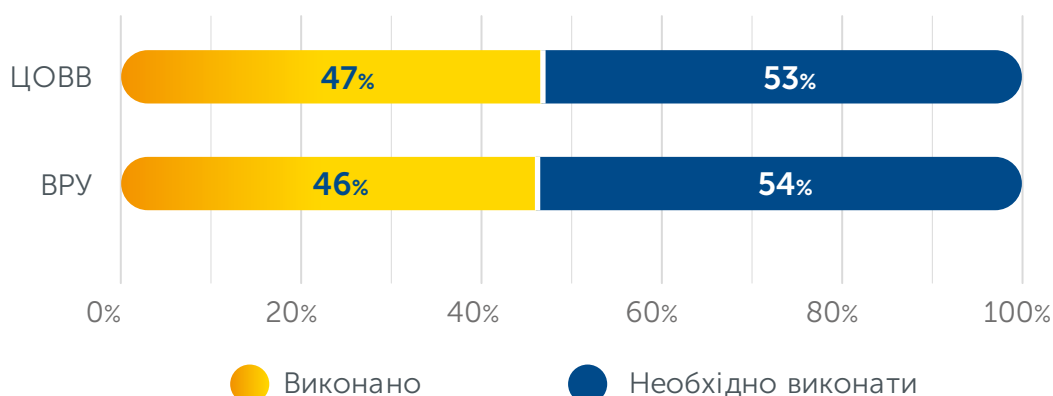
162
ЗАХОДИ

37
ЗАВДАНЬ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

COVID-19

Пандемія COVID-19 із минулого року стала одним із головних пунктів порядку денного міжнародного життя.

Це випробування створює додаткові перешкоди, але не змінює послідовного курсу на реформування системи охорони здоров'я в Україні.

Створено спільну переговорну групу з ЄС з питань раннього доступу України до вакцини проти гострої респіраторної хвороби Covid-19. МОЗ спільно з ЄС, ЄІБ, Світовим банком, іншими донорами, між іншим у межах програми COVAX, опрацьовує спільні комплексні рішення щодо закупівлі та постачання вакцин, холодильного обладнання для забезпечення відповідного температурного режиму, а також обладнання для поводження з відходами та утилізації.

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Із ухваленням Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» у 2017 році розпочато повномасштабну трансформацію фінансування системи охорони здоров'я. Зміни передусім спрямовані на поліпшення стану здоров'я населення та забезпечення фінансового захисту від надмірних витрат шляхом підвищення ефективності, модернізації застарілої системи надання послуг та поліпшення доступу до якісного медичного обслуговування. У квітні 2018 року було створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ) — стратегічного закупівельника медичних послуг. Реалізація реформи фінансування системи охорони здоров'я відбувається поетапно. У 2018 році нові механізми фінансування запрацювали на первинному рівні медичної допомоги, у 2019 році НСЗУ почала адмініструвати програму реімбурсації лікарських засобів «Доступні ліки» та впроваджувати низку пілотних проєктів,

що сприяли підготовці до трансформації спеціалізованої допомоги (поліклінік і стаціонарів), а з 01 квітня 2020 року, незважаючи на політичну турбулентність та пандемію COVID-19, Програма медичних гарантій запрацювала в повному обсязі. Так, заклади охорони здоров'я, які надають вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу, розпочали роботу за договорами з НСЗУ та вперше отримали незалежність — управлінську та фінансову. Керівник закладу отримав можливість ухвалювати управлінські рішення, визначати організаційну структуру, чисельність працівників, штатний розпис і питання оплати праці.

КЛЮЧОВІ ЗДОБУТКИ РЕФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗА ПЕРІОД 2018–2020 РОКІВ.

Уперше пацієнт отримав право вільного вибору лікаря і закладу охорони здоров'я. Починаючи з квітня 2018 року в Україні понад 30 млн пацієнтів вільно обрали своїх лікарів первинної медичної допомоги, і близько 74% задоволені обраним лікарем. Скасовано «прив'язку» пацієнта до місця реєстрації. Пацієнт може у будь-який момент відмовитися від попередньо обраного лікаря й обрати нового, подавши нову декларацію в будь-якому медичному закладі країни.

Уперше заклади всіх форм власності є рівними перед законом щодо надання медичних послуг за публічні кошти. Для пацієнта це означає, що він може обрати, крім державного чи комунального закладу, також і приватний заклад (якщо такий заклад уклав відповідний договір із НСЗУ).

Скасовано прив'язку пацієнта до місця реєстрації для отримання ним безоплатних ліків в аптеці для лікування певних хвороб⁶³. Електронний рецепт на такі ліки виписує лікар первинної медичної допомоги, після чого пацієнт у будь-якій аптеці, яка уклала договір із НСЗУ, може отримати ці ліки безоплатно або з доплатою. На сьогодні кожна третя аптека бере участь у програмі реімбурсації лікарських засобів. Програмою користуються на постійній основі вже понад 2 млн пацієнтів. Кількість пацієнтів, які приєднуються до програми, постійно зростає.

Зміни принципів фінансування системи охорони здоров'я сприяли підвищенню заробітних плат медичних працівників. Такі зрушення стали можливими, насамперед, завдяки автономізації закладів та прямим двостороннім правовідносинам «НСЗУ — надавач медичних послуг».

Витрачання коштів за програмою медичних гарантій є абсолютно прозорим завдяки прямим договорам із надавачами та обов'язку НСЗУ публікувати всі договори. Можна чітко відстежити, на що держава витрачає кошти.

⁶³ Ліки, які підлягають реімбурсації станом на сьогодні, включають препарати для лікування серцево-судинних захворювань, бронхіальної астми та цукрового діабету 2-го типу.

НАБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС У ТАКИХ СФЕРАХ:

Боротьба з інфекційними захворюваннями

У частині боротьби з інфекційними захворюваннями МОЗ затвердило перелік інфекційних захворювань, які підлягають моніторингу, чим у повному обсязі імплементовано Рішення 2000/96/ЄС. Варто зазначити, що у зв'язку з набуттям чинності Наказу МОЗ від 30.07.2020 № 1726 розпочато оновлення нормативно-правових актів, які регулюють порядок реєстрації, обліку, звітності та обміну відповідною інформацією.

Також імплементовано Рішення № 2002/253/ЄС, яким визначені випадки, які вимагають подання звітів про інфекційні захворювання до мережі Співтовариства.

Розвиток національної системи крові

У 2018 році із залученням міжнародних експертів розроблено «Дорожню карту» для вирішення інвестиційних потреб у сфері управління системою крові, впровадження прозорого та підзвітного процесу ліцензування; запуску нових стандартів безпеки крові та розробки інформаційних технологій відстеження (до 167 млн євро на 4 роки). Ці кошти передбачені для фінансування модернізації 11 центрів крові, експлуатаційних витрат, закупівлі тестових наборів та витратних матеріалів, впровадження нових стандартів та протоколів використання крові, створення унікальних реєстрів донорів крові та посилення управління постачанням.

Схвалено Стратегію розвитку національної системи крові та план заходів щодо її реалізації на період до 2022 року (Розпорядження Кабінету Міністрів від 20.02.2019 № 120-р).

Трансплантація тканин, клітин та органів

01.01.2019 р. набув чинності Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини», в якому враховані базові вимоги Директиви 2004/23/ЄС. Уряд схвалив План підготовки підзаконних актів, необхідних для реалізації зазначеного закону.

Відповідно, Уряд затвердив Порядок отримання та надання гемопоетичних стовбурових клітин та обміну інформацією щодо наявних анатомічних матеріалів людини, призначених для трансплантації⁶⁴, та створив спеціалізовану державну установу «Український центр трансплант-координації»⁶⁵.

64 Постанова КМУ від 25.03.2020 № 257.

65 Розпорядження КМУ від 23.09.2020 № 1154.

27.12.2019 р.р. Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють питання трансплантації анатомічних матеріалів людині», який автоматизує процеси завдяки поступовому запровадженню Єдиної державної інформаційної системи трансплантації органів і тканин — реєстру донорів, що допомагатиме вчасно знаходити потенційного донора з потрібними фізичними показниками для порятунку пацієнтів, які потребують трансплантації.

Боротьба з наркотичною залежністю

Постановою Кабінету Міністрів України № 689 «Питання проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні» запроваджено порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації. Його основні завдання та показники визначені Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркозалежності, Управлінням ООН з наркотиків та злочинності, Міжнародним комітетом з контролю за наркотиками.

Починаючи з листопада 2017 року Україна на постійній основі співпрацює з Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності.

2.25 ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ

Включає **100** заходів у рамках **31** завдання

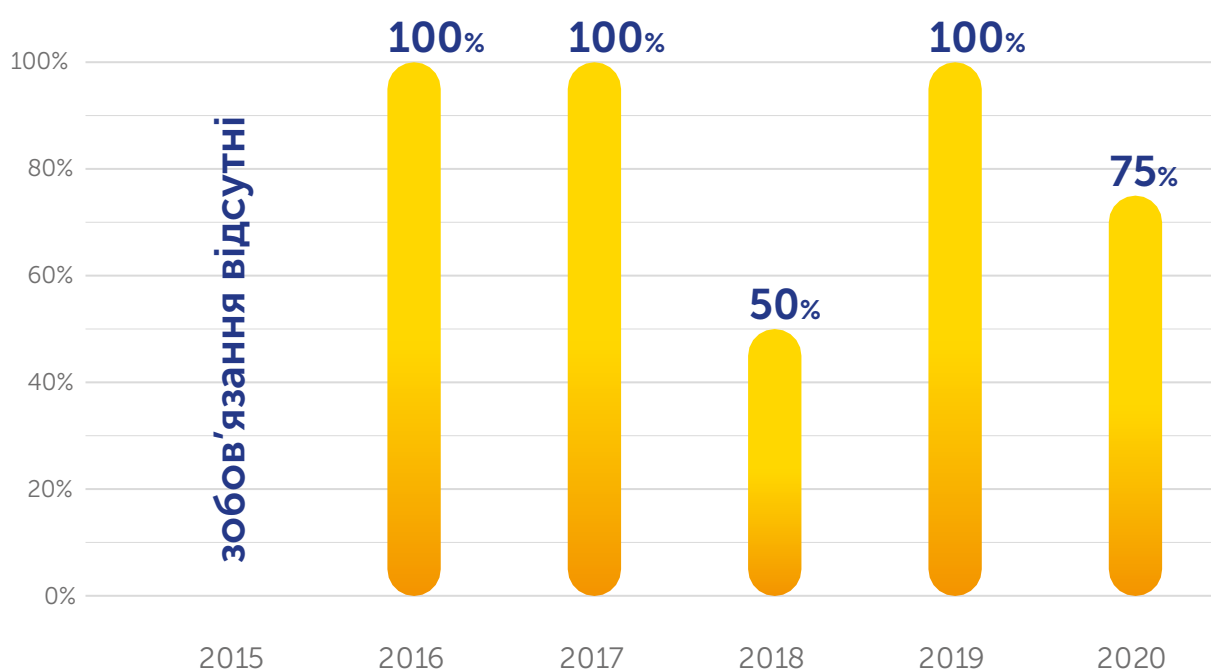
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **69%**

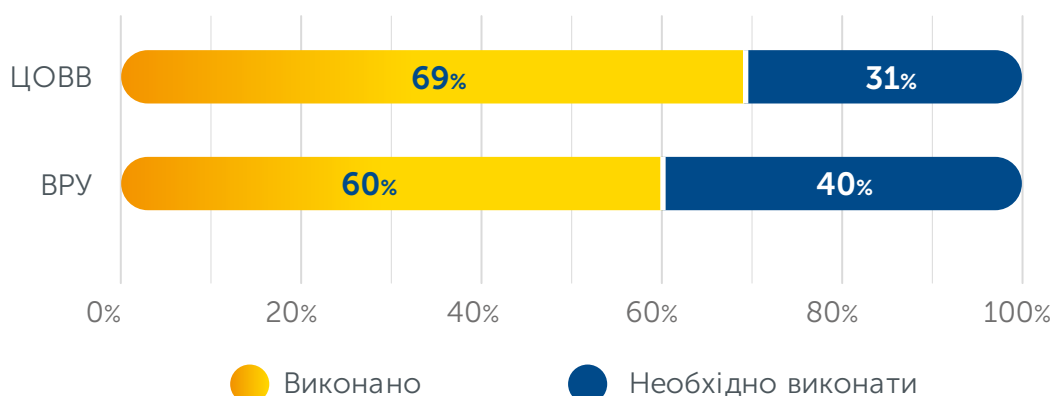
100
ЗАХОДІВ

31
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

РЕФОРМА СИСТЕМИ ОСВІТИ

Для модернізації системи освіти ухвалено новий Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). Результатом впровадження цього Закону стало проведення глибокої всеосяжної освітньої реформи, спрямованої на підвищення якості освіти, конкурентоспроможності молодого покоління на ринку праці та сприяння включенню України до європейського освітнього простору.

Здійснено низку заходів, передбачених дорожньою картою виконання статті 7 Закону України «Про освіту» згідно з рекомендаціями Венеціанської комісії щодо мов національних меншин.

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

У вересні 2018 року розпочато реформу середньої освіти «Нова українська школа», яка ґрунтується на компетентнісному підході до навчання та передбачає децентралізацію повноважень у сфері освіти. Ухвалено Закон України від 16.01.2020 № 463-IX «Про повну загальну середню освіту», що заклав нормативну базу для продовження проведення шкільної реформи, зокрема шляхом: започаткування педагогічної інтернатури та визначення умов для запровадження старшої профільної школи, забезпечення фінансової автономії шкіл, розширення можливостей для професійного зростання та збільшення зарплат вчителів, відкриття можливостей для учнів обирати курси, навчальні предмети (інтегровані курси), а також свою освітню траєкторію.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

У вересні 2018 року схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Затверджено Положення про дуальну форму здобуття освіти. Дуальну форму здобуття освіти запроваджено у 254 закладах професійної (професійно-технічної) освіти за 160 робітничими професіями, охоплено понад 10 000 учнів та 1 000 роботодавців.

Для зміцнення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти за кошти державного бюджету (100 млн грн) у 2020 році створено 53 навчально-практичні центри галузевого спрямування, які оснащені новим обладнанням та технікою, де учні можуть опанувати практичні навички, а дорослі — пройти підвищення кваліфікації або перенавчання.

Упродовж 2020 року затверджено 209 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблених на основі компетентнісного підходу. Триває реалізація Програми «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України».

У рамках EU4Skills проведено масштабний аудит мережі, а також сайтів закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Розроблено концепцію щодо професійної орієнтації та стандарт професійної орієнтації, які можуть бути інтегровані в програму «Нова українська школа».

ВИЩА ОСВІТА

Ухвалення Закону України «Про вищу освіту» розширило академічну, організаційну та фінансову свободу закладів вищої освіти та внесло ключові корективи в процес наближення освіти до стандартів ЄС.

Випускникам закладів вищої освіти забезпечено можливість вільного вибору місця роботи (Постанова КМУ від 31.05.2017 № 376).

У рамках розширення автономії закладів вищої освіти розширено перелік платних послуг, які можуть надавати заклади освіти, інші установи та заклади системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності (Постанова КМУ від 26.04.2017 № 301).

Зміни у сфері вищої освіти зосереджені на співпраці з ЄС задля модернізації вищої освіти та її інтеграції у європейський простір у рамках Болонського процесу, що потребує підвищення якості управління університетами, забезпечення прозорості їхньої діяльності та забезпечення якості вищої освіти.

Оновлено Національну рамку кваліфікацій відповідно до Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016–2020 роки сприяла створенню сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формуванню її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості.

У рамках загальноєвропейської ініціативи реалізується «Український Пакт заради молоді — 2020», який спрямований на покращення взаємодії між бізнесом, державою і громадськістю).

Національна стратегія розвитку державної молодіжної політики до 2030 року (затверджена Указом Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021) та Концепція Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки (схвалена Розпорядженням КМУ від 23 грудня 2020 року № 1669-р) визначають пріоритетні завдання щодо підвищення залученості молоді до суспільного життя, у тому числі через участь у волонтерських ініціативах.

СПІВПРАЦЯ В РАМКАХ ERASMUS+

Україна з 2014 року продовжує брати участь у програмах ЄС Erasmus+ у сфері вищої освіти за напрямками міжнародної кредитної мобільності, співпраці між університетами, Європейських студій та інших напрямів із підвищення спроможності та академічної мобільності. Ця програма є інструментом обміну кращими освітніми практиками європейських країн. У 2018 році Україна отримала окреме вікно фінансування від ЄС у розмірі 5 млн євро.

КА 1. Академічна мобільність. Міжнародна кредитна мобільність.

За результатами конкурсів у 2015–2020 роках у напрямі «Міжнародна (кредитна) мобільність» (КА107) національні агентства Еразмус+ 32 країн-членів програми з поданих 2 434 проєктів підтримали 1 717 проєктів на організацію міжнародної академічної мобільності у співпраці з 192 українськими закладами вищої освіти та в партнерстві з університетами держав-членів ЄС та інших країн-членів програми.

Загальна сума коштів грантів на проєкти мобільності з Україною сягає 54 018 009 євро. 11 505 українських студентів (бакалаврів, магістрів, аспірантів) отримали можливість їздити на навчання, а працівники — викладати та підвищувати кваліфікацію в Європі на підставі міжінституційних угод, які укладають європейські університети спільно з ЗВО України.

КА 1. Академічна мобільність. Міжнародні спільні освітні програми Еразмус Мундус — стипендії для навчання / викладання у магістерських програмах та PhD-програмах.

За результатами семи конкурсів індивідуальних стипендій для навчання у спільних освітніх програмах (KA111) обрано 288 стипендіатів, із яких 274 українські студенти отримали стипендії на навчання за спільними магістерськими програмами Еразмус Мундус (Erasmus Mundus Master Courses and Erasmus Mundus Joint Master Degrees — EMJMDs).

За результатами конкурсів у 2014–2020 роках серед 237 проєктів Спільних магістерських програм Еразмус Мундус (Erasmus Mundus Joint Master Degrees) 13 спільних магістерських програм запроваджено за участі 16 українських інституцій.

КА 1. Мобільність для молоді.

У 2015–2020 роках Еразмус+ фінансувала мобільність для підтримки молоді, молодіжних лідерів та молодіжних працівників через міжнародну неформальну освіту на базі Європейського корпусу солідарності, Європейської волонтерської служби, обмінів тощо. Україна бере дуже активну участь у таких конкурсах, і вже понад 11 600 представників молоді та молодіжних працівників отримали фінансування для обміну досвідом із колегами з Європи.

КА 2. Проєкти співпраці задля розвитку інновацій та обміну успішними практиками.

48 (із поданих 646) проєктів міжнародної співпраці задля розвитку потенціалу у сфері вищої освіти було реалізовано в період із 2015 до 2022 року за участі України. У проєкті з модернізації STEAM-освіти Прикарпатський національний університет імені Стефаника був координатором-грантоотримувачем. За результатами конкурсу 2020 року три українські університети стали грантоотримувачами й координаторами проєктів: Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний університет «Львівська політехніка» та Національний університет «Запорізька політехніка».

Проєкти тривали 2–4 роки з бюджетом 500 000–1 000 000 євро за участі понад 6 партнерів із різних країн у консорціумі. Загальний бюджет наданих ЄС грантів на реалізацію 48 проєктів склав близько 43 млн євро. За результатами конкурсів у 2019–2020 роках Україна отримала додатково окреме вікно фінансування в розмірі 2 млн євро на проєкти з розвитку потенціалу вищої освіти.

КА 2. Розвиток потенціалу молоді (КА 214).

Нове вікно Східного партнерства для Розвитку потенціалу молоді було відкрито для країн Східного партнерства на період із 2017 до 2019 рік. За результатами трьох конкурсів реалізовано 59 проєктів за участі 46 українських організацій, із яких 22 були координаторами та 3 ЗВО. Загальна сума фінансування грантів склала 6 149 904 євро.

КА 3. Підтримка реформ.

44 проєкти реалізують за участі українських громадських організацій як партнерів у межах напрямку «Підтримка реформ у сфері молодіжної політики» (КА 347).

Проекти напрямку Жана Моне.

121 (із поданих 1 069) проєкт у напрямі Жана Моне стали переможцями семи конкурсів у період із 2014 до 2020 року. Бюджет ЄС на фінансування напрямку Жана Моне для України складає понад 3,9 млн євро плюс 1,3 млн євро на мережі.

За результатами конкурсів 2019–2020 років отримано додатково окреме вікно фінансування для України на напрям Жана Моне. Європейський Союз виділив на реалізацію проєктів за цим напрямом 500 тис. євро.

ВИСНОВКИ, ПОДАЛЬШІ КРОКИ ТА ВИКЛИКИ

Продовжувати реалізацію програми «Нова українська школа» на наступних рівнях повної загальної середньої освіти.

Розвивати шкільну інфраструктуру та потенціал учителів для впровадження нових державних стандартів на основі компетентнісного підходу, розвивати культуру формувального оцінювання, впровадити академічну автономію.

Ухвалити Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

Ухвалити Закон України «Про освіту дорослих».

За можливості створити онлайнпортали та наповнювати їх для сприяння самореалізації та розвитку молоді.

Переглянути статус України в програмі ЄС Erasmus+, провести з європейською стороною спільне дослідження щодо переваг і можливостей членства України в програмі Erasmus+ у статусі програмної країни.

2.26 ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ

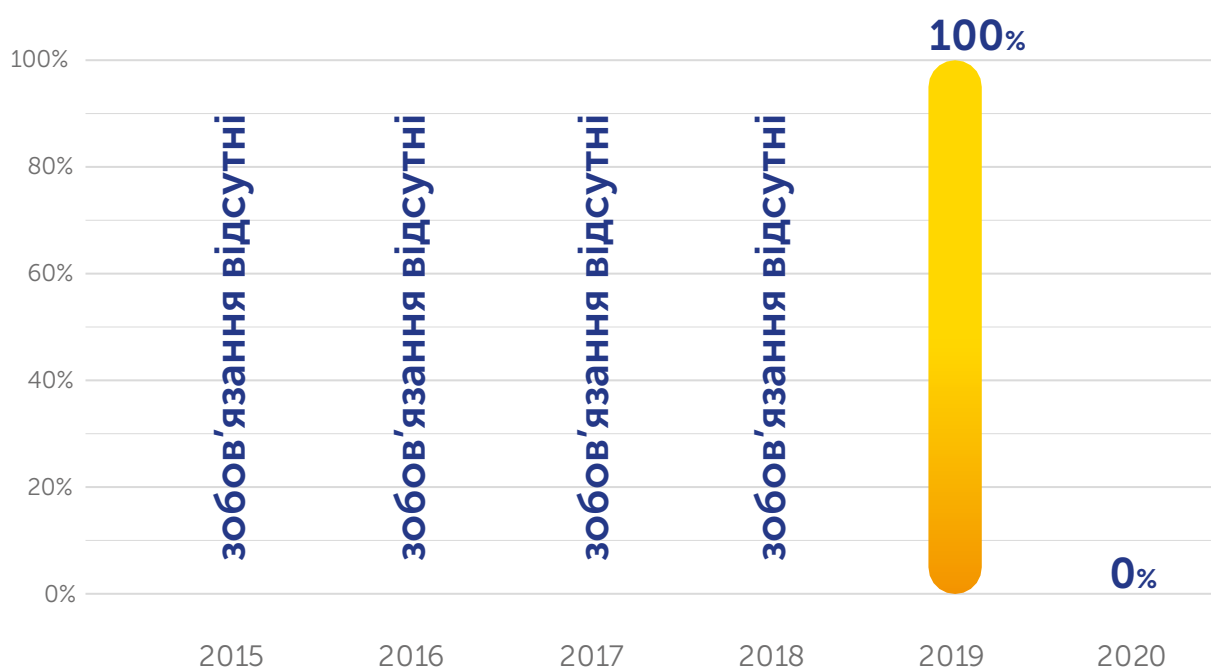
Включає **17** заходів у рамках **4** завдання
Загальний прогрес виконання від початку дії УА - **24%**

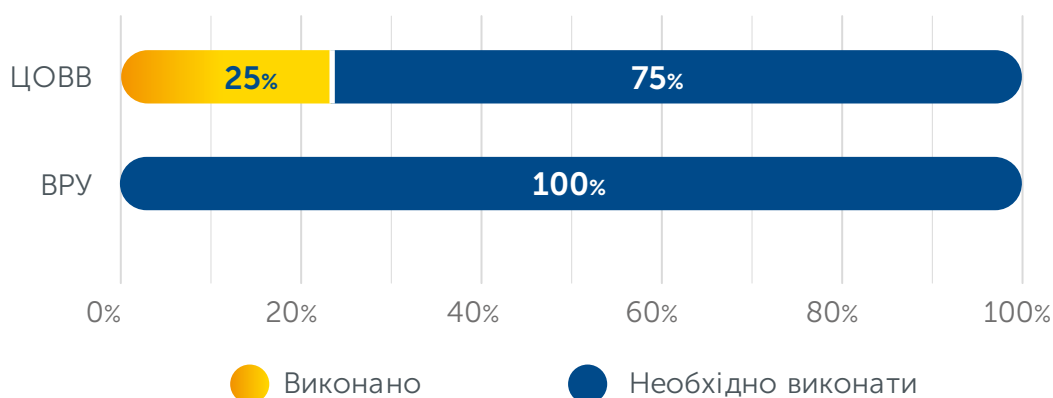
17
ЗАХОДІВ

4
ЗАВДАННЯ

У РОЗРІЗІ ОСТАННІХ 6 РОКІВ

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ВИКОНАВЦІВ:

Одним із напрямів співпраці між Україною та Європейським Союзом є захист фінансових інтересів сторін під час використання допомоги, яку Україна отримує від Європейського Союзу.

Компетентними органами української сторони визначено МВС, Міністерство економічного розвитку, Міністерство фінансів, Міністерство юстиції, НАБУ, ДФС, Держаудитслужбу, Держфінмоніторинг, НАДС, Національну поліцію, СБУ, Офіс Генерального прокурора, Службу зовнішньої розвідки та АРМА, а європейської сторони — Управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF) і Європейський суд аудиторів. У зв'язку з цим Управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству може погоджувати з українськими колегами дії щодо подальшого співробітництва у сфері протидії шахрайству, в тому числі проведення спільних із органами влади України оперативних заходів у рамках окремих розслідувань.

Питання співробітництва щодо захисту фінансових інтересів України та ЄС у зв'язку із використанням коштів ЄС є предметом постійного діалогу сторін під час засідань двосторонніх органів Україна–ЄС.

Для належного виконання зобов'язань запроваджено національний механізм координації взаємодії органів державної влади з метою захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу⁶⁶, утворено Міжвідомчу координаційну раду з питань протидії порушенням, які впливають на фінансові інтереси України та ЄС, затверджено її посадовий склад, положення та створено Національний контактний пункт з організації взаємодії з OLAF та Європейським судом аудиторів, виконання функцій якого покладено на МВС.

66 Постанова КМУ від 25.10.2017 № 1110 «Про запровадження національного механізму координації взаємодії органів державної влади з метою захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу».

У 2020 році діалог сторін щодо цього питання дещо уповільнився, що обумовлено не лише процесом реформування OLAF та відповідним розподілом повноважень у зв'язку із заснуванням інституту Європейської прокуратури, але й об'єктивними обмеженнями, зумовленими пандемією COVID-19.

У грудні 2020 року отримано пропозиції OLAF щодо укладання домовленостей про співпрацю між OLAF та МВС, Національною поліцією, СБУ та Офісом Генерального прокурора разом із відповідними проєктами адміністративних домовленостей.

11 лютого 2021 року під час 7-го засідання Ради асоціації Україна–ЄС у Брюсселі підписано Угоду про адміністративне співробітництво між OLAF та Офісом Генерального прокурора.

РОЗДІЛ 3.

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ

ВНУТРІШНІЙ ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ТА ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Комплексність Угоди про асоціацію обумовлює серйозні виклики для її ефективного виконання, насамперед із точки зору планування, узгодження різних сфер та обрання способів виконання відповідних зобов'язань. Це вимагає розвитку інституційної спроможності та належного механізму координації виконання Угоди.

У 2014 році в Україні запроваджено централізовану інституційну модель координації процесу європейської інтеграції.

Для належного інституційного забезпечення виконання Угоди та координації політики у сфері європейської інтеграції:

- визначено питання, з яких Кабінет Міністрів здійснює спрямування, координацію та контроль у сфері європейської інтеграції⁶⁷;
- утворено Урядовий офіс з питань європейської інтеграції⁶⁸, визначено його повноваження⁶⁹;
- запроваджено посади заступників міністрів із питань європейської інтеграції;
- запроваджено порядок планування, моніторингу та оцінки виконання Угоди⁷⁰, створено інформаційну систему моніторингу «Пульс Угоди»;
- на урядовому рівні впроваджено процедуру оцінки відповідності проєктів актів зобов'язанням у сфері європейської інтеграції та праву ЄС⁷¹;
- утворено робочі групи з виконання Угоди та забезпечення роботи підкомітетів асоціації, визначено порядок їхньої роботи⁷²;
- моніторингову та організаційну складові роботи Урядового офісу посилено шляхом наділення його функціями секретаріату спільних органів асоціації з української сторони: Ради асоціації, Комітету асоціації та його підкомітетів⁷³;
- забезпечено виконання централізованого та постійного перекладу українською мовою актів законодавства ЄС⁷⁴.

67 Див. п. 3 Постанови Кабінету Міністрів від 04 жовтня 2017 року № 759.

68 Постанова Кабінету Міністрів від 27 травня 2014 року № 157. Водночас Постановою Кабінету Міністрів від 04 жовтня 2017 року № 759 утворено Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, до відання якого, крім європейської інтеграції, були віднесені питання організаційного, експертно-аналітичного та інформаційного забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України у сфері євроатлантичної інтеграції, а також затверджено оновлене положення про Урядовий офіс.

69 Постанова Кабінету Міністрів від 04 жовтня 2017 року № 759.

70 Постанова Кабінету Міністрів від 31 травня 2017 року № 447 «Питання проведення планування, моніторингу та оцінки результативності виконання Угоди про асоціацію...».

71 Див. параграфи 281, 32, 33, 35, 471 - 475, 52 та ін. Регламенту Кабінету Міністрів, затвердженого Постановою від 18 липня 2007 року № 950.

72 Див. Постанову Кабінету Міністрів від 08 липня 2015 року № 646.

73 Див. Постанову Кабінету Міністрів від 10 грудня 2014 року № 700, а також Постанову Кабінету Міністрів від 08 липня 2015 року № 646.

74 На сьогодні переклад актів *acquis* ЄС виконують насамперед за підтримки ЄС в рамках проєктів технічної допомоги.

КООРДИНАЦІЯ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ/ ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ		ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ	ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, культури, молоді, спорту та інформаційної політики	Комісія з питань координації виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	Офіс Президента України	Комітет з питань інтеграції України з Європейським Союзом
Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України			
РГ «Юстиція, свобода та безпека», № 1	РГ «Транспорт», № 8		
РГ «Вільний рух товарів», № 2	РГ «Довкілля», № 9		
РГ «Підприємництво та торгівля послугами», № 3	РГ «Освіта, наука, технології, культура, молодь та спорт», № 10		
РГ «Митні питання та сприяння торгівлі», № 4	РГ «Аграрна політика та регіональний розвиток», № 11		
РГ «Державні закупівлі, конкуренція», № 5	РГ «Соціальна політика», № 12		
РГ «Інтелектуальна власність», № 6	РГ «Економіка та фінанси», № 13		
РГ «Енергетика», № 7	РГ «Торгівля та сталий розвиток», № 14		
Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України			
директорати з питань стратегічного планування та європейської інтеграції у складі міністерств та інших центральних органів виконавчої влади			

ПОЛІТИЧНИЙ РІВЕНЬ

На рівні Уряду політичне спрямування євроінтеграційної політики під керівництвом Прем'єр-міністра здійснює Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Також у різних форматах у звітному періоді працював відповідний урядовий комітет, до повноважень якого віднесені питання європейської та євроатлантичної інтеграції, як платформа для обговорення «горизонтальних» рішень та вирішення питань щодо відповідності проєктів актів Уряду Угоді про асоціацію та праву ЄС (*acquis*).

02 вересня 2020 року Уряд створив⁷⁵ Комісію з питань координації виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Одне з основних завдань комісії полягає в забезпеченні підготовки пропозицій для розвитку відносин із ЄС у сфері європейської інтеграції України, всебічної та ефективної координації виконання Угоди про асоціацію на рівні міністерств, а також результативного діалогу з Верховною Радою, бізнесом та громадянським суспільством. комісія також розглядає пріоритети виконання Угоди та євроінтеграційні законодавчі ініціативи Уряду. На сьогодні відбулося вже три засідання комісії, під час яких було розглянуто прогрес та пріоритети виконання Угоди, напрями поглиблення інтеграції з ЄС. Крім того, комісія визначила пріоритетні євроінтеграційні законопроєкти, які Уряд супроводжуватиме в парламенті, а також відповідний перелік законопроєктів, що мають бути розроблені міністерствами та внесені Урядом на розгляд Верховної Ради, насамперед у сферах транспорту, енергетики, екології, аграрної політики тощо⁷⁶.

НА РІВНІ УРЯДУ ТА МІНІСТЕРСТВ

Створений у складі Секретаріату Кабінету Міністрів Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції⁷⁷ забезпечує координацію діяльності органів виконавчої влади з розроблення та здійснення заходів, спрямованих на виконання Угоди про асоціацію, контроль за виконанням Угоди та координацію процесу наближення законодавства.

⁷⁵ Постанова Кабінету Міністрів від 2 вересня 2020 року № 851.

⁷⁶ Див. <https://www.kmu.gov.ua/news/premyer-ministr-nasha-meta-nezminna-mi-ruhayemosya-do-vnutrishnogo-rinku-yes>.

⁷⁷ На сьогодні в Урядовому офісі існує 59 штатних одиниць, із них 46 відповідають за питання європейської інтеграції. Водночас 28 із 59 вказаних штатних одиниць залишаються незаповненими. Процес формування кадрового складу був призупинений, насамперед у зв'язку з обмеженнями, пов'язаними з COVID-19. Відновлення відбору експертів та спеціалістів очікується найближчим часом із набуттям чинності Законом України від 23.02.2021 № 1285 «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення проведення конкурсів на зайняття посад державної служби та інших питань державної служби».

ВИКОНАВСЬКИЙ РІВЕНЬ

На рівні міністерств діють спеціальні підрозділи з питань європейської інтеграції, на які покладено завдання координації виконання Угоди у сферах діяльності відповідного міністерства. Вказані підрозділи, як правило, діють у складі відповідних стратегічних директоратів, що були утворені в рамках реформи системи державного управління відповідно до Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року та плану заходів з її реалізації⁷⁸.

Згідно з оцінкою стану реформування державного управління⁷⁹ фактична частка міністерств, структури апарату яких відповідають уніфікованим вимогам, на кінець 2019 року складала 80%. Оцінку цього показника було виконано шляхом аналізу структур і штатних розписів міністерств на відповідність установленим вимогам⁸⁰. У складі апарату міністерства передбачено утворення директорату стратегічного планування та європейської інтеграції⁸¹ для виконання завдань, пов'язаних зі стратегічним плануванням діяльності та плануванням бюджету міністерства, європейською інтеграцією, координацією виконання міністерством міжнародних зобов'язань, а також координацією роботи із забезпечення формування державної політики у сферах компетенції міністерства. Аналіз структури і штатних розписів апарату 15 міністерств, які функціонували станом на 01 березня 2020 року, показав, що фактично вимогам відповідають структури апарату 12 міністерств.

Іншим важливим аспектом посилення інституційної спроможності є проведення конкурсів на зайняття посад фахівців з питань реформ (ФПР) для завершення формування кадрового складу директоратів, генеральних департаментів, Урядового офісу з питань координації європейської та євроатлантичної інтеграції.

Станом на 01 березня 2020 року в директоратах на посадах ФПР категорій «Б» та «В» працювало 726 працівників, із них 35 — генеральні директори, 7 — заступники генеральних директорів, 161 — керівники експертних груп, 523 — державні експерти. Із урахуванням посад ФПР категорії «А», до якої належать державні секретарі міністерств, керівництво Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України та НАДС, станом на 01 березня 2020 року на посадах фахівців із питань реформ загалом працювало 753 працівника. В Урядовому офісі на посадах ФПР працюють 20 працівників із 45 наявних штатних одиниць⁸².

78 Розпорядження Кабінету Міністрів від 24 червня 2016 року № 474 в редакції від 18 грудня 2018 року № 1102-р.

79 Див. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/zviti-pro-vikonannya/par-report-ukr-web.pdf>

80 Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2005 року № 179 «Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій».

81 Згідно із зазначеними вимогами передбачено також утворення в усіх міністерствах директоратів політики для виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням формування державної політики в одній або декількох сферах компетенції міністерства, а також із координацією та моніторингом її реалізації, проведення аналізу та оцінки впливу її реалізації на заінтересованих сторін.

82 На сьогодні структура Урядового офісу передбачає 59 штатних одиниць, із них — 45 ФПР, 14 — спеціалістів. На сьогодні також не заповнені вакансії 3 спеціалістів.

Оцінка відповідності законодавства

У частині організації процесу наближення законодавства до *acquis* ЄС Регламентом Уряду передбачено:

- обов'язок розробника урядових документів (проекту концепції державної політики, проекту закону, проекту постанови) проаналізувати та вказати зобов'язання України у сфері європейської інтеграції та міжнародну практику щодо впровадження відповідного законодавства ЄС;
- аналіз Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції проектів урядових документів (проекту концепції державної політики, проекту закону, проекту постанови) на етапі міжвідомчих консультацій на предмет відповідності міжнародним зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції;
- обов'язковий розгляд урядовим комітетом із питань європейської інтеграції проектів урядових документів (проекту концепції державної політики, проекту закону, проекту постанови), до яких Секретаріат Кабінету Міністрів (Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції) надав зауваження в частині їх відповідності зобов'язанням у сфері європейської інтеграції.

У цьому контексті викликом є подальше забезпечення якісної експертизи відповідності проектів актів Уряду та Верховної Ради України Угоді про асоціацію та іншим зобов'язанням у сфері європейської інтеграції, особливо з огляду на постійне збільшення кількості проектів, які розробляє Уряд та/або які вносять на розгляд Верховної Ради.

Планування, моніторинг та оцінка

Угода про асоціацію та інші зобов'язання України у сфері європейської інтеграції стали основою для програмних документів державної політики України, що протягом звітного періоду було відображено в основних програмних та організаційних документах Уряду, зокрема в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України та Плані заходів з її виконання, а також у відповідних секторальних програмних документах.

На сьогодні основним програмним документом є відповідний План заходів⁸³, затверджений у 2017 році та оновлений у 2019 році.

План заходів — це масштабний документ, що визначає майже 2 000 завдань та близько 8 000 заходів, які охоплюють 24 сфери. За виконання завдань відповідальні 106 органів влади України. Кожне з цих завдань відповідає окремій статті Угоди або імплементує визначені норми права Європейського Союзу.

План заходів є документом, який має підвищити відповідальність виконавчої влади за виконання Угоди про асоціацію. Окрім того, зазначений план із чіткими індикаторами спрощує контроль за цим процесом із боку Уряду та громадськості.

⁸³ Постанова Кабінету Міністрів від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Такий підхід має забезпечити узгодженість та прозорість у виконанні Україною зобов'язань, що передбачені Угодою про асоціацію, а також ефективний моніторинг імплементації актів законодавства ЄС.

Для вдосконалення процесу планування, моніторингу та оцінки результативності виконання Угоди створено відповідну інформаційну систему «Пульс Угоди» (<http://pulse.eu-ua.org>). Це онлайнсистема моніторингу реалізації Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію з ЄС та єдиний інструмент планування, моніторингу та оцінки результативності виконання Угоди, який надає узагальнену інформацію про стан виконання відповідних завдань. На сьогодні Уряд та Урядовий офіс працюють над розширенням системи.

Водночас, враховуючи комплексність та велику кількість завдань плану заходів, важливо забезпечити його узгодженість як зі стратегічними планами пріоритетних дій Уряду, так і з детальнішими планами галузевих реформ, а також пріоритизацію та вибір оптимальних шляхів виконання відповідних завдань і змістовної оцінки стану їх виконання.

У цьому контексті важливу роль відіграватиме новостворена Комісія з питань координації виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також посилення у цьому зв'язку відповідної секторальної роботи. У поєднанні з пріоритизацією на політичному рівні та розвитком системи моніторингу та оцінки План заходів з виконання Угоди має стати гнучким і чітким урядовим інструментом реалізації Угоди.

Законодавчий процес

Важливим фактором успіху виконання євроінтеграційних зобов'язань є злагоджений законодавчий процес у Верховній Раді. На сьогодні у парламенті діє процедура оцінки відповідності законопроектів на предмет їхньої відповідності праву ЄС. Зокрема Комітет ВРУ з питань інтеграції до Європейського Союзу виконує відповідну оцінку законопроектів під час їх підготовки до розгляду в першому читанні⁸⁴. Урядовий офіс також готує відповідні висновки та надає їх Комітету. Регламентом Уряду з грудня 2020 року також передбачено обов'язковий аналіз на предмет відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції законопроектів, які ініційовані народними депутатами та які розглядає Урядом відповідно до статті 103 Регламенту Верховної Ради.

Крім того, відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів «до законопроекту, що стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правових та права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), додається також висновок про відповідність таким зобов'язанням, який готується Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів за встановленою формою та підписується віце-прем'єр-міністром, до компетенції якого віднесені питання європейської інтеграції⁸⁵».

84 Стаття 93 Закону України від 10 лютого 2010 року № 1861 «Про Регламент Верховної Ради України».

85 Див. § 71 у редакції згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 1285 від 16.12.2020.

ПОДАЛЬШІ КРОКИ

Координація політики європейської інтеграції

- Продовжити практику регулярного обговорення та предметного розгляду прогресу виконання Угоди та відповідних пріоритетів на політичному рівні, у тому числі в рамках Комісії з питань координації виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
- Посилити міжвідомчу координацію та узгодження заходів із виконання Угоди, зокрема на рівні відповідних секторальних та міжвідомчих робочих груп та відповідно до визначених пріоритетів виконання Угоди та реалізації євроінтеграційної політики.
- Завершити на основі принципів належного врядування формування кадрового складу Урядового офісу та директоратів міністерств, до відання яких належать питання європейської інтеграції, зокрема шляхом конкурсного відбору фахівців із питань реформ. Забезпечити розвиток відповідних професійних знань і навичок державних службовців, залучених до виконання Угоди про асоціацію.

Оцінка відповідності законодавства

- Забезпечити ефективну підготовку та дотримання планів із розробки та ухвалення проєктів актів, у тому числі шляхом тісної взаємодії з парламентом.
- Забезпечити підготовку висновків про відповідність зобов'язань України у сфері європейської інтеграції щодо законопроєктів, що Уряд вносить на розгляд парламенту та які стосуються таких зобов'язань.
- Посилити експертизу відповідності актів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, зокрема шляхом завершення формування кадрового складу Урядового офісу та ефективної взаємодії з відповідними проєктами технічної допомоги, а також удосконалення процедури аналізу відповідності актів законодавства та забезпечення дотримання відповідних регламентних вимог міністерствами та іншими органами виконавчої влади.

Планування, моніторинг та оцінка

- Розширити національну систему моніторингу виконання Угоди — «Пульс Угоди» — для впровадження інструментів звітування про виконання плану заходів на рівні державних органів, удосконалення механізмів подальшої верифікації звітів Урядовим офісом та кількісної оцінки виконання завдань, включення до «Пульсу Угоди» завдань і заходів, спрямованих на виконання плану заходів та затверджених на рівні міністерств та інших державних органів.
- Забезпечити регулярне оновлення Плану заходів з виконання Угоди за результатами моніторингу та з урахуванням визначених пріоритетів виконання Угоди та реалізації євроінтеграційної політики.

- Забезпечити моніторинг та надання пропозицій щодо узгодженості Плану заходів з виконання Угоди та стратегічних планів пріоритетних дій Уряду, планів галузевих реформ, а також щодо пріоритизації та вибору оптимальних шляхів виконання відповідних завдань.
- Забезпечити подальший розвиток інструментів якісної оцінки, прогнозування наслідків та оцінки реалізованих заходів, зокрема шляхом контролю якісної підготовки прогнозів впливу реалізації акта на інтереси заінтересованих сторін та проведення консультацій із заінтересованими сторонами, оцінки впливу на бюджет, а також посилення практики оцінки застосування наближеного законодавства та наслідків реалізованих заходів під час підготовки звітів про виконання Угоди.
- Визначити та впровадити на практиці систему документів державного стратегічного планування.

Законодавчий процес

- Сприяти узгодженню питання оцінки законопроектів на предмет їхньої відповідності Угоді про асоціацію під час їх підготовки до другого читання, а також виробленню відповідних механізмів експертизи та консультацій для сфер поглибленої інтеграції, зокрема щодо виконання вимог Додатка XXVII «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» до Угоди про асоціацію, а також у майбутньому щодо сфер, пов'язаних із інтеграцією у внутрішній ринок ЄС.
- Забезпечити проведення аналізу на предмет відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції законопроектів, які ініційовані народними депутатами та які розглядає Уряд відповідно до статті 103 Регламенту Верховної Ради.

РОЗДІЛ 4. ДОПОМОГА З БОКУ ЄС ТА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ

Протягом тривалого часу ЄС є не тільки важливим політичним, економічним та зовнішньоторговельним партнером, а й донором, що надає значні ресурси фінансової допомоги для підтримання впровадження реформ в Україні.

У рамках співробітництва між Україною та ЄС у 2014–2020 роках сторони реалізували чотири програми макрофінансової (кредитної) допомоги ЄС (МФД).

Програми було реалізовано згідно з укладеними в 2013, 2014, 2015 та 2018 роках та згодом ратифікованими Верховною Радою України меморандумами про взаєморозуміння між Україною як позичальником та ЄС як кредитором та кредитними угодами між Україною як позичальником, НБУ як агентом позичальника та ЄС як кредитором.

За результатами реалізації відповідного комплексу заходів Україна отримала:

- у рамках МФД-I усі заплановані кошти — 610 млн євро (у 2014–2015 роках);
- у рамках МФД-II усі заплановані кошти — 1 млрд євро (у 2014 році);
- у рамках МФД-III два з трьох можливих траншів — 1,2 млрд євро (з 1,8 млрд євро можливих) (у 2015 та 2017 роках);
- у рамках МФД-IV усі заплановані кошти — 1 млрд євро (у 2018 та 2020 роках).

Також у 2020 році було отримано 1-й транш у розмірі 600 млн євро в рамках започаткованої у 2020 році нової «виняткової» програми МФД на загальну суму 1,2 млрд євро.

На сьогодні загальна сума отриманої Україною у 2014–2020 роках макрофінансової допомоги складає 4,41 млрд євро.

Інструменти реалізації програм МФД:

1) меморандум про взаєморозуміння між Україною як позичальником та ЄС як кредитором, яким визначені передумови виділення коштів, зокрема загальні умови (задовільний результат виконання зобов'язань, узгоджених між Україною та МВФ, досягнення задовільного прогресу в імплементації Угоди про асоціацію тощо) та спеціальні умови (впровадження узгоджених сторонами заходів у рамках реалізації структурних реформ);

2) кредитна угода між Україною як позичальником, НБУ як агентом позичальника та ЄС як кредитором, якою визначені технічні й фінансові аспекти надання кредиту.

Відсоткова ставка запозичення за програмами на строк від 5 до 15 років не перевищує 2% річних (зазвичай складає близько 1%), однак конкретний її розмір за кожним траншем стає відомим тільки під час виходу ЄК, що має найвищий кредитний рейтинг (AAA), на зовнішній ринок запозичень для отримання коштів, які будуть перераховані Україні за цією ж відсотковою ставкою.

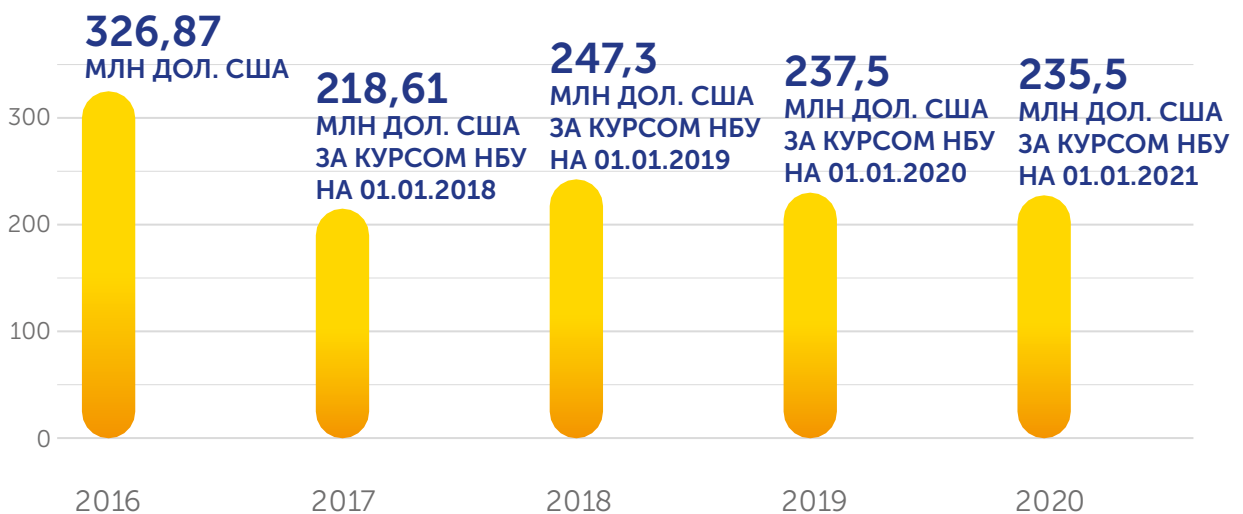
20.05.2020 р. Рада ЄС ухвалила остаточне рішення щодо нової «виняткової» макрофінансової допомоги (МФД) для подолання наслідків кризи, спричиненої пандемією COVID-19, для низки країн (Албанії, Боснії та Герцеговини, Грузії, Йорданії, Косово, Республіки Молдова, Чорногорії, Північної Македонії, Тунісу), включно з Україною.

Рішення відкрило для України можливість отримання пільгового кредиту на суму 1,2 млрд євро в рамках нової програми МФД. Програма розрахована на 12 місяців і передбачатиме виплату двох траншів по 600 млн євро кожен.

09 грудня 2020 року Європейська Комісія перерахувала Україні перший безумовний транш у рамках нової програми МФД у сумі 600 млн євро.

Також у 2016–2020 роках ЄС надавав допомогу на виконання положень Порядку денного асоціації Україна–ЄС та Угоди про асоціацію з ЄС відповідно до Європейського інструменту сусідства (із бюджетом у розмірі 15,4 млрд євро для всіх 16 країн сусідства (Алжир, Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Єгипет, Грузія, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Лівія, Республіка Молдова, Марокко, окупована палестинська територія, Сирія, Туніс та Україна).

ЗАГАЛЬНІ ОБСЯГИ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ З БОКУ ЄС СКЛАЛИ⁸⁶:

86 За інформацією Представництва ЄС в Україні.

У 2015–2017 роках ЄС надавав допомогу Україні в рамках «спеціальних заходів», перелік яких узгоджувався з українською стороною в рамках щорічних місій із програмування.

У грудні 2017 року Європейська Комісія затвердила нову Стратегічну програму допомоги Україні на 2018–2020 роки.

У 2016–2020 роках ЄС надавав допомогу в рамках:

- програм бюджетної підтримки у сферах подолання технічних бар'єрів у торгівлі, енергетики, транспорту, регіонального розвитку, державного управління та в рамках Контракту з розбудови держави. До Державного бюджету було перераховано близько 173 млн євро;
- 474 проєктів технічної допомоги ЄС (які пройшли державну реєстрацію) на загальну суму близько 606,7 млн євро, які виконувалися через національні та регіональні програми допомоги ЄС, програми прикордонного співробітництва, механізм Twinning, освітню програму Tempus (Erasmus+), програму Всеохоплюючої інституційної розбудови та Інструмент ядерної безпеки;
- укладених 35 угод про фінансування нових програм допомоги ЄС Україні на загальну суму близько 1,4 млрд євро.

Для підвищення ефективності нагляду та контролю за використанням коштів та покращення результативності проєктів і програм зовнішньої допомоги ЄС протягом звітного періоду:

- ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 13 липня 2018 року № 554 «Про запровадження національної системи управління та контролю за виконанням спільних операційних програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства 2014–2020»;
- ухвалено Постанову Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 року № 702 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» з метою удосконалення процедур підготовки, виконання та проведення моніторингу програм секторальної бюджетної підтримки ЄС;
- започатковано проведення спільних переглядів портфелю проєктів ЄС, що реалізуються в Україні (протягом 2016–2020 років проведено 7 спільних оглядів програм і проєктів, у тому числі програм секторальної бюджетної підтримки та програм прикордонного співробітництва).

УЗАГАЛЬНЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ / РЕЗЮМЕ

У 2020 році були підбиті важливі підсумки роботи Уряду над імплементацією Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (далі — «Угода про асоціацію»). За звітний шестирічний період вдалося досягти помітних успіхів у виконанні Угоди в рамках політичної асоціації та економічної інтеграції. Так, загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію з 2014 року становить 54%. Це означає, що ми виконали трохи більше половини завдань, які ставила перед собою Україна в рамках Угоди.

21 березня 2014 року під час позачергового Саміту Україна–ЄС було підписано політичну частину Угоди про асоціацію. За цей час ми побудували інтенсивний та всеосяжний діалог із ЄС на різних рівнях. На сьогодні Україна дуже активно співпрацює з ЄС. Цю динаміку чітко продемонстрували результати 22-го Саміту Україна–ЄС та 7-го засідання Ради асоціації Україна–ЄС, а також постійна комунікація з Європейською Комісією, яка відбувається в рамках комітетів, підкомітетів і кластерів асоціації з усьому спектру питань, які охоплює Угода.

Сьогодні Україна і ЄС — це близькі партнери та друзі, які підтримують один одного та конструюють політичний, безпековий та економічний порядок денний Європи в цілому. У 2020 році Україна приєдналася до майже 90% заяв Європейського Союзу щодо міжнародних подій і підходів до їх врегулювання. Водночас Європейський Союз підтримує санкції проти Росії за її агресію на Донбасі та окупацію АР Крим. Загалом із 2014 року по березень 2021 року Україна приєдналася до 2 323 заяв Європейського Союзу.

Однією з ключових стала реформа децентралізації. Органи місцевого самоврядування ОТГ отримали додаткові повноваження та ресурси для забезпечення їх виконання, що дало змогу покращити ефективність управління на рівні територіальних громад та забезпечити надання якісних послуг населенню. У результаті реалізації першого етапу реформи (2014–2019 роки) на базі 4492 існуючих громад добровільно створено 983 об'єднані територіальні громади. У 2020 році Уряд затвердив 24 розпорядження про визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад 24 областей, у результаті чого в країні створено 1 469 територіальних громад. Крім того, у результаті реформи в Україні створено майже 900 ЦНАПів, що надають зручні державні послуги громадянам.

Розпочато реформу державного управління, що дає змогу створити міцний управлінський скелет для держави з конституційною пам'яттю. У 2016 році Уряд розробив і затвердив Стратегію реформування державного управління України на період до 2021 року, що відповідає європейським стандартам урядування (SIGMA/OECD). Відповідно до визначених місій, цілей і сфер державної політики у десяти пілотних міністерствах, двох національних агентствах та Секретаріаті Кабінету Міністрів утворено нові структурні підрозділи — директори. Розпочато проведення конкурсів на зайняття посад фахівців із питань реформ у новоутворених директоратах. Нещодавно Верховна Рада ухвалила законопроект, яким відновлено конкурси на зайняття державних посад, для формування державної служби з найкращих кандидатів. Такі конкурси були призупинені через

карантинні обмеження у зв'язку з пандемією COVID-19. Також унеможливлено звільнення державних службовців вищої категорії за політично вмотивованими рішеннями.

Для посилення інституційної спроможності виконання Угоди про асоціацію під час 7-го засідання Ради асоціації Україна–ЄС було започатковано Проєкт ЄС «Natolin4Capacity Building», який спрямований на забезпечення навчання державних службовців України у сфері права ЄС та європейської інтеграції.

Верховна Рада України ухвалила новий Виборчий кодекс України та запровадила механізм державного фінансування політичних партій, що покликано забезпечити незалежність політичних партій.

Наші правоохоронці активно співпрацюють з Консультативною місією ЄС. Україна ефективно взаємодіє з КМЄС у питаннях реформування цивільного сектору безпеки для сприяння проведенню комплексної реформи та підготовки (навчання і тренування) персоналу системи українських правоохоронних органів відповідно до європейських стандартів. КМЄС є складовою частиною СПБО ЄС. У 2020 році було схвалено нову Стратегію національної безпеки, що ґрунтована на орієнтованому на людину підході. Уперше повне виконання Угоди про асоціацію визначено пріоритетом національної безпеки.

У сфері інтегрованого управління кордонами створюється абсолютно нова «інтелектуальна» технічна система охорони державного кордону. Посилено систему моніторингу морської акваторії Азовського та Чорноморського узбережжя, басейнів річок Дніпро та Дунай. Зокрема модернізовано п'ять спостережних пунктів на Азовському узбережжі.

У рамках компонента підвищення стійкості на 4 атомних електростанціях була введена в експлуатацію автоматизована система ідентифікації, моніторингу та повідомлення про виявлення безпілотних літальних апаратів (безпілотників).

У червні 2020 року Комітет MONEYVAL затвердив другий Звіт про прогрес України, в якому відзначив позитивну динаміку нашої держави у приведенні національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (ПВК/ФТ).

Звісно, це не повний перелік досягнень, а значна їх частина пов'язана з виконання економічної частини, яку Україна та ЄС підписали 27 червня 2014 року.

У сфері публічних закупівель Україна виконала значну частину зобов'язань у рамках Угоди, і наразі країна працює в напрямку отримання від ЄС офіційної позитивної оцінки виконання 1-го етапу Стратегії реформування системи публічних закупівель для офіційного взаємного відкриття ринків публічних закупівель у розрізі доступу до договорів про постачання товарів для центральних органів влади, що створить додаткові сприятливі умови для українського бізнесу у сфері міжнародної торгівлі.

Уже в 2014 році почала давати позитивний ефект поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) — з моменту надання Україні автономних торговельних преференцій. На це вказує зростання обсягів експорту українських товарів, щодо яких були скасовані або зменшені ввізні мита та запроваджені безмитні тарифні квоти. Загалом після набуття чинності Угоди за 2015–2020 роки експорт українських товарів у ЄС зріс на 60%. Наразі Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України з питомою вагою торгівлі товарами 40,7% від загального обсягу зовнішньої торгівлі України.

Постійно зростає кількість підприємств, умови виробництва продукції на яких відповідають вимогам ЄС. Для прикладу, у 2014 році 185 українських підприємств мали право експорту своєї продукції до ЄС, а за результатами 2019 року — 319. У 2020 році експортувати власну продукцію на ринок ЄС мали право 362 українські підприємства.

На сьогодні в Україні ухвалено 91 технічний регламент, із яких 83 розроблено на основі актів законодавства ЄС. При цьому 82 технічні регламенти вже є обов'язковими до застосування. Завершено перехід від застарілої системи обов'язкової сертифікації продукції в державній системі сертифікації «УкрСЕПРО» до системи оцінки відповідності згідно з технічними регламентами, що ідентичні європейським.

Як національні ухвалено 4 161 гармонізований європейський стандарт під усі технічні регламенти з Додатка III (крім частини стандартів щодо будівельних виробів та радіообладнання). Застосування цих стандартів свідчить про те, що продукція відповідає їхнім вимогам.

Із ухваленням базового законодавства щодо безпечності харчових продуктів та ідентифікації тварин в Україні розпочато запровадження основного принципу законодавства ЄС у цій сфері — контроль безпечності продукції «від лану до столу». Унаслідок реалізації заходів із імплементації права ЄС в законодавство України постійно зростають обсяги торгівлі аграрною і харчовою продукцією між Україною та ЄС. У структурі експорту переважають такі традиційні товари, як зернові, олійні культури та олії, зростає експорт низки інших аграрних і харчових продуктів. Крім того, постійно зростає кількість підприємств, які отримують дозвіл на експорт до ЄС. Станом на кінець 2020 року 362 українські виробники тваринної продукції пройшли процедури перевірки та отримали право на експорт продуктів тваринного походження до ЄС.

Україна має адаптувати до національного законодавства понад 250 актів ЄС за такими напрямками, як державний контроль у сфері СФЗ, безпечність харчових продуктів і кормів, здоров'я і благополуччя тварин, здоров'я рослин тощо. На виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію на початок 2021 року Україна наблизилася 60% актів у сфері СФЗ до права ЄС.

Постійно відбувається лібералізація у сфері митних відносин. Так, 26 березня 2021 року відбулося вручення першого в Україні сертифіката авторизованого економічного оператора (АЕО), що засвідчує високий ступінь довіри до суб'єкта господарювання та суттєво спрощує для нього митні формальності. У травні 2020 року запущено пілотний проєкт із автоматичного оформлення митних декларацій, основне завдання якого полягає в забезпеченні можливості функціонування автоматизованого випуску товарів у відповідний митний режим без участі посадової особи митниці.

Після підписання Конвенції Пан-Євро-Мед Україна невпинно працює над розширенням можливості діагональної кумуляції для вітчизняних виробників, що сприятиме їх залученню до регіональних і міжнародних ланцюгів створення доданої вартості.

У 2020 році запроваджено дворівневу систему державного управління сферою інтелектуальної власності, яка має на меті зменшити бюрократичні процеси та створити якісну модель державної системи правової охорони інтелектуальної власності на основі кращих європейських і світових практик.

Покращено інвестиційний та бізнес-клімат шляхом удосконалення законодавчих засад ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до положень законодавства ЄС, а також шляхом підвищення рівня прозорості та співставності показників фінансової звітності підприємств.

Приведено норми національного законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність до права ЄС, передбачено встановлення вимог щодо проведення аудиту фінансової звітності для підприємств, які становлять суспільний інтерес, а також підприємств із державною часткою власності.

Приєднання до програми ЄС COSME відкрило Україні доступ до бюджету програми в розмірі близько 900 млн євро. Фінансові ресурси надають у вигляді грантів на фінансування проєктів підтримки експортної та інноваційної діяльності малих і середніх підприємств (далі — «МСП»). Сукупний економічний ефект від участі в програмі для українських МСП та економіки України в цілому за 2017–2020 роки сягає 14,6 млн євро (порівняно з 3,3 млн євро, сплачених Україною до бюджету Програми COSME у вигляді членських внесків).

Триває робота з формування дорожньої карти спільних заходів України та ЄС у видобувній сфері, розроблення проєкту документа щодо стратегічного партнерства у сировинній сфері та проєкту концепції Конференції високого рівня щодо співпраці України та ЄС у видобувній галузі.

Одним із пріоритетів є залучення України до Європейських альянсів, а саме до Європейського альянсу акумуляторів (очікується відповідь на звернення Держгеонадра) та Альянсу сировинних матеріалів (до якого вже приєдналися Державна служба геології та надр України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, а також приватні підприємства).

У банківській сфері досягнуто значного прогресу в наближенні регуляторної та наглядової нормативної бази до норм ЄС, орієнтуючись на рекомендації Європейського банківського органу (ЕБА) та міжнародні стандарти, у тому числі рекомендації Базельського комітету з банківського нагляду (BCBS), що сприяло підвищенню стабільності банківської системи. Загалом ринок цінних паперів розвивається відповідно до Угоди про асоціацію, оскільки Україна прагне отримати режим внутрішнього ринку ЄС у сфері фінансових послуг.

Завдяки реформі публічних фінансів, підтриманій ЄС, підвищено ефективність і результативність бюджетних видатків, посилено зв'язок між пріоритетами державної політики, видатками державного бюджету та результатами діяльності головних розпорядників, запроваджено модель середньострокового бюджетного планування на всіх рівнях бюджетної системи.

06 жовтня 2020 року укладено Фінансову угоду щодо проєкту «Енергоефективність громадських будівель в Україні» між Україною та Європейським інвестиційним банком. Угодою передбачено підвищення енергоефективності близько 1 000 громадських будівель та зменшення енергоспоживання в них за рахунок кредитних коштів у сумі 300 млн євро.

Крім того, Україна впроваджує важливий європейський інструмент — екодизайн, який визначає вимоги щодо енергоефективності та екологічності різних енергоспоживчих продуктів. Досягнуто суттєвого прогресу в частині виконання вимог ЄС щодо запровадження енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів та ухвалення технічних регламентів з екодизайну, які встановлюють вимоги до енергетичних характеристик таких продуктів.

Ухвалено Закони України «Про оцінку впливу на довкілля» та «Про стратегічну екологічну оцінку», підзаконні нормативно-правові акти з метою інтегрування екологічних вимог у процеси ухвалення рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, а також врахування державних, громадських і приватних інтересів під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Відповідно до вимог Водної рамкової директиви ЄС затверджено нову структуру Державного агентства водних ресурсів України, що передбачає басейновий принцип управління водними ресурсами. У межах кожного району річкового басейну (суббасейну) визначено відповідну систему органів управління: 12 басейнових управлінь водних ресурсів та 15 регіональних офісів водних ресурсів; 13 басейнових рад — дорадчо-консультативних органів, які беруть участь у формуванні й реалізації державної водоохоронної політики в межах окремого району річкового басейну. Триває переоснащення сучасним обладнанням лабораторій, які досліджують стан хімічного забруднення води.

У сфері транспорту з ухваленням базового Закону України «Про внутрішній водний транспорт» розблоковано процес подальшого виконання Угоди. Українська сторона провела підготовку до підписання Угоди між Україною та ЄС про Спільний авіаційний простір. Найближчим часом очікується звернення стороною ЄС проєкту цієї угоди.

Уряд працює над інтеграцією України до європейського освітнього та наукового просторів. Україна посіла сьоме місце серед асоційованих країн за кількістю залучених коштів із загального бюджету програми «Горизонт 2020». Станом на лютий 2021 року в Україні було підписано 220 грантових угод на загальну суму близько 43,9 млн євро. Протягом 2016–2020 років МОН провело 16 двосторонніх конкурсів науково-дослідних проєктів із партнерськими державами-членами ЄС, за результатами яких реалізовано та спільно профінансовано близько 300 науково-дослідних проєктів. Наразі пріоритетним завданням у цій сфері є забезпечення якомога ширшої участі України у наступній Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (2021–2027 роки) та комплементарній Програмі наукових досліджень та навчання «Євратом». Тисячі українських студентів та науковців, а також окремі навчальні заклади України скористалися перевагами участі в освітній програмі ЄС ERASMUS+, що сприяло стрімкому зростанню академічній мобільності між Україною та ЄС.

Із 2016 року Україна бере участь у програмі ЄС «Креативна Європа» (2014–2020 роки) — найбільшій програмі ЄС для сектору культури і креативних індустрій, яка надає доступ до фінансування проєктів у сфері культури і креативних індустрій, підтримує розвиток європейських професійних мереж і платформ, заохочує розбудову партнерських зв'язків між країнами-учасницями, сприяє посиленню конкурентоспроможності сектору, надає підтримку ініціативам із охорони і промоції європейської культурної спадщини та культурного й мовного розмаїття Європи. За період із 2016 по 2020 рік програма «Креативна Європа» підтримала 38 проєктів за участі українських організацій на суму 5 472 228,12 євро. У 2019 році Україна приєдналася до Європейського фонду підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів «Eurimages».

У соціальній сфері, підписавши в 2016 році Європейський кодекс соціального забезпечення, який є основним орієнтиром європейської моделі соціального забезпечення, Україна взяла на себе зобов'язання надавати соціальну допомогу у низці сфер. Для їх виконання Україна здійснює заходи з удосконалення національного законодавства та роботи відповідних служб. Важливим елементом реформи є забезпечення гендерної рівності, зокрема запровадження принципу однакового підходу до чоловіків і жінок у сфері соціального забезпечення, а також реалізація принципів рівних можливостей та рівного ставлення до чоловіків і жінок у питаннях доступу до товарів та послуг та їх постачання.

Відтак із часу підписання політичної та економічної частини Угоди про асоціацію відбувся значний розвиток в інтеграційних відносинах між Україною та ЄС, а також відбулася еволюція самого права ЄС, що створило передумови для оновлення Угоди про асоціацію.

Саме тому на 22-му Саміті Україна–ЄС Президент України В. Зеленський передав стороні ЄС Концепцію оновлення Угоди про асоціацію. Цю концепцію розроблено з урахуванням інтересів українського бізнесу, адже в 2020 році Уряд вперше провів широке обговорення з бізнесом щодо функціонування зони вільної торгівлі та зібрав пропозиції щодо оновлення Угоди.

На 7-му засіданні Ради асоціації Україна–ЄС було домовлено продовжувати всебічний перегляд досягнення цілей Угоди та презентувати результати на Саміті Україна–ЄС у 2021 році, а також розпочати консультації щодо подальшої лібералізації торгівлі товарами в рамках ПВЗВТ відповідно до статті 29 Угоди про асоціацію. У рамках виконання економічних зобов'язань Україна націлена на інтеграцію у внутрішній ринок ЄС і вже досягла домовленостей зі стороною ЄС про застосування до неї в майбутньому режиму внутрішнього ринку ЄС в секторі телекомунікаційних послуг.

Значним поштовхом у виконанні Угоди про асоціацію стало посилення координації як усередині Уряду, так і з Парламентом. Сьогодні виконання Угоди координують із залученням усіх гілок влади: президентської, законодавчої та виконавчої. Для цього у 2020 році створена Комісія з питань координації виконання Угоди про асоціацію під головування Прем'єр-міністра України Д. Шмигала. Комісія вже продемонструвала свою спроможність ефективно координувати євроінтеграційний процес, узгоджуючи на політичному рівні багато деталей. Зокрема, в рамках Комісії сформовано карту пріоритетних євроінтеграційних законопроектів, яка є дорожньою картою роботи Уряду та Парламенту в напрямку європейської інтеграції.

У 2020 році разом із ЄС узгоджено цілі поглибленої секторальної інтеграції України.

Започатковано оцінювання готовності України до виконання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів.

Україна виконала всі зобов'язання в частині підготовки до укладення Угоди АСАА у трьох пріоритетних секторах промислової продукції (низьковольтне електричне обладнання, електромагнітна сумісність обладнання, машини), а саме: галузеве та горизонтальне законодавство України у сфері технічного регулювання, оцінки відповідності, стандартизації та метрології приведено у відповідність із законодавством ЄС; гармонізовано національні стандарти, які є доказовою базою відповідності продукції вимогам технічних регламентів; у пріоритетних секторах сформовано інфраструктуру призначених органів з оцінки відповідності.

Отримано офіційний висновок попередньої оціночної місії ЄС щодо готовності української інфраструктури якості до укладення Угоди АСАА, яка охоплює оцінку системи технічного регулювання, оцінки відповідності, акредитації, стандартизації, метрології та ринкового нагляду в Україні.

Розпочато діалог високого рівня з ЄС з питань залучення України до Європейського зеленого курсу.

Утворено міжвідомчу робочу групу з питань координації подолання наслідків зміни клімату в рамках ініціативи Європейської Комісії «Європейський зелений курс».

Міжвідомча робоча група розробила позиційний документ щодо модальностей раннього залучення української сторони до розроблення та реалізації політик у рамках Європейського зеленого курсу, який було передано стороні ЄС.

Досягнуто домовленості зі стороною ЄС щодо започаткування регулярного діалогу, спрямованого на координацію політики у сферах, охоплених Європейським зеленим курсом, на основі Угоди про асоціацію.

Під головуванням Прем'єр-міністра України Д. Шмигала відбуваються засідання міжвідомчої робочої групи з питань координації подолання наслідків зміни клімату в рамках ініціативи Європейської Комісії «Європейський зелений курс». На цих засіданнях розглядають низку важливих питань, озвучують пріоритети щодо долучення України до Європейського зеленого курсу, зокрема у сфері циркулярної економіки та органічного землеробства, довкілля, енергетики та енергоефективності, транспорту тощо.

Україна активно працює над інтеграцією в енергетичний ринок ЄС. 01 жовтня 2015 року набув чинності Закон України «Про ринок природного газу», спрямований на впровадження правил внутрішнього ринку природного газу ЄС. Реформовано вертикально інтегровані компанії та створено умови для інтеграції енергетичної системи України в систему ЄС. На сьогодні Україна повністю синхронізована з Європою у режимі роботи газового ринку завдяки переходу на добове балансування.

11 червня 2017 року набув чинності Закон України «Про ринок електричної енергії». Запущені основні сегменти нового ринку, в тому числі ринок двосторонніх угод, ринок на добу наперед, внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг. Підписано Угоду про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи та затверджено план заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав-членів Європейського Союзу (ENTSO-E). Оскільки Україна виконала практично всі основні технологічні заходи з підготовки, ми очікуємо, що у 2023 році відбудеться синхронізація України з ENTSO-E. Це буде один із прикладів швидкої інтеграції енергосистеми до європейської мережі. Наприклад, Туреччині на це знадобилося 10 років. Україна пройде цей шлях за шість.

Рішенням № 1/2019 Ради асоціації Україна–ЄС від 08.07.2019 р. оновлено Додаток XXVII до Угоди про асоціацію. На його основі відбуваються консультації з Єврокомісією щодо сумісності проектів актів законодавства України з правом ЄС.

11 червня 2017 року ЄС запровадив безвізовий режим для громадян України. Нині українці можуть подорожувати без віз до 34 європейських країн: 26 держав-членів ЄС (крім Великобританії та Ірландії) та 4 держав-асоційованих учасниць Шенгенської угоди: Ісландії, Ліхтенштейну, Норвегії та Швейцарії, а також 4 держав, де діє візове законодавство ЄС: Андорра, Сан-Марино, Ватикан, Монако.

Зазначений у звіті прогрес великою мірою був досягнутий завдяки не тільки роботі української влади, але й підтримці з боку самого ЄС. Так, із 2017 року значного поступу у розбудові інституційної спроможності євроінтеграційних команд в Уряді було досягнуто завдяки реалізації проєкту ЄС Association4U, що дало можливість провідним українським та міжнародним фахівцям в окремих сферах долучатися до виконання Угоди про асоціацію та надавати свою експертну підтримку Уряду.

Важливим був внесок програм бюджетної підтримки у сферах подолання технічних бар'єрів у торгівлі, енергетики, транспорту, регіонального розвитку, державного управління. Загалом до державного бюджету було перераховано близько 173 млн євро. В Україні протягом звітного періоду було профінансовано 474 проєкти технічної допомоги ЄС на загальну суму близько 606,7 млн євро. Ці проєкти виконують через національні та регіональні програми допомоги ЄС, програми прикордонного співробітництва, механізм Twinning, освітню програму Tempus (Erasmus+), програму Всеохоплюючої інституційної розбудови та Інструмент ядерної безпеки. Крім того, укладено 35 угод про фінансування нових програм допомоги ЄС Україні на загальну суму близько 1,4 млрд євро.

